לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

יום ג', כ' בכסלו תשמ"ו, 3 בדצמבר 1985 / שנה מ"ג מס' 12901 / המחיר –.630 שקל כולל מע"מ

הרשויות המקומיות הערביות פותחות היום בשביתה כללית

במחאה על אי-הזרמת הכספים שהובטחו על-ידי פרס ● גרעונותיהן מסתכמים ב-15 מיליארד שקל

בלשים צעירים לכדו אברך שחיבל בתחנה

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר" בירושלים

הפרס הקודש — 5000 דולר טבין ותקילין, שעליו הכריזה עיריית ירושלים ללוכד מנפצי תחנות האוטובוסים — 16 במספר — הניב פירות ראשונים.

אור לאתמול בשעה שלוש לפנות בוקר, הבחין מארב מתוכנן של ארבעה צעירים ירושלמים באברך חרד לבוש שחורים, המתקרב לתחנה השוממה ברחוב שטראוס שבמרכז העיר ומתחיל לכלות בה חמתו. הצעיר החרדי, בן 24, נתפס על "חם" על-ידי הבלשים הצעירים ונלקח אחר כבוד לתחנת המשטרה שבמגרש הרוסים. שני עמיתיו שהגיעו עמו למקום המעשה, הצליחו להמלט.

התקרית עוררה הדים בשכונת מאה שערים וקבוצת חרדים יצאה, באור היום, לעבר התחנה ששרדה ותקפה אותה כדי לגרום לה נזק. הקבוצה הפרועה במעשים לצבוע בשחור את מסגרת הפלסטיק השקופה.

העדה החרדית הירושלמית טוענת, כי קבוצת הצעירים שלכדה את הצעיר החרדי, ביצעה פרובוקציה מכוונת כדי לגלגל את החושבים החרדים.

לטענת גופים בעדה החרדית, הגיעו ביום ו', אחרי כניסת השבת, קבוצת צעירים ברכב פרטי אל תחנת האוטובוס בצומת הנביאים-שטראוס. הם הדביקו על דפנת התחנה תמונות תועבה, וזאת במטרה לגרות מישהו לפגוע בתחנה.

אלפי מתנדבים יתרימו היום למען הזקן

מאת אתי רונאל

אלפי מתנדבים ומתנדבות יפקדו היום את הבתים ברחבי הארץ להתרים את הציבור למען הזקן, לקראת יום ה"טלתרום" שיתקיים בג' חנוכה ה-10 בדצמבר.

במבצע ההתרמה הארצי נוטלים חלק מתנדבים ומתנדבות של נעמ"ת, משרד העבודה והרווחה, ויצו, אמונה, יד-שרה, תנועות נוער ועוד. המגזרים הערבי והדרוזי נרתמו למבצע, וכאלפיים נהגי "אגד" ונהגי מוניות מתרימים את נוסעיהם. הוקמו דוכני-התרמה בריכוזים עירוניים, בתי מלון, תחנות דלק וחנויות השקם.

הכספים שיאספו יועברו לסיוע ישיר לרווחתם של הזקנים, ברכישות אמצעי מיגון ומשדרי מצוקה, אמצעי חמום לתקופת החורף, מכשור רפואי, ביגוד, ועוד. מבצע ההתרמה המוני של בני נוער יתקיים בכיכר מלכי ישראל, כשהנוער מתבקש למלא את הבריכה בכיכר במעות.

מהכשרת מנהיגות בחזרה למעברות

מאת חנה קים, כתבת "על המשמר" בתל-אביב

סטודנטים בני שכונות ועיירות פיתוח, הלומדים בפרוייקט להכשרת מנהיגות ופעילי ציבור באוניברסיטת תל-אביב, יפגינו היום נגד כוונת האוניברסיטה להשעות את הפרוייקט.

הסטודנטים יקימו אוהל גדול מול משרד דיקן הסטודנטים, "כהמחשה לכך שהוא רוצה להחזיר את הסטודנטים לתקופת המעברות ולהוציאם אל מחוץ לגדרות האוניברסיטה", כדבריהם.

הסטודנטים טוענים, כי הדיקן אוריה אבירם, החליט לסגור באופן סופי את הפרוייקט, אך מהנהלת האוניברסיטה נמסר, כי הפרוייקט הושעה רק למשך הסימסטר הראשון וכי ימשיך במתכונת שונה בסימסטר השני.

עובדים מאיימים למנוע בכוח כניסת מנהל חדש

מאת מירה יערי, כתבת "על המשמר"

מועצת פועלי בית שאן אישרה אתמול סכסוך עבודה לעובדי עמירר בית שאן, על רקע מינוי מנהל חדש, יעיש אלמקיים, המקורב לשר דוד לוי.

המאבק על מינוי מנהל חדש לעמירר בית שאן, החריף בזמן האחרון עם התקרבות מועד ועידת חירות וגברו הלחצים למינוי בעלי תפקידים המקורבים לשר דוד לוי, שהוא גם תושב בית שאן.

המנהל הקודם של עמירר, מנחם בכר, עובד כ-30 שנה בחברה, ויועבר מהתפקיד בניגוד לרצונו ולרצון העובדים, שאמרו כי ימנעו בכח את כניסתו של המנהל החדש. צעדיהם נתמכים על-ידי מזכירות הסתדרות הפקידים ומועצת הפועלים בבית שאן.

"מקורות" תחדש אספקת המים לדלית אל-כרמל

מאת כתב "על המשמר" במגזר הערבי

חברת "מקורות" נענתה לתיווכו של יו"ר ועדת הפנים של הכנסת דב שילנסקי ותחדש את הזרמת המים לדלית אל כרמל ל-3 ימים.

המים בכפר הופסקו בגין חוב מצטבר בן 60 מיליון שקלים. המועצה המקומית החזירה אתמול 20 מיליון שקלים והתחייבה לשלם את יתרת החוב תוך 3 ימים.

חברי ועדת הפנים של הכנסת שביקרו אתמול בדלית אל כרמל, הודיעו על כוונתם להשאר בכפר עד ששוב יזרמו המים.

ראש המועצה נוואף חאלבי קבל על כך, שמשרדי האוצר והפנים לא מימשו את הבטחתם של משרד-האוצר לכסות את גרעונותיהן של הרשויות הדרוזיות תוך שלושה שבועות. חאלבי אמר לכתבים, שמאז שהוא מכהן כראש מועצה, זה כ-12 שנה, לא זכור לו שהמועצה נקלעה למצוקה כספית כה חמורה כמו בימים אלה.

ח"כ גרוסמן הציעה לחקור פרשת ילדי תימן

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

בכנס של יוצאי תימן שנערך אמש בקריית-עקרון, אמר שר המשפטים משה נסים, כי תיבדק אפשרות של הקמת ועדת חקירה ממלכתית לחקירת ילדי תימן שנעלמו בשנות ה-50.

היתה זו ח"כ חייקה גרוסמן שהציעה את הקמת ועדת החקירה הממלכתית בישוב בני עי"ש והתקבלה על-ידי ראש המועצה, וגם יו"ר הוועד הציבורי להצלת יהודי תימן, וחברי מועצת הישוב.

ח"כ גרוסמן הציעה כבר את הצעות מקומית, כגון באמור, הקמת ועדה ממלכתית לחקירת הפרשה.

סטודנטים להוראה בסמינר הקיבוצים בת"א מפגינים נגד אגרת-ההשכלה (צילום: מוטי פתאל/נ.פ.א.)

מאת כתב "על המשמר" במיגזר הערבי

הרשויות המקומיות הערביות פותחות היום בשביתה כללית ממושכת במחאה על אי הזרמת סכום של מיליון ו-700 אלף דולר לקופותיהם שהובטח להן על-ידי ראש הממשלה לפני כשלושה חודשים.

על כך החליט אתמול הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות. השביתה לא תכלול את מערכת החינוך.

לכתבנו נודע, כי בשבועות האחרונים קיימו נציגי הוועד הארצי מגעים אינטנסיביים עם משרד-הפנים בנסיון לשחרר את הסכומים הדרושים.

בפגישה שקיימו חברי מזכירות הוועד הארצי לפני מספר שבועות עם הנהלת מרכז השלטון המקומי גילה יו"ר המרכז, רב תבורי הבנה לדרישותיהם והבטיח לתמוך במאבקן של הרשויות המקומיות הערביות.

גרעונותיהן של הרשויות המקומיות הערביות מסתכמים בכ-15 מיליארד שקל.

הרשויות המקומיות הדרוזיות, שגם הן נתונות במצוקה כספית חמורה, החליטו להשהות החלטה קודמת לפתוח בשביתה כללית, לאחר ששר-האוצר הבטיח לסייע להן להתגבר על מצוקתן.

לכתבנו נודע, כי ראשי הרשויות הדרוזיות מאיימים להצטרף לוועד הארצי של הרשויות הערביות אם לא ייענו משרדי האוצר והפנים לתביעותיהם.

חייל נהרג בתאונה בעמק

מאת מירה יערי,

חייל צה"ל נהרג ושלושה אנשים אחרים נפצעו קשה בתאונת דרכים קטלנית שאירעה אתמול בסביבות השעה 8 בבוקר בכביש צמח-בית-שאן.

התאונה אירעה ליד צומת לקיבוץ בית-זרע כשמכונית פרטית נהוגה בידי רותי גולדשטיין מהמושבה מנחמיה, שנסעה לכיוון צמח, עצרה בצומת כדי לפנות שמאלה לבית-זרע ומשאית צבאית שנסעה אחריה התנגשה בה בעוצמה רבה, כנראה בגלל אי-שמירת מרחק, והסיטה את המכונית הפרטית לתוך הכביש. כתוצאה מכך התנגש בה גורר תומך (סמי טריילר) נהוג בידי צבי שטינברג מקיבוץ מעגן שבא ממול. כתוצאה מהתאונה המשולשת נהרג חייל שנסע במשאית הצבאית. למשפחת ההרוג נמסרה הודעה.

סטודנטים להוראה הפגינו נגד גביית אגרת-השכלה

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

תנאי הלימודים במוסדות להכשרת עובדי הוראה (סמינרים) אינם שווים לתנאי הלימודים באוניברסיטאות, ולכן אין הצדקה לגביית שכר לימוד וזה בגובה של 900 דולר לשנה — אמרו אתמול נציגי הסטודנטים בסמינרים בתום שביתת אזהרה בת שעתיים.

הסטודנטים מחו על גביית אגרת השכלה העומדת על 500 מתוך 900 הדולרים הנדרשים מהם.

לדבריהם, אין בסמינרים מלגות, הלוואות מותנות באותו גובה, ואף אין הם מקבלים תואר אקדמי. מטעם זה אין, לדעתם, בסיס להשוואת שכר הלימוד. שבוע הלימודים בסמינרים עומד על 40 שעות ולכן אין הסטודנטים מסוגלים לצאת לעבודה. קיימת איפוא, סכנה שרבים יאלצו לעזוב את הלימודים באמצע השנה וסמינרים ייסגרו. לדברי ראשי הסטודנטים אין בידי משרד החינוך תחזיות על צורכי כוח האדם בהוראה בשנים הקרובות.

בימים הקרובים יפגשו ראשי הסטודנטים בסמינרים עם יועץ הפדגוגי של שר-החינוך, ד"ר ה' גולדברקר.

מנכ"ל משרד-החינוך-והתרבות א. שמואלי, אמר אתמול, כי אגרת שכר הלימוד הוטלה על תלמידי הסמינרים למורים, כמו גם על הסטודנטים באוניברסיטאות, בתוקף חוק שקיבלה הכנסת במסגרת חוק שעת-החירום במשק.

לדבריו, השביתה נגד החוק לא תועיל ורק תגרום להפסד לימודים.

עיריית ת"א הפסיקה תשלומים לעובדים כלחץ לפיטורים

מאת חנה קים, כתבת "על המשמר" בת"א

עיריית ת"א הפסיקה תשלום לאחזקת-רכב ושעות נוספות לעובדי עירייה, למרות שלא הושגה עדיין הסכמה בדבר הצורך בפיטוריהם בין העירייה לבין ארגון עובדי העירייה.

נציגי ארגון העובדים פנו לבית-הדין האזורי לעבודה, וזה הוציא צו מניעה זמני וכנו החלטה עקרונית מן העירייה להפסיק לשלם את התשלומים הנ"ל לעובדיה.

שופט ביה"ד האזורי לעבודה כתב בפסק-הדין: "נראה לנו שהעירייה פעלה כפי שפעלה נגד המבקשים כלחץ שיביא לפיטוריהם, בשעה שעניינם עדיין נמצא במו"מ עם נציגות העובדים. נראה לנו שבכך פעלה העירייה שלא בתום-לב".

יצויין, כי עיריית ת"א נדרשה ע"י משרדי הפנים והאוצר לפטר 609 עובדים עקב צמצומים בשל הגרעון העירוני, אך זאת רק בהסכמה ועד העובדים, כפי שמקובל בהסכמי ונהגי עבודה. אולם העירייה הפסיקה את התשלומים הנ"ל לכל העובדים הנמצאים ברשימת המומלצים לפיטורים, כולל עובדים שטרם התקבלה החלטה מוסמכת לפטרם והממשיכים לעבוד בתפקידם הקבוע והרגיל.

שופט ביה"ד האזורי כותב בצו המניעה שהוציא: "אין היא (העירייה) בת-חורין לפעול במסגרת יחסי העבודה בשרירות ובחוסר תום-לב. איננו יכולים להשתחרר מההרגשה שכיחס למבקשים לא היה לעיני העירייה, לכאורה, רק הרצון לחסוך בהוצאות, אלא נראה לנו שהעירייה פעלה כפי שפעלה כלחץ שיביא לפיטורי העובדים".

חייל נורה ונפצע על-ידי יהודים שהסיעו אותו בטרמפ

מאת רפאל גאון, כתב "על המשמר"

חייל צה"ל שנסע בטרמפ מדימונה לירושלים במכונית "סובארו" לבנה ובה 8 יהודים, נורה ונפצע בזרועו על-ידי נוסעי המכונית.

החייל, אושפז בבית-החולים "ברזילי" באשקלון ומצבו הוגדר כבינוני.

הדבר אירע אתמול בשעה 5:30 אחה"צ ליד הצומת הדרומי של קרית-גת, בכביש פלוגות. לדברי החייל פרץ ויכוח בינו לבין הצעירים שישבו במכונית. הוא חשש כי עומדים להתנכל לו, וביקש לרדת. הנהג עצר את המכונית ונוסעיה ירדו עימו וירו בו מטווח קצר ברובה הגליל שלו. לאחר מכן הסתלקו מהמקום במכוניתם והשאירו את החייל הפצוע בשולי הכביש.

החייל מסר בחקירתו, כי הצעירים היו יהודים, אך נשארו שאלות ללא מענה בחקירתו וגירסתו נבדקת עתה.

המשטרה הציבה מחסומים בכבישי האיזור, אך עד לשעת מסירת הידיעה טרם נלכדו המכונית ונוסעיה.

מפלגת הפועלים המאוחדת / המרכז

מומלצי הוועדה הפרסונלית לוועדה המרכזת: וילן גרשון; דיכלוני אפרים, יונס מחמוד, יעקבי מיכאל, פלג דב, רטיג חעיה.

חברים אשר מבקשים להגיש מועמדים לבחירה במרכז, מתבקשים להגיש הצעותיהם באישור המועמדים בכתב, לידי יהודה ריפתין, מזכיר הוועדה הפרסונלית, במרכז, עד ליום ג' ה-3.12.85 שעה 12.00.

מרכז מפ"ם

מתכנס ביום ד' 4.12.85 שעה 15.30 באולם "אוהל שם", רחוב בלפור 5, תל-אביב.

סדר היום:
1. אישור נוהל הבחירה לוועדה המרכזת.
2. הצבעת אישור לכהונה שלישית.
3. הצבעה ראשונה בין מועמדים נוספים למומלצי הוועדה הפרסונלית.
4. דיון — המאבק נגד התמוטטות שרותי הבריאות הציבוריים בישראל.
5. הצבעה שניה בין מועמדי הוועדה הפרסונלית לנבחרי ההצבעה הראשונה, לקביעת מועמדי מפ"ם לוועדה המרכזת.

שים לב: ההצבעה בראשית הישיבה והחברים מתבקשים לדייק!

לחברינו
חיים שחורי וברוך שינגהויס
עם קבלת תואר
יקיר הסתדרות עובדי המתכת
ברכת הוקרה ממפלגת הפועלים המאוחדת, המרכז והסיעה בהסתדרות

ילנה בונר באיטליה: התחייבתי לא להתראיין לכלי-התקשורת

מילאנו. — ילנה בונר, רעייתו של חתן פרס נובל לשלום אנדרי סאחרוב, ממתנגדי המשטר הסובייטי, באה אמש לאיטליה כדי להתחיל בטיפול רפואי במערב.

לפני צאתה ממוסקבה במטוס של "אליטליה", אמרה לעתונאים: "לא אבוא בקשרים עם כתבים כלשהם. לא אעניק ראיון כלשהו, שכן חתמתי על הסכם".

משפחתה של בונר בארה"ב מסרה כי התחייבה כלפי שלטונות ברה"מ לא לשוחח עם נציגי כלי התקשורת, באיום כי לא תורשה לחזור לארצה ולבעלה.

מצפים כי ביום רביעי תסע לפירנצה, לקבלת טיפול עיניים. מאוחר יותר תטוס לארה"ב לטיפול במחלת לב. (עד ע-צ)

נרצח עו"ד עזיז שחאדה — מהאישים המתונים בגדה

טרם הוברר הרקע למעשה — אם בוצע בשל מניעים לאומניים או על רקע עסקיו של האיש ● בראשית שנות ה-50 היה חבר בוועד שנשא ונתן עם ישראל על פתרון בעיית הפליטים בדרך של תשלום פיצויים ● לאחר מלחמת ששת-הימים השתייך לקבוצה בראשות ג'עבה — שפנתה לישראל בבקשה להקים בגדה מדינה פלשתינית שתכונן שלום עם ישראל ● בשנים האחרונות התרחק מפעילות פוליטית וניהל משרד גדול לעורכי דין ברמאללה

מאת מנחם ענברי, כתב "על המשמר"

עורך-הדין עזיז שחאדה בן 76 מרמאללה, מן האישים המתונים בשטחים, נרצח אתמול בדקירות סכין. שחאדה עמד בראש משרד עורכי-הדין הגדול בגדה, והיה מקובל מאד על חוגים נרחבים בשטחים.

מותו היכה בתדהמה אישים רבים.

אף על-פי שהיה במשך שנים רבות, עוד לפני מלחמת ששת הימים, מן התומכים בדו-קיום עם ישראל, לא נכתמה דמותו הלאומית. מוצאו של שחאדה מרמאללה והוא התגורר תקופה מסויימת גם ביפו. אחרי מלחמת השחרור חזר לעירו.

בראשית שנות ה-50 היה חבר בוועד שנתן ונשא עם ישראל על פיתרון בעיית הפליטים בדרך של תשלום פיצויים אך המגעים עם ישראל לא העלו דבר.

שלום עם ישראל

בימי השלטון הירדני היו יחסיו עם השלטון האשמי מתוחים, משום שהתנגד לירדניזציה של הגדה המערבית. מייד לאחר מלחמת ששת הימים השתתף בגיבושה של קבוצת אישים יחד עם השיח ג'עברי, שפנתה לישראל בבקשה להקים בגדה מדינה פלשתינית שתכונן שלום עם ישראל. ישראל דחתה את הפניה ומאז הלכה פעילותו הפוליטית של עזיז שחאדה ודעכה ובשנים האחרונות משך את ידו מהפוליטיקה בכלל.

במקביל הלכו יחסיו עם ירדן (המשך בעמוד 10)

"פאסיונרה" בת 90

מדריד. – חומאז' "לפאסיונרה" היא דולורס איברורי, המנהיגה הקומוניסטית הוותיקה מימי מלחמת האזרחים בספרד, שתציין ב-9 בדצמבר את יום הולדתה ה-90. בתמונה: צמרת המפלגה הקומוניסטית הספרדית עם דולורס (במרכז) בשירת האינטרנציונל באירוע שהיה לכבודה שלשום במדריד (צילום רדיו של אי.פי.)

חוק פיריון חובה ● עמוד 2 / פרו ורבו
נוסח כהן-אבידוב ● עמוד 3 / הרחם היהודי והסכנה הדמוגרפית"
● צלצול מהיר

הצעת אי-אמון של מפ"ם בנושא שכר-מינימום ● עמוד 3

שרון בשובו: הניסיון לייחס לי פרשת פולארד – חמור ● עמוד 4

האלימות החרדית נמשכת: 6 תחנות הוצתו בבירה ● עמוד 20

2 נקודות חסרו ל"אליצור" כדי לחולל סנסציה ● עמוד ספורט

כשנרגעים הפחדים חוזרת השיטה

נובמבר היה חודש מוצלח לתוכנית הייצוב הכלכלית. האינפלציה נבלמה לכדי שיעור של אחוז או עד אחוז וחצי, הכנסותיה של הממשלה עלו על הוצאותיה, ולא בגלל גידול יוצא-דופן במיסים על השכר אלא בגלל ריסון תקציבי ממשי; שיעורי הריבית ירדו. האשראי חזר למסלולו ואפילו בתחומי הייצור והתעסוקה נבלם המיתון החריף של תחילת הסתיו. הצלחתו של נובמבר הייתה קריטית להמשך התוכנית משום שבאוקטובר שקדם לו התרבו הסימנים לשבירתה הקרובה. ובמקביל התרבו הקולות שקראו לזנוח את תוואי ההקפאה של המחירים ושער החליפין ולשחרר את המשק מן הפיקוחים בטרם יתמוטט הכל. לפי כללי המשחק הכלכלי שמלפני שנה או שנתיים, עליית מדד המחירים בשיעור של למעלה מארבעה אחוזים באוקטובר, היתה גוררת אחריה מיד "תקון" מחיריהם של המוצרים והשירותים המסובסדים בחמישה אחוזים, פיחות השקל בשישה אחוזים (כדי לשמור על פיחות ריאלי מתמשך) וזינוק אינפלציוני של שבעה או שמונה אחוזים בנובמבר, שלאחריו היה בא תורו – וכי אפשר אחרת! – של תיקון מתקן נוסף ופיחות מפחות נוסף וחוזר חלילה עד 27% בחודש. אולם הפעם בזכות דמם הקר של היועצים הכלכליים, נמנעה הממשלה מלייקר ומלפחת וראה איזה פלא: גם האינפלציה נכבשה וגם הגירעון בתקציב הפך לעודף.

השאלה הפוליטית המתעוררת כבר עכשיו בעיקבות נובמבר הטוב היא עד מתי הוא ייזכר, כלומר עד מתי ישפיע ליקחו על המדינאים הכלכליים שלנו. אם לשפוט על פי ההחלטות התקציביות שנתקבלו שלשום בלילה בממשלה הזכרון קצר והלמידה ארוכה. הממשלה החליטה – שוב – כי בתוך חודשים אחדים יועלו בעשרות אחוזים מחיריהם של מוצרים ושרותים שבפיקוחה. היא החליטה – שוב כמו לפני שנה ושנתיים – כי מיסים על קיצבאות הביטוח הלאומי עדיפים על הקטנת הוצאה ממשלתית או מיסוי מקורות יותר שיוויוניים. היא פתחה פתח לחידוש הציפיות לפיחות, ואפילו פיחות רציני. בקיצור היא יצרה אווירה חדשה של חזרה הדרגתית, אך ברורה, לאותם כללי המשחק המקולקלים שכמעט והמיטו שואה על המשק הישראלי. בעבר לא ייפלא כי מדיניות תקציבית זו הישרתה דיכאון על אביה הרוחני של תוכנית הייצוב, הפרופסור מיכאל ברונו ויש בה משום בשורת חקץ.

בעייתו של המשק הישראלי בשנה הקרובה אינן הסובסידיות או הקיצבאות. בעייתו היא כיצד לשוב למסלול הצמיחה בלי לשוב למסלול האינפלציה. המיזוג הרצוי של אמצעים כלכליים צריך לכלול מדיניות תקציבית קמוצה מחד ומדיניות כספית נדיבה יחסית מאידך בדומה למדיניות הכלכלית שניהלו הממשלות הדמוקרטיות בארצות-הברית בשנות השישים – וממשלות המערך עם ספיר ואשכול אצלנו. היום שוב נוצרו התנאים לשוב אל ערוץ מבטיח זה שבו זרמה הכלכלה הישראלית, למעט כלא תקלות עד 1974.

לפיכך צריכה החשיבה הכלכלית הממשלתית לשאת את עיניה לעבר שינויים מבניים ומוסדיים במשק. בפועל למוצאר קורה ההיפך: כשנרגעים הפחדים האמיתיים או המבויימים מפני ההתמוטטות הקרובה, מייד נשכח ההכרח לשנות את המציאות הכלכלית ביסודה, וחוזר תור האילתורים, הטלאים והתקווה למכת יוקורים קרובה.

"בשיחת טלפון בשלוש בבוקר עם שולץ נפתר המשבר" — גילה פרס

רה"מ פרס עם יו"ר ועידת הנשיאים קן ביאלקין, אתמול בירושלים (צילום: זמיר)

מאת אתי רונאל, כתבת "על המשמר"

רה"מ שמעון פרס, שנפגש אתמול עם חברי ועידת הנשיאים בירושלים אמר, כי ב-24 השעות האחרונות הובהרו רבות מאי-ההבנות עם ארה"ב. "זהו מקרה של מרגל בודד, המנוגד לעקרונותינו, ואני מסתייג מן הרמזים שהקהילייה או המדינה עסקו בריגול. אני חושב שאם אתה עושה שגיאה, הדבר הטוב ביותר הוא, שיהיה לך האומץ להודות בכך ולהתנצל" — אמר פרס.

רה"מ שיבח את תגובתו הידידותית והחמה של שר-החוץ האמריקני מאמש, וסיפר כי שולץ התקשר אליו בשלוש לפנות בוקר במוצ"ש, והיתה ביניהם שיחה ארוכה בנושא. "אין זו פרשה יהודית או לאומית אלא פרשה מוגבלת, ונסיק את המסקנות הרצויות".

שלוש דרישות ממצרים

בעניין תהליך השלום בירך ראש הממשלה על יציאת "משלחת המנכ"לים היוצאת למצרים, ואמר כי שלושה נושאים עומדים על הפרק והם:

● דרישתנו שהשגריר המצרי יחזור לישראל.
● נורמליזציה בכל התחומים.
● פתרון בעיית טאבה.

אשר לירדן אמר פרס כי חוסיין מצפה לתשובות מאש"ף כדי להשיב לארה"ב באשר לעמדותיו ביחס ל-242 ו-338, הפסקת הטרור וקיום משא ומתן עם ישראל, וכי אש"ף, בהתאם למסורת מתחמק מהחלטה ולחוסיין אין כנראה תשובה.

הפליגרט חוסיין — אסד

"ישנו פליגרט בין חוסיין לאסד, שניהם אינם צעירים היום ואין זה ספור אהבה ממבט ראשון. הסורים מעוניינים לשבור את הסכם חוסיין-ערפאת, ולצאת מבדידותם באמצעות עוצמתם הצבאית.

"אינני מאמין שסוריה מעונינת בשלום ואינני מאמין שהרמזים המעטים בעניין ועידה בין לאומית רציניים, מטרתם האמיתית של הסורים היא שליטה בעולם הערבי. מכל מקום ברור שאנו הבהרנו את נכונותנו להתקדם לעבר שלום וזכינו באהדה בין לאומית רבה. גם הבענו הסכמתנו להשתתף בגופים, שאין לנו צורך בהם, כגון פורום בין-לאומי שיקל על המשא ומתן הישיר ועל דיאלוג ישיר" — אמר פרס.

היום יסיירו חברי ועידת הנשיאים בשומרון וייפגשו עם ראש המינהל האזרחי בשטחים אל"מ אפרים סנה.

התחושה השתפרה

עם תום הפגישה עם רה"מ אמרו חברי ועידת הנשיאים, כי תחושתם בקשר לפרשת פולארד השתפרה לעומת שלשום, וכי הקשיים שהיו לאחרונה בפרשת פולארד, נמוגו.

אחה"צ נכחו חברי ועידת הנשיאים בישיבת ועדת החוץ והבטחון בכנסת וגם כאן עמדה פרשת פולארד במרכז הדיון. "ריגול אינו מריח כמו שאנל 5" אמר להם ח"כ אליהו בן-אלישר — "אבל, היות וישראל התנצלה יש לפתוח דף חדש ולהמשיך הלאה".

אכזבה באוצר מ"הקיצוצים": תרגילים חשבונאיים ולא קיצוץ בפעולות

פרופ' ברונו: הצלחת התוכנית תלויה עתה ביכולת האוצר לקצץ עוד 200 מיליון דולר ● המאמץ יתמקד עתה בדיונים עם משרדי הבריאות, החינוך והרווחה ● בעקבות הקיצוצים צפויה התייקרות של המוצרים המסובסדים ועלייה נוספת באבטלה

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מבוכה ואכזבה שררו אתמול במשרד האוצר, בעקבות החלטת הממשלה מיום ראשון לדחות את רוב הצעות האוצר בדבר קיצוץ 800 מיליון דולר מהתקציב. "המשמעות היחידה שיש להחלטת הממשלה מיום ראשון היא ש-18 שעות הלכו לאיבוד בדיון עקר" אמר פקיד בכיר באוצר לכתבנו.

באופן פורמאלי החליטה הממשלה לאשר ביום ארוך "לקצץ" 400 מיליון דולר מהתקציב, ולהסמיך את שר-האוצר יצחק מודעי ואת ראש הממשלה שמעון פרס לדון עם יתר השרים בקיצוץ בתקציביהם עד לגובה של 200 מיליון דולר.

העלאות מיסים

ב"תוכנית הקיצוצים" בסך 400 מיליון דולר, עליה החליטה הממשלה, ישנן העלאות מסים בכ-250 מיליון דולר. כ-150 מיליון דולר נוספים הם למעשה פנקסנות ורישום חשבונאי פורמאלי ולא קיצוץ בהוצאות. מתוך סכום זה, 100 מיליון דולר שהופיעו בהחלטת הממשלה כ"קיצוץ בתקציב הביטחון" הם למעשה העברת סכומים לאוצר, מכסף שיגיע מארה"ב למימון את בניית שדות-התעופה בנגב, אשר כבר הושלמו. למעשה, לא תהיה שום ירידה בפעילות משרד הביטחון אלא רק העברת כספים מסעיף לסעיף ומניעת גידול בתקציב של משרד הביטחון.

יתר כ-50 מיליון דולר (המשך בעמוד 18)

המשלחת למצרים תתמקד בפרשת ראס-בורקה

תתבע פיצויים לנפגעים ונהלים לעתיד

מאת ליליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

מנכ"ל משרד ראש הממשלה, אברהם טמיר, ומנכ"ל משרד החוץ, דוד קמחי, יצאו אמש למצרים. יתר חברי המשלחת יצטרפו אליהם היום.

אל המנכ"לים שיצאו אמש נילווה גם היו"ר הישראלי של הוועדה הצבאית המשותפת הישראלית מצרית תת אלוף דב שיאון, שישתתף בדיונים הנוגעים (המשך בעמוד 18)

צלצול מהיר

ד"ר צבי אייזנבך,
סגן הסטטיסטיקאי הממשלתי

הרחם היהודי ו"הסכנה הדמוגרפית"

— ח"כ מאיר כהן־אבידב מציע להכריז על תשמ"ו כעל "שנת העלייה הפנימית" בישראל. זאת, לנוכח הסכנה הדמוגרפית בעקבות הגידול במספר הערבים בשטחי א"י. האם אמנם כך הדבר?

— במונחים של פריון כולל, ניכרת בסקטור הערבי ירידה בילודה, בעוד שבסקטור היהודי ישנה התייצבות. לפני 10 שנים היה אחוז הילודה אצל המוסלמיות 7.8 ילדים לאשה, ולפני 15 שנה כמעט 9 ילדים. היום, יולדת האשה הערביה כ־5 ילדים, והיהודיה — 2.8 ילדים.

— משמע, הסכנה קיימת?

— אפשר לומר, שהאוכלוסיה הלא־יהודית גדלה בדרך הריבוי הטבעי, בעוד שהאוכלוסיה היהודית גדלה גם באמצעות העלייה. אם רוצה ח"כ כהן־אבידב לקרוא לזה סכנה דמוגרפית — זה ענייננו. על כל פנים, פריונן של הישראליות גבוה יותר מזה של היהודיות באירופה ובארה"ב, שם הוא מגיע לשני ילדים ופחות מזה.

— כלומר, על מנת לגבור על "הסכנה הדמוגרפית" בנוסח אבידב, צריכה כל ישראלית ללדת כ־7 ילדים?

— מבצע חד־פעמי של שנה אחת לא יפתור את הבעיה לטווח הארוך. באותה שנה יצטרכו הישראליות ללדת 50,000 לידות נוספות על 75,000 הלידות של היום. וכך, מדי שנה בשנה, עד שיגיעו לממוצע של חמישה ילדים לפחות.

פרופסור צבי פלטי,
מנהל מח' היולדות בהדסה הר הצופים

לידות רבות מחלישות ומעייפות

— האם תמליץ לנשים ללדת 7 ילדים, על מנת לאזן את הדמוגרפיה הישראלית?

— אני ממליץ לנשים ללדת כמה שהן ובעליהן רוצים, ומוכן לעזור לכל משפחה לתכנן את הילודה בתנאים האופטימליים. עם זאת, לא הייתי ממליץ למשפחה שרוצה שני ילדים ללדת 5 או 7, ובוודאי שאין למישהו הזכות לשכנע או לקנות את רצונן של המשפחות בעניין כזה. לא ניתן ואפילו אסור.

— הטבות כלכליות עשויות להועיל?

— מסופקני. קשה מאוד לשכנע משפחות על־ידי הטבות כלכליות. מה גם, שדווקא המשפחות שיכולות להרשות לעצמן ילד נוסף מבחינת העומס הכלכלי, נמנעות מכך.

— איך משפיעות הלידות המרובות על היולדת?

— אין ספק, שהריונות רבים משאירים את רישומם על שרירי הבטן, הוורידים, ועל האגן ואיבריו. האשה עייפה יותר, והמערכת הפיזיולוגית שלה היא ללא ספק חלשה יותר מזו של מי שיולדת מספר פעמים זעום עם הפרשי זמן גדולים. נשים מתלוננות על עייפות, על חולשה, ורבות מהן מתקשות לתפקד עם ילדיהן הרכים.

אתי רונאל

שיחת היום

חוק פיריון חובה

יישר־כח לח"כ כהן־אבידוב המציע להכריז על שנת תשמ"ו כ"שנת עלייה פנימית". יש לשכלל את ההצעה ולהפכה לחוק פיריון חובה. על כל גבר ואשה שהגיעו לפרקם תוטל החובה להוליד לפחות ילד אחד בשנה. על פי חישובים משוערים נזכה כל שנה בתוספת של מליון נפשות יהודיות, כן ירבו, ועד שנת אלפיים נגיע לעשרות מליוני יהודים תוצרת הארץ, כחול־לבן, מבלי להיות תלויים ביהודי התפוצות.

מה־זלעג הזה של השרים וחברי הכנסת? הרי אין שחר לטענתה של חברת־הכנסת שרה דורון, כי זהו חוק המשפיל את האשה. וכי הגבר הישראלי לא ישא במעמסה?

צריך חוק עם שיניים. יש לתת דוגמה מלמעלה. על הממשלה וחברי הכנסת לשמש דוגמה לעם. זה הזמן להחיות מחדש את הסיסמה "אחרי". ח"כ כהן־אבידוב נאה דורש, יהיה בוודאי מוכן גם נאה לקיים ואף מעבר לנדרש מכל אזרח. אני בטוח שבמאמץ מיוחד יזכה אותנו בתאומים, אם לא למעלה מזה.

רבותי, חברי הכנסת למלאכה: שיעמוד לכם הכח והאון לשאת במשימה הלאומית אשר תפתור אותנו מן הבעייה הדמוגרפית ותאפשר לעם ישראל ליישב כל דונם בארץ ישראל הגדולה.

את סרבני הלידה ותומכי "יש גבול" (לעשיית הילדים) יש להוציא מחוץ לחוק ולכלוא אותם בחוות הפריון הלאומי תחת הדרכתו המקצועית של ח"כ כהן־אבידוב כדי שיקיימו את החוק ואת מצוות פרו ורבו.

מ. גפן

● אחד ממנהיגי מפלגת האיחוד הדמוקרטית הסודנית, אחמד זין אלעבדין, הודיע על פרישתו מהמפלגה והקמת ארגון חדש בשם "מפלגת האיחוד הדמוקרטי — ההנהגה המדינית".

● שלטונות לוב כופים על כל הנוסעים המצרים בנמל־התעופה של טריפולי השבים לארצם, לכתוב סיסמאות המגנות את מצרים וארה"ב.

מחבל בכיר — "המקבל פקודות רק מערפאת" — נעצר באיטליה

ברשותו של עומר סארדת סלאם נמצא "מחסן מרשים של כלי נשק"

מאת אהרון ניר, כתב "על המשמר" באיטליה

רומא. — עומר סארדת סלאם, מחבל פלשתיני בכיר המצהיר "שהוא מקבל פקודות רק מערפאת" נמסר ב־28 לנובמבר באיטליה. הידיעה פורסמה רק בעיירה וילה פראנקה שליד וורונה, בביתה של גיסתו האיטלקית.

ברשותו נמצא "מחסן" מרשים של נשק: שני תת־מקלעים מהדגם הפולני "מקארוב"; 3 אקדחים ו־20 קילו חומר־נפץ מרוכז, ו־100 קילו חומר נפץ רגיל.

המחבל הגיע לאיטליה ב־27 בנובמבר בטיסה מעמאן־דמשק־רומא. הוא כבר שהה באיטליה קודם לכן, והקאראבינריים שאסרו אותו, מסרו שבשעת שהותו הקודמת באיטליה הוא ערך ביקורים בחמש ארצות אירופיות.

סארדת סלאם הכריז שאינו שייך לקבוצת אבו־עבאס. אולם הקאראבינריים האיטלקיים אינם מאמינים לו וסבורים שהוא שהה ביוגוסלביה כאשר אבו־עבאס הגיע לשם מרומא, אחרי סיום פרשת אקילה לאורו.

תפקידים חשובים

הקאראבינריים סבורים כי עומר סארדת הוטלו תפקידים חבלניים חשובים וקשרים נוכחותו באיטליה עם מעשי החבלה שנעשו בה בחודשים האחרונים על־ידי פלשתינים. כן מציינים הקאראבינריים את העובדה שהתת־מקלעים שנמצאו אצלו הם מהדגם הפולני מאקארוב — משתמשים בדרך כלל המחבלים הפלשתיניים בהתנקשויותיהם.

ישראל וארה"ב דנות בשאלה: כיצד ייחקרו הדיפלומטים

מאת זאב בליצר, כתב "על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — פקידים בכירים במימשל האמריקני המשיכו אתמול לנסות לצמצם את ממדי המשבר ביחסי ישראל־ארה"ב, שנגרם בעקבות פרשת פולארד.

האמריקנים חוזרים ואומרים, כי שני הדיפלומטים הישראלים אשר חזרו לישראל, אילן רביד ויוסף יגור, יכולים להיחקר על־ידי פקידי משרד המשפטים האמריקני בישראל ואין צורך להחזירם לארה"ב. הפקידים מסרו, כי שולץ "מתרשם", כי ישראל מוכנה להסדר חקירה כזה.

ישראל וארה"ב דנות עתה, באמצעות צינורות דיפלומטיים, בבסיס לחקירת הפרשה. יש להניח, כי הדיפלומטים הישראלים יוכלו לסרב לענות על שאלות אשר לפי דעתם יסכנו את בטחונה של ישראל.

גורבצ'וב צפה בכל המערבונים בהם כיכב רייגן

מאת ארנון יפה, כתב "על המשמר" בצרפת

פאריס. — מנהיג ברית המועצות גורבצ'וב צפה בכל המערבונים שבהם כיכב הנשיא רייגן לפני צאתו לפיסגת ג'נבה, מוסר השבועון "לה פוינט" בפאריס. הוא רצה ללמוד את רייגן מכל הצדדים. הסרט שמצא חן במיוחד בעיני גורבצ'וב, היה "פשע ללא עונש", שבו רייגן משחק תפקיד של צעיר שקוטעים לו את שתי רגליו.

ביום חמישי כ"ב כסלו תשמ"ו 5.12.85
יום השנה לפטירת חברנו היקר
זאב בר־נצר
עליה לבית־הקברות בשעה 15.00
המשפחה
וקיבוץ המעפיל

ביום חמישי 5.12.85 כ"ב כסלו תשמ"ו
יום השלושים לפטירתו של חברנו היקר
יצחק סמו ז"ל
נתייחד עם זכרו בשעה 21.00 באולם התרבות
בשעה 15.00 נעלה לקברו במסגרת משפחתית
מוקירי זכרו מוזמנים
המשפחה
ובית עין־דור

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של חברנו היקר
צבי גופר (פרידהופר)
ההלוויה תתקיים היום, יום ג' כ' כסלו תשמ"ו
3.12.85, בשעה 15.00.
משפחות גופר, מידה
וקיבוץ ניר־דוד (תל־עמל)

המועצה הציונית בישראל
שרויה באבל כבד על מותו הפתאומי של
אריה צימוקי ז"ל
יו"ר המועצה
יוזם רב השראה, פועל ומפעיל, הרוח החיה בכל מפעלי המועצה הציונית
ההנהלה וחבר העובדים

ההסתדרות הציונית העולמית
הסוכנות היהודית לא"י
אבלות וכואבות על פטירתו הפתאומית של
אריה צימוקי ז"ל
יו"ר המועצה הציונית בישראל, חבר עמית בהנהלה הציונית וחבר
חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית
אדם יקר, יהודי הגול, ציוני נאמן ורב פעלים
תנחומים למשפחה
אריה ל. דולצ'ין
יו"ר ההנהלה

העיתונאי אריה צימוקי הובא למנוחות

קהל רב מקרב תושבי ירושלים, על מיגוון אוכלוסייתה, ובראשם קברניטי המדינה, אנשי ציבור ורוח, אנשי תקשורת לסוגיה ונציגי מוסדות ונוספים ציבוריים רבים — הלכו אתמול אחרי ארונו של העיתונאי הוותיק אריה צימוקי ז"ל, שהובא לקבורות בבית העלמין על הר המנוחות בירושלים.

צימוקי היה חבר עמית בהנהלת הסוכנות היהודית, יו"ר המועצה הציונית בישראל, יו"ר האיגוד העולמי של העיתונאים היהודיים וכתבו המדיני של העיתון "ידיעות אחרונות" בירושלים. צימוקי נפטר באורח פתאומי מהתקף לב ביום א' בלילה, בגיל 61. מסע ההלוויה יצא מחצר המוסדות הלאומיים ובין קהל המלווים ניראו נשיא המדינה, חיים הרצוג, ראש הממשלה שמעון פרס, שרים, חברי כנסת וראשי הפקידות הממשלתית הבכירה, חברי ההנהלה הציונית, אנשי עיתונות ואקדמיה וכן ציבור רחב של עסקני ציבור ותיקים, שרים לשעבר וגם קציני משטר בדימוס, אשר ליוו יחד עם העיתונאי המנוח את התפתחותו וגידולו של הישוב הירושלמי עוד מימי המנדט הבריטי ותקומת המדינה.

הגינות נדירה

למנוח ספדו יו"ר ההנהלה הציונית אריה דולצ'ין, סגן־ראש־הממשלה ושר־השיכון דוד לוי, שר־הבטחון יצחק רבין, נציג האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל לוי יצחק הירושלמי ורב גניחובסקי, שנפרד מעל המנוח בשם חבר עובדי "ידיעות אחרונות".

המספידים העלו קוים לדמותו של המנוח כעיתונאי בעל מידה של הגינות נדירה ואיש ציבור ישר דרך ותום לב. כן הצביעו על פעילותו הענפה בקידומו והעמקתו של הרעיון הציוני בקרב הנוער בישראל ובייחוד בייסורה של התנועה הציונית הדרוזית ובתחומי קידום חיי החברה והתרבות בעיירות הפיתוח. (עתים)

לחברינו
פרומה, יעקב והמשפחה
אתכם בצערכם במות
אריה צימוקי ז"ל
בית גלאון

"על המשמר" עתון יומי
عل همشمار جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ
בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2 תל־אביב, טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102–121, טל' 221125־6, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33114 [illegible]

חדשות

"פרוורבו" נוסח כהן־אבידב

בכנסת חוששים שהחלטה מעין זו לא תבוצע בידי האזרחים ● משכנעים את חה"כ החיפני לא להעלותה במליאה ● שיסתפק בוועדה

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

ח"כ מאיר כהן אבידב (המרטש) מצא אתמול תשובה ניצחת לשאלת הגידול במספר הערבים בשטחי ארץ־ישראל הגדולה: לפי הצעתו, תכריז הכנסת על שנת תשמ"ו כעל "שנת העלייה הפנימית".

ההצעה יצרה בהנהלת הקואליציה אווירה מבודחת. רוני מילוא "הזהיר" שמא תתקבל בכנסת החלטה שלא תבוצע בידי האזרחים.

אבל השאלה המרכזית שעמדה לפני הנהלת הקואליציה היתה: איזה שר ישיב לכהן־אבידב? זיידן עטשי (שינוי) סבור, כי הנושא נוגע לשר האנרגיה. כיוון שלתחום תנדון יש בהחלט קשר לאנרגיה, אם לא לחשמל ממש. אהרון נחמיאס (מערך) אמר, שהשר המתאים הוא שר העלייה והקליטה, משום שאם העלייה מבחוץ איננה גדולה, לפחות יוכל השר לעסוק בבעיות של עלייה פנימית.

הנהלת הקואליציה לא אישרה את העלאתו של הנושא במליאת הכנסת והטילה על רוני מילוא (ליכוד) לשכנע את כהן־אבידב, כי יסתפק בהעלאת הנושא באחת מוועדות הכנסת.

אי־אמון של מפ"ם בנושא שכר מינימום — היום במליאת הכנסת

מאת יצחק שור כתבנו בכנסת

חייקה גרוסמן (מפ"ם) תעלה היום במליאת הכנסת, הצעת אי־אמון בממשלה, בשל סירובה לאפשר העלאת חוק שכר מינימום שהניחה מפ"ם על שולחן הכנסת לפני חודש.

בעת הדיון, יבקרו בכנסת נציגיהם של ועדי עובדים, אשר יביאו לסיעת מפ"ם את תלושי המשכורות שלהם. במקרים רבים, משכורות של עובדי ייצור ושירותים אינה מאפשרת קיום בכבוד.

כזכור תמכו 62 חכ"ים בהצעת־החוק של מפ"ם ואף חתמו על הצעה זהה שהגיש לאחר מכן רן כהן (ר"צ). גם שר־העבודה־והרווחה, משה קצב, הביע תמיכה בהצעת־החוק. אך לא עמד לו כוחו לממש את תמיכתו ולתרגמה ללשון חוק מחייב.

בישיבתה של ועדת העבודה והרווחה אתמול, הביעה חייקה גרוסמן ספקנות ביחס ליכולתו של השר לגייס תמיכה בקרב שרי הממשלה, למען חקיקת החוק. וועדת העבודה קיבלה פה־אחד את הצעת רן כהן לפנות לממשלה, כי תוותר על זכותה להקפיא למשך 60 יום את הצעת חוק שכר המינימום, ולאפשר לכנסת לגשת מיד לדיון בחקיקה.

ההצבעה בכנסת על הצעת אי־האמון של מפ"ם תראה על הסתירה שבין עמדת החכ"ים, כפי שבאה לביטוי בחתימתם בעד חוק שכר מינימום, לבין הצבעתם הצפויה היום נגד החוק.

"תמר, מחבקים אותך בשובך"

מאת שלי יחיזובין, כתבת "על המשמר"

"תמר, מחבקים אותך בשובך" — זה היה לשון השלט שקידם במועדון של קיבוץ רביבים את תמר ארצי, שהגיעה לקיבוץ בשעות הערב, משדה־התעופה לוד.

תמר ובני משפחתה ערכו מסיבת עיתונאים עם הגיעם לקיבוץ, אותה פתחו בהבעת השתתפות באבלם של בני משפחת ניצן מנדלסון וקיבוץ חולתא.

על מה שהתרחש במטוס החטוף סיפרה תמר ארצי: "20 דקות אחרי שהמראנו מישהו קם עם אקדח. הבנו שמדובר בחטיפה. הוא דיבר ערבית. והיה לבוש מאוד אלגנטי. הוא אמר "המהפכה המצרית לא תפגע במי שלא יזוז ממקומו". לא הבנו מה קורה, מה הם רוצים. התחילו להעביר אותנו מקומות ולאסוף את הדרכונים.

"כשראו שניצן ואני ישראליות, הם רק חייכו חיוך נבזי. אחר כך נשמעו יריות ואחד החוטפים נהרג. היו שתי ריילות פצועות. הורידו אותן. אחר כך הורידו את הפיליפיניות, אחר כך את היווניות.

"אחד החוטפים אמר שאחת הישראליות תצא. ניצן לא הרגישה טוב ואמרה לי: צאי, צאי את. לתומנו חשבנו שמשחררים אותנו. הייתי בטוחה שניצן תגיע מיד אחרי. אבל על כבש המטוס הוא ירה בי. נפלתי על המסלול.

"אחר כך הבנתי שאני פצועה קל, ליד האוזן, וגם ראיתי שהחוטף לא מאחורי. פחדתי לזוז. חשבתי שאני נמצאת בארץ ערבית עויינת. פחדתי שאולי יש מוקשים לצד המסלול. לא היה שם איש. היה ריק לגמרי. אחד החוטפים ראה שאני זזה, ואז ירה בי שוב. נפצעתי בבטן. זחלתי אל מתחת למטוס, ושם שכבתי שלוש שעות. פחדתי שהוא יירה בי שוב. קפאתי מקור, ירד גשם חזק וברד, הייתי קפואה לגמרי.

"הייתה תאורת־יום כל הזמן ופחדתי לזוז. אחר כך שמעתי יריות וראיתי שיש עוד פצועים המוטלים סביבי. פתאום ראיתי שגם ניצן לידי. ניסיתי לגרור אותה, לדבר אליה. אי־אפשר היה להזיז אותה. בסוף המסלול היו שתי מכוניות חשוכות. אמרתי לעצמי שפשוט אגיע לשם ואשכב בתוך המכוניות. כשהגעתי יצאו מהרכב אנשים, כנראה שוטרים, שלקחו אותי לבית־החולים.

"בבית־החולים ניתחו אותי. כשהתעוררתי פגשתי את אנשי השגרירות הישראלית. היחס בבית־החולים היה מצוין. הצוות והרופאים היו אדיבים וחייכנים ונתנו תחושת ביטחון".

אמה של תמר, אורה ארצי, הודתה אתמול לאנשי משרד־החוץ ולצוות בית־החולים. היא סיפרה, כי גם המשפחות היהודיות המועטות במלטה, הגישו להם עזרה מלאה.

אורה ארצי סיפרה, כי היא ובעלה רצו ליצור קשר עם הוריה של ניצן, עוד לפני נסיעתן של ניצן ותמר. אולם הדבר לא התאפשר. בטלפון אמרו המשפחות זו לזו, כי תהיה להן שנה להחליף רשמים. "פגשנו אותם בשבוע שעבר בשדה־התעופה, לפני הנסיעה לבית־החולים. וזו הייתה פגישה עצובה מאוד", סיפרה אורה ארצי.

בכנסת — יצחק שור ומוטי בסוק

פרס וייצמן דנו עם ח"כי מפ"ם בבעיות המיגזר הערבי

משלחת של סיעת מפ"ם בכנסת — חייקה גרוסמן, אלעזר גרנות ומוחמד וותד — נפגשה אתמול, ביוזמתה, עם ראש־הממשלה, שמעון פרס, ועם השר עזר וייצמן ויועצו ד"ר גינת, והביעה בפניהם את דאגתה העמוקה נוכח פעילותם של אנשי ציבור מן הליכוד ופקידים בכירים בממשלה, למען ביצוע צו־הריסה של 8000 בתים במיגזר הערבי. נוכח הפיכת "שטח 9" לשטח אש, נוכח אי־קיום הבטחות לבדואים שפונו ממקומות מגוריהם בנגב, ונוכח אי־העברת כל הסכומים שהובטחו לרשויות מקומיות ערביות.

פרס השיב לח"כי מפ"ם, כי הממשלה שואפת לכך שהאזרחים הערביים בישראל יהיו שווי־זכויות בפועל ולא רק באורח הצהרתי. השר וייצמן השיב, שהבעיות שהציגה משלחת מפ"ם מוכרות לו אבל לא הגיעו עד כה לידיו.

ח"כי מפ"ם האשימו — באוזני ראש־הממשלה — אישי־ציבור בסיעת הליכוד, המנסים ליצור מתיחות במגזר הערבי, כדי שיוכלו להאשים ביום הבחירה את המערך בהריסת בתים, שעה שהאמת היא, שהבתים נבנו ללא רישיון, משום שתוכניות המיתאר של הכפרים הערביים מונחות במקררי משרד־הפנים.

ח"כי מפ"ם הזכירו, כי "שטח 9" לא היה שטח אש לפני מלחמת לבנון ולכן אין הצדקה להפכו עתה לשטח אש, בנימוק שחסרים שטחים לצה"ל משום שיצא מלבנון. הם שאלו, אם נכון הדבר ששר הביטחון הגדיר את "שטח 9" כבן 10 ל־15 אלף דונם, שעה שבעבר הוא הוגדר כבן 8000 דונם. אם נכונים הדברים, הרי שמשמעותם היא, שיופקעו קרקעות מחקלאים ערבים.

ח"כי מפ"ם ציינו, כי לא קויימו ההבטחות שניתנו לבדואים בנגב, אשר פונו מאיזור המגורים שלהם בעקבות הסכם השלום עם מצרים והקמת שדה־תעופה חדש בנגב. כן אמרו שלושת נציגי מפ"ם, שהאוצר הבטיח לרשויות המקומיות הערביות הקצבה בסך 3.5 מיליון דולר, ואולם לא כל ההקצבה הועברה לעדיה, ומה שהועבר — הועבר באיחור.

בישיבה נרשם פרוטוקול, והיא התנהלה ברוח טובה ועניינית.

קצב מתחייב לפעול לקבלתו של חוק ביטוח סיעוד

מאת מוטי בסוק, כתב "על המשמר" בכנסת

"בעשור הקרוב צפוי גידול של חמישים אחוז בהיקף האוכלוסייה שתזדקק לשירותי סיעוד קהילתיים ומוסדיים. אני רואה חובה לעצמי לפעול להשלמתו המיידית של חוק ביטוח סיעוד". דברים אלה אמר אתמול שר־העבודה־והרווחה, משה קצב, בתשובה להצעה לסדר־היום של יאיר צבן (מפ"ם).

צבן יזם את הדיון במצוקת הקשישים, על רקע מבצע "טלתרום למען הזקן" שייערך בשבוע הבא. צבן בירך על המבצע, עם זאת תמה "אם אין כאן ג'סטה פילנטרופית, שבאה כתחליף לדאגה אמיתית".

בארץ חיים כ־350 אלף קשישים. מהאלף מתוכם הם בני 75 ויותר. מתוכם בני למעלה מ־80. בסה"כ, הקשישים מהווים היום כתשעה אחוז מאוכלוסיית המדינה, מול ארבעה אחוז ב־1948.

צבן טען, כי חשוב מאוד שבצד המערכת המוסדית, תפעל מערכת התנדבותית למען הקשישים. המוסדות חייבים להבטיח לקשישים גימלה, שיכון, סיעוד וריפוי. המערכת ההתנדבותית צריכה להעניק תוכן לחייהם.

השר קצב בדברי תשובתו טען, כי גימלאים בני 75 ומעלה צורכים שירותים מוסדיים פי־ארבע מזקנים צעירים יותר. עם הגיל גוברת (לא תמיד) ושה המוגבלות וגוברת התלות בגורמי סיוע ותמיכה. השר הדגיש כי "גילוי הזקנה מצאו את החברה בישראל בלתי־ערוכה ובלתי־מוכנה להתמודד עם היקף הבעיות". לדעתו, הפער בין הערכים והגורמות החברתיות לבין מצבם של הקשישים, יצר לחץ חזק בציבור לשינוי. להערכתו, בעשור השנים הבאות, יהיה הכרח להגדיל את מספר המיטות הסיעודיות בבתי־החולים ובמוסדות אחרים, כ־600 מיטות מידי שנה.

משה קצב הביע תקווה, כי בקרוב יצליח להביא בפני הכנסת את חוק ביטוח סיעוד. עם זאת דאג השר להבהיר, כי בשל מצוקת המשק, יהיה החוק בתחילה מצומצם מאוד, ורק בודדים יוכלו ליהנות ממנו. "בעתיד, כשלקופת האוצר יהיה, תורחב תחולת החוק", ציין.

בפתח הישיבה הביע יו"ר הכנסת, שלמה הלל, תקווה, כי הציבור יירתם למבצע ה"טלתרום" ויתרום ברוח טובה לרווחתם של הזקנים. "אין התרומה הנ"ל באה במקום המעולה הממשלתית והעירונית למען הזקנים אלא כתוספת לה", אמר. להערכתו, התרומה הגדולה של המבצע תהיה בהגברת התודעה הציבורית למצבם של הקשישים.

ויכוח בוועדת החוץ והביטחון בנוכחות אנשי מועדון הנשיאים

ויכוח על עתיד השטחים המוחזקים, התנהל אתמול בוועדת החוץ והביטחון, בנוכחות משלחת של מועדון הנשיאים של יהודי ארה"ב. יו"ר הוועדה, אבא אבן, אמר, שמפלגת העבודה תומכת בנכונותו של פרס במהלך המדיני. אפילו יסתיים המהלך בכישלון, הרי שאין להפסיק לחפש דרכים לפתרון, שכן הקיפאון יוביל למלחמה.

יובל נאמן (התחיה) אמר, שישראל צריכה לספח את שטחי יו"ש, החיוניים לבטחונה. דן מרידור (ליכוד) אמר, שאם יו"ש לא תהיה בידינו, אולי לא תהיה בעייה דמוגרפית אך תהיה לנו בעיית הישרדות. דעת־הקהל במערב אמנם תומכת בעמדת פרס, אבל האירועים באיזור אינם מניחים מקום לאשליות: ירדן מתקרבת לסוריה ולאש"ף.

ד"ר בן־אלישר (ליכוד) התייחס לפרשת פולארד. הוא אמר, שישראל לא התכוונה לפגוע בביטחון ארה"ב.

אבן השיב ליריביו מימין, כי הוא דוחה את הטענות על סכנות לביטחון, במקרה של פשרה מדינית. "אנשי ביטחון כמו רבין, בר־לב, גור ווייצמן, הם שרים בממשלה וחברי המערך. שיקולי הביטחון מוכרים להם ואף על פי כן אין הם תומכים בסיפוח יו"ש", ציין אבן.

האורחים היהודים מארה"ב לא נטלו חלק בדיון, אלא הסתפקו בהצגת שאלות.

שליש בעלי־שדרה

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

[illegible]

אלוני ושריד: להתיר לסביות והומוסקסואליות

מאת כתבנו בכנסת

חה"כ שולמית אלוני ויוסי שריד (ר"צ), הניחו אתמול על שולחן הכנסת הצעת־חוק, לפיה משכב אשה שלא כדרכה ומשכב זכר, אם נעשו בהסכמה ועל ידי בני־אדם בוגרים ומרצונם הטוב — לא ייחשבו לעבירה, לא יהיה בהם קלון ולא יהיו ראויים לעונש.

הצעת־החוק באה לבטל את המצב החוקי הקיים, המאפשר העמדה לדין של בוגרים, בגין משכב־זכר ומשכב־אשה שלא כדרכה.

מניעת מפגשים עם אנשי אש"ף לאישור הכנסת

מאת כתבנו בכנסת

יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט, אלי קולס (ליכוד), הודיע אתמול להניח על שולחן הכנסת את הצעת החוק המונעת פגישות ישראלים עם אנשי אש"ף אף כי פנו אליו 20 משפטנים וביקשו להביע דעתם על הצעת־החוק.

"מאוחר" — אמר קולס. "ההצעה תוגש למליאה לדיון בקריאה השנייה והשלישית".

● [illegible]

ב־מטמון תשואה להכנסה חודשית
הכנסה חודשית צמודה למדד
בלעדי! לתקופה מוגבלת בלבד
* הכנסה חודשית צמודה למדד בשיעור של 0.55%, מובטחת ל־5 שנים.
* בתום תקופת החסכון מקבלים את מלוא הסכום שהופקד בתכנית, צמוד למדד ופטור ממס.
* אפשרויות משיכה מגוונות כבר אחרי שנתיים.
פרטים בכל סניפי בנק הפועלים ובנק אמריקאי ישראלי.
שרות השקעות מקיף אצלך בסניף
בנק הפועלים

אריק שרון, בתגובה ראשונה על פרשת פולארד:

ההדלפות מישראל כאילו אני ובגין קשורים — הזיקו מאוד

שר־התעשייה־והמסחר, אריאל שרון, חזר אמש במטוס „אל־על" מפאריס, בתום סיור שערך בארה"ב ובשתי מדינות בדרום אמריקה, שם עשה להגברת היצוא הישראלי.

בנמל־התעופה אמר שרון, בהקשר לפרשת ג'ונתן פולארד ויחסי ישראל ארה"ב: „הנסיונות שנעשו בארץ, מן היום הראשון, לתלות עניין זה בממשלות קודמות ובאנשים כמו מנחם בגין וכמוני — שלא היה לנו שום עניין למקרה הזה — הם חמורים מאוד. והנזק שנגרם כבד מאד. חבל מאד, שברגע של משבר בישראל, לא נמנעים כאן להרוויח איזה פרי פוליטי מן העניין הזה, שגרם להסתכלות על ישראל באור בלתי חיובי. הנזק שנגרם קשה מאד, וקשה יהיה להתגבר עליו".

צרכים פוליטיים

שרון אמר בתשובה לשאלות, כי הוא מאמין ביחסים ידידותיים וגלויים על בסיס הדדי. „ממשלת ישראל קיבלה החלטה בפרשה זו וראש־הממשלה מסר את ההחלטה לציבור. אני חושב שהיחסים עם ארה"ב יימשכו, שכן הם בנויים על מערכת מסורתית ושתי המדינות יתגברו על הפרשה הזאת". לדעתו, נגרם נזק רב מאד מן ההדלפות בישראל, וגם בארה"ב הייתה תחושה שיש כאן ניסיון לנצל מקרה מאד מצער „שקרה, לצרכים פוליטיים פנימיים.

אשר לפירסומים בדבר מעורבותו בפרשה של רפאל איתן, שהיה היועץ לענייני טרור בממשלת בגין, אמר שרון: „לא הייתה לי כל ידיעה וכל מעורבות, ואין על מה להתבסס אם מבקשים לקשור את שמי לעניין הזה. הממשלה הודיעה על חקירה מלאה בנושא. אני לא דן בפרטי הנושא וסומך על הממשלה שתדע לטפל בו. צריך להמתין עד שה־חקירה תסתיים ולא להרבות דיבור בנושא הזה, בתקווה שלא יעיב על היחסים בין שתי המדינות".

עוסק בתופעה

כן אמר, כי „אי־אפשר לנסות ול־הכתים אנשים, או ליצור מערכת שלמה של ידיעות בלתי־נכונות, ה־מעמידות את ישראל באור מאוד שלילי. אינני מצביע על אף אדם בקשר לנזק שנגרם למדינה, אני עוסק בתופעה. זוהי תופעה שאסור שתתקיים במדינה כמו שלנו, המכבדת את עצמה וחייבת לגלות אחריות".

(עתי"ם)

עין בעין

עם כוחות צה"ל בתרגיל

הטייסים ירדו אל „העם"

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

„אין פה כחולים וירוקים. זוהי זברה של כחול וירוק שמפוקדת למטרה אחת והיא הצלחת התרגיל בהפקת הלקחים". „ירוקים" הם חיילי חי"ר ושריון וה„כחולים" הם אנשי חיל־האוויר. את הדברים אמר לנו אתמול קצין בכיר בחיל־האוויר, מאובק כולו עם בגדי עבודה. „ירוקים" לשם שינוי.

המקום, ליבו של מאהל גדול ומאולתר בנגב. שם נערך עתה התרגיל הגדול ורחב ההיקף שמקיים צה"ל. בכל חשטת חעפום נערך משחק גדול של „מלחמה": טנקים, כלי־רכב ושברולטים של „קודקודים" למטה, מטוסים ומסוקים מעל. מכשירי־קשר מטרטרים ללא הרף. „כוחותינו" וכוחות אויב סובבים לחם בעירבוביה.

אתמול, כשסיירתי בשטח, הגעתי למסקנה שללא ספק את אחת „המדליות" יצטרכו לתת למי שתצליח לחוציא את חיל־האוויר מהחדרים הממוזגים ומועדוני הטייסת. אל האוהלים, מרחבי הנגב והאבק, לראות טייסים ותיקים. בדרגות גבוהות, זה לא עניין של יום־יום. תרומתם לתרגיל רבה.

צה"ל סוגר כבישים בנגב, על־מנת לאפשר מעברי כוחות בתרגיל וכדי לשמור על בטיחות מירבית. בנושא הבטיחות באימונים, שחלקם נערך באש חיה, מקפידים כאן במיוחד ועל תחום זה מופקדים קצינים בכירים. החקלאים בדרום מקבלים את סגירת הכבישים בהבנה ואינם נכנסים לעימותים עם השוטרים הצבאיים. תמיד אפשר „לחתוך" מחשדה.

שוב ניתן לראות את אותה „חמולת קרב" תרגולית. את התמונות שנראות כלקוחות מאלבום, של זיפי זקן מורדים מול מראה של ג'יפ מאובק, וחייל מילואים שהוא בכלל עורך־דין מירושלים. עומד עם כובע סומבררו ענק ונוגס בחלה שנשארה משבת. צה"ל עורך תרגיל. תרגיל ערפים, בדרך־כלל, כהכנה למלחמה, שכולם מקווים שלא תבוא לעולם.

מאסר־עולם לרוצחי אביר

בית־המשפט הצבאי ברמאללה, גזר אתמול עונשי מאסר־עולם על 3 תושבים מנפת רמאללה, שהורשעו ברצח חייל המילואים, אהרון אביר, וברצח תושב רמאללה, אשר בו חשדו בשיתוף־פעולה עם שלטונות ישראל.

כן הורשעו בשורה ארוכה של פיגועים, שכללו השלכת רימונים על כלי־רכב של צה"ל והטמנת מטעני־חבלה.

התובע, רב־סרן נחמיה פרלמן, ביקש מבית־המשפט לגזור על הנאשמים עונשי מאסר־עולם. אך עם זאת, קרא לבית־המשפט לשקול הטלת עונש חמור ממאסר־עולם, כלומר: עונש־מוות, דבר הנתון בסמכות בית־משפט צבאי.

השופטים קבעו כי לא יגזרו על הנאשמים עונש חמור ממאסר־עולם. „לא נראית לנו משאלת התביעה בדבר גזירת עונש שהיא עצמה לא ביקשה", קבעו השופטים. (עתי"ם)

כביש עם משמעות מדינית

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

בטקס חגיגי, במעמד סגן ראש־הממשלה ושר־השיכון, דוד לוי, פתחה מע"ץ לתנועת כלי־רכב, דרך עוקפת לכפר קאסם, הנושאת את שם השר המנוח, חיים לנדאו.

קטע הכביש החדש הוא באורך של 6.5 ק"מ ומתחיל בכפר קאסם. הוא משלים את ציר מספר 5: גלילות־הכפר הירוק — צומת מורשה — צומת ירקון — צומת כפר־קאסם — מעלה־אפרים. הנתיב הוא באורך של 65 ק"מ והציר מחבר את בקעת הירדן והשומרון לשפלת החוף והשרון.

שר־השיכון עמד על עובדה זו וציין את המשמעות המדינית של החיבור שבין השומרון לשפלה. בתשובה לשר־האוצר, שהציע לסגור את מע"ץ, אמר דוד לוי, כי לא יתן ידו לסגירת „חברה יעילה כמע"ץ".

אפלייה בהסדר „אי־אפלייה"

לשכת סוכני ביטוח בישראל, תתנגד לכל סטייה מהסדר „אי האפלייה", המבטיח מחירים קבועים לפרמיות בער הביטוחים היסודיים, כמו ביטוח־רכב, דירות ותכולתן וביטוח תאונות אישיות. זאת אמר אתמול יו"ר לשכת סוכני הביטוח הרולד סטצן, במסיבת עיתונאים בבית־סוקולוב בתל־אביב.

הוא אמר, כי עוד ב־1981 הוסכם על מחירים לביטוח־רכב, דירות ותכולתן ופוליסות של תאונות אישיות. מטרת הסכם זה הייתה למנוע התמוטטות חברות ביטוח כתוצאה מהתחרות הפראית בין החברות. ואומנם, 3 חברות התמוטטו והן „לביא", „ירדניה" ו„לבנון".

הדובר הוסיף, כי במציאות, הסכם אי־האפלייה הפך להסכם אפלייה נגד חלק גדול של האוכלוסייה. חברות־ביטוח הציעו לעובדי חברות גדולות וקולקטיבים הנחות גדולות, אשר לא ניתנו לאזרחים שאינם נימנים עם קבוצות לחץ מאורגנות. לדבריו, יש כבר הסכמים על הנחות עד 50 אחוז, אך הלשכה מתנגדת לכל הנחה שהיא.

סטצן אמר, כי אי־קיום „אי האפלייה" קיבל חיזוק בחודשים האחרונים. אחרי התמוטטות „ירדניה" ו„לבנון" נקלטו סוכניהן על־ידי החברות „פניקס" ו„הדר". והללו המשיכו בהסכמים החריגים של „ירדניה" ו„לבנון" (עתי"ם)

הצייר יוסף זריצקי — למנוחות

הצייר יוסף זריצקי, חתן פרס ישראל ואזרח כבוד של תל־אביב־יפו, הובא אתמול למנוחת עולמים בקיבוץ צובה, שם היה אולפן־הציור שלו בשנים האחרונות.

לפני צאת מסע הלוויה, נערך טכס פרידה בכניסה למוזיאון תל־אביב, בהשתתפות סגן ראש־הממשלה ושר־החינוך־והתרבות, יצחק נבון, ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, וחברי המועצה, חברי אגודת הציירים והפסלים, מכריו ומוקיריו של המנוח. בתו אתיה ובעלה אברהם אליוב, נכדיו נתן ואלונה ונינותיו שירי, טלי, שלי ולי.

הפסל יחיאל שמי הזכיר את דברי המנוח שאמר: „אני נוגע בכל, משמע שאני מצייר". לדבריו, זריצקי הצטיין בגדלות הציור ובגדלות האמירה. מעולם לא שאל אם הוא שונה ויחיד במינו. הוא דאג תמיד להיות נכון בתפיסה. הוא ראה ערך בציור ורצה בכל מאודו לחיות בהווה שלנו. (עתי"ם)

מתה בתו של שלום עליכם

בתו של שלום עליכם [illegible]

[redacted]

איך עוברים לשקל החדש ש"ח

לקראת המעבר לשקל החדש ב־1 לינואר 1986, הננו מתכבדים להביא לתשומת לבכם נושאים החשובים ללקוחות הבנקים, וזאת בכדי שהמעבר יהיה פשוט ונוח בכל האפשר.

1) שיקים

לאחר ה־1.1.86 ניתן יהיה להשתמש בשיקים הקובים בשקלים חדשים בלבד: לפיכך הלקוחות יוכלו להזמין פנקסי שיקים בשקלים חדשים ו/או להסב פנקסי שיקים בשקלים ישנים שברשותם.

א. הזמנת פנקסי שיקים בשקלים חדשים. ניתן להזמין בסניפי הבנקים כבר עתה, פנקסי שיקים בשקלים חדשים. מומלץ להקדים הזמנות אלו.

ב. הסבת פנקסי שיקים המודפסים בשקלים ישנים. לאחר ה־1.1.86 לא ניתן יהיה להשתמש בשיקים הנקובים בשקלים ישנים. ברם, תוכל להשתמש בשיקים בשקלים ישנים על־ידי הסבת השיקים בחותמת מיוחדת כדלקמן:

1. לקוחות פרטיים שבידיהם פנקסי שיקים בשקלים ישנים יוכלו להיכנס לסניף הבנק שלהם על־מנת שתוטבע עליהם חותמת השקל החדש.

ש"ח	ש"ח	ש"ח	ש"ח	שקל חדש

2. גופים, אירגונים וחברות שבידם פנקסי שיקים המודפסים באמצעות מחשב — על נייר רציף — או שבידם מלאי גדול של פנקסי שיקים, יוכלו להסב אותם לשקלים חדשים בהתאם לכללים שנקבעו על־ידי בנק ישראל. הנחיות ניתן לקבל בסניף הבנק שלהם.

אין לבצע רישום כלשהוא במשבצת הסכום המקורית שהוחתמה בחותמת הסבה. הבנקים לא יכבדו שיקים שנעשה בהם רישום כלשהוא בתוך המשבצת המקורית.

ג. הפקדת שיקים מאוחרים (דחויים, מעותדים, שיקים למשמרת) לגוביינא: הציבור מוזמן להפקיד בבנק שיקים הנקובים בשקלים ישנים המעותדים לתאריך מאוחר יותר מ־1.1.86. הבנק יתרגם את המעבר לשקלים חדשים ויטביע על פניהם חותמת מתאימה. מי שיפקיד שיקים אלה בתאריכים 1.12.85 — 31.12.85 יוכל להנות מפטור מעמלה על הפקדת שיקים מאוחרים לגביה.

לאחר ה־1.1.86 יתקבלו שיקים בשקלים ישנים בהליך מיוחד בלבד.

2) שוברי תשלום

1. עד ה־31.12.85 (ועד בכלל) יקבלו הבנקים אך ורק שוברי תשלום הנקובים במונחי שקל ישן.

2. החל מן ה־1.1.86 יקבלו הבנקים שוברי תשלום הנקובים הן במונחי שקל ישן והן במונחי שקל חדש (שוברים במונחי שקל ישן יכובדו לאחר שיתורגמו בסניף הבנק למונחי שקל חדש, ויעוגלו כנדרש). בשלב מאוחר יותר יוחלט על מועד שלאחריו לא יתקבלו עוד שוברים הנקובים במונחי שקל ישן.

3. כדי למנוע טעויות מן הציבור, רצוי לציין בצורה בולטת על שוברי התשלום הנקובים בשקלים חדשים את המילים "שקל חדש" ולהדגיש על־גבי שוברים אלה, כי אין לשלם על־פיהם לפני ה־1.1.86.

4. גופים, אירגונים, מוסדות וחברות המוציאים שוברי תשלום יתאמו את הדפסתם עם הבנק איתו הם עובדים.

גופים המספקים סרטים מגנטיים, רשימות, חיובים וזיכויים, חיובים וזיכויים לפי הרשאה — מתבקשים להתקשר עם הבנקאי שלהם לצורך תאום ההסדה.

המעבר לשקל החדש כרוך בפעילויות מורכבות, המחייבות התארגנות ושינויים רבים במיחשוב. הבנקים עושים כמיטב יכולתם להקל על הציבור את המעבר לשקל החדש.

[redacted] **מוגש כשרות לציבור על־ידי הבנקים** [redacted]

דימור טמיר כהן (יעקבסון)

המרגל שהביא את הכפור

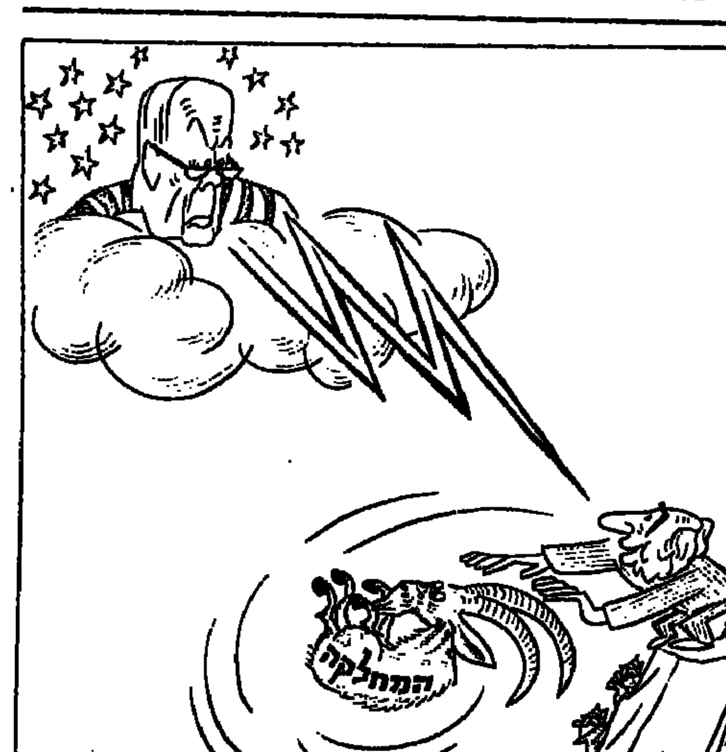

קריקטורה של סוכן

פרשת הריגול של ג'ונתן פולארד יכלה לשמש תסריט לפארודיה על סרטי ריגול — אך הפכה תוך שבועיים לעסק־ביש שגורר אחריו נזקים חמורים לתדמיתה של ישראל, לקהילה היהודית בארה"ב וליחסי שתי המדינות ■ הפחד המכרסם בהנהגה מונע ממנה לעצור את הסחף

מאת אלכס פישמן

בשיחת הרדיו השבועית של נשיא ארה"ב אמר רייגן, בהתייחסו לפרשיות ריגול בארה"ב, את המשפט הבא: LET THE CHIPS FALL WHERE THEY WILL" שמשמעותו של המשפט היא: יהיו התוצאות

רפי איתן — מה הוא מחזיק בבטן?

ג'ונתן פולארד — הרפתקן לא יציב

המסקנות אשר יהיו. אנחנו נלך עד הסוף. הנשיא האמריקני לא הזכיר בשיחתו השבועית, שעסקה בענייני ריגול, את ישראל ולו במילה אחת. אך המשפט המוסיע לעיל מבטא את המדיניות האמריקנית בנוגע לפרשת ג'ונתן פולארד במלואה. בנושא זה לא תהיינה כל עבבות. רמז עבה לישראל ולמדינות ידידותיות אחרות לארה"ב האומר: למימסד המודיעיני האמריקני נמאס מן „החגיגה" ששירותי הריגול של אותן ידידות עורכים על אדמת ארה"ב. פרשת הריגול של ג'ונתן פולארד, שמבחינה מקצועית יכולה לשמש תסריט לפארודיה על סרטי ריגול, הפכה תוך שבועיים לצומת דרכים חשוב במערכת היחסים בין ישראל לארה"ב. בפרשה זו חברו שני שחקנים ראשיים, שעצם החבירה ביניהם יכולה היתה לשמש, במקרה הטוב, נושא לבדיחה. האחד רפי איתן, שנחשב בעבר לאיש המבצעים מספר אחד של הריגול הישראלי. מאותם אנשים שהוציאו לריגול הישראלי את המוניטין שלו. השני — הטיפוס הגרוע ביותר לריגול אנושי, קריקטורה של סוכן, הרפתקן אידאולוגי, לא יציב — ג'ונתן פולארד. החוט המקשר בין השניים מעמיד היום את שירות הריגול הישראלי באור מגוחך, מסכן את סודותיו וחושף את פרצופה של ממשלה שבראשה עומדת צמרת הססנית, המתקשה לקבל החלטות ברגעי משבר וחרדה לקיומה.

ההתנצלות של הממשלה השבוע יכולה היתה להיעשות לפני שבוע וחצי. אין כל הסבר סביר לעיכוב. חיסול הלשכה לקשרי מדע במשרד הבטחון היא בבחינת הזדמנות לחסל גיבנת ארוכת שנים בקהיליית המודיעין הישראלית.

מסייען למרגל

כדי להבהיר את הגיחוך ואת החומרה במישגים שנעשו במישור המקצועי במהלך פרשייה זו, נתמקד על כמה מושגי יסוד אוניברסליים בעולם הריגול: המדינה העוסקת באיסוף המידע היא מדינת היעד. על־פי־רוב משתמשים שירותי הריגול במדינות בסיס, בדרך כלל מדינה ידידותית למדינת האם, אשר בה נערכים החלפת המידע והקשר עם הגורמים העוסקים בריגול באותה מדינת יעד. באותה מדינת בסיס, נעזר שירות הריגול בסייענים. להבדיל ממרגלים הסייענים הם אנשים שהדרישות הבסיסיות מהם שונות לחלוטין מאלה שלהן נדרש המרגל. הסייען נותן בדרך כלל שירותים לוגיסטיים לשירות הריגול.

ג'ונתן פולארד היה ביסודו סייען והציע עצמו כסייען במדינת הבסיס — ארה"ב. אלא שמשום מה, בלי שנעשו ההכנות הנכונות על־ידי הגורמים המוסמכים לכך בשירותי הריגול, הפך להיות למרגל האוסף חומר על מדינות יעד. מדינת האם של שירותי הריגול (המשך בעמוד 10)

„מעצמת ריגול"

מלחמת יום־כיפור פיתחה פארנויה אצל מקבלי ההחלטות ונתנה הכשר להתנהגות אי־רציונלית. גידולי הפרא האלה מסכנים את ישראל יותר מאשר היעדר אינפורמציה

מאת צבי טימור

קאנט, כפי הנראה, בילבל חלק מהפוליטיקאים באשר קבע קו־תפרידה מוחלט בין השיקול המוסרי והשיקול התועלתי, בהניחו כי המוסר נגמר במקום שהתועלת מתחילה. מסתבר, לפחות בדיעבד, כי התנהגות מוסרית בפוליטיקה עשויה להביא גם תועלת, ואילו התנהגות אמוראלית בסופו של דבר מביאה נזק, שאינו ניתן למדידה ולכימות. זה הלקח הוודאי מפרשת פולארד.

האחראים על הפעלת פולארד עברו על מספר צווי אל־תעשה. יש ציווי לא לגנוב. ולבטח לא לגנוב מידידים המכניסים אותך לביתם. ציווי אל־תעשה נוסף הוא לא להעסיק אורחי ארה"ב ממוצא יהודי בתפקידים מלוכלכים כאלה, בשל הרגישות הכרוכה במעמדם של היהודים בארה"ב.

לכן, התנהגות העיתונות הישראלית ומקורות ההשראה שלה מעוררים תמיהה. פרט ליוצאים מן הכלל בודדים (אם כי היו כאלה), הרוב קיבלו את ההנחה כי מותר לרגל, רק אסור להיתפס. קיבלו גם את הטענה כי התנהגות כזו, היא בגדר יחסים מקובלים ונורמאליים בין מדינות שאינן נמצאות במצב מלחמה. לחיזוק טענה זו הוסיפו הדלפות על כך, שגם האמריקנים אוספים אינפורמציה על ישראל, בישראל.

מחייבי העמדה הזאת חייבים לקבל על עצמם גם את האחריות הפוליטית והמוסרית לכשלונות, כולל אחריות מיניסטריאלית. הם חייבים היו לדעת, כי כאשר נתפסים בעבירה מגיע תורה של מערכת הענישה. רק (המשך בעמוד 10)

„לא כל יהודי — מרגל"

מאת חנה איש־הורביץ, ניו־יורק

האם נפגעו יהודי ארה"ב מפרשת תפיסתו של המרגל ג'ונתן פולארד, עובד המודיעין של הצי האמריקני, יהודי שריגל לטובת ישראל? האם הם עלולים להחשב כסיכון בטחוני? האם תתעורר סערה בדומה לזו שקמה לאחר תפיסת המרגלים אתל ויוליוס רוזנברג.

מספר מנהיגים יהודים עימם שוחחתי תשכים שלקהילה היהודית לא נגרם נזק, ואין איש תולה בה את הקולר על מה שקרה. „אכן", אומר רביי אלכסנדר שינדלר, ראש היהדות הרפורמית, „מלבד החומרה שבאירוע כולו, הבחירה בפולארד היה מעשה איוולת. ממש כאילו בחרו מישהו במטרה שייתפס. אבל כאבה של הציבוריות היהודית כאן נובע בעיקר מהחשש, שהאירוע יכביד על מאמציה העתידיים לטובת ישראל בחוגי המימשל האמריקני", אומר שינדלר: „בעתיד עלול מישהו בוושינגטון, שנפנה אליו בבקשה לסייע לישראל, לאמר לנו שהוא מקווה שהדבר לא יתמוך בריגול נגד ארה"ב." לדעת המנהיגים היהודים תגובת ממשלת ישראל היתה נכונה ונאותה, אך שינדלר סבור שהיא היתה צריכה לבוא מוקדם יותר.

ובאשר להשלכות על הקהילה היהודית, אמר רביי מארק טננבאום, מראשי ה„אמריקן ג'ואיש קומיטי": „איש לא חושב שג'ונתן פולארד מייצג את היהדות האמריקנית ואיש אינו רואה את יהודי ארה"ב כמרגלים לטובת ישראל. החברה האמריקנית עברה דרך ארוכה מאז שנות החמישים והשישים, היום לא מתייחסים לקבוצות אתניות כסטראוטיפים, באותה מידה איש לא יאשים את האמריקנים ממוצא סיני בחוסר נאמנות, עקב תפיסת מרגל לטובת סין בשבוע שעבר."

רביי שינדלר מוסיף, כי היה באירוע משום נזק אקוטי והוא היה עלול לספק תחמושת לאנטישמים בארה"ב. אך בפועל הדבר לא קרה ואיש לא האשים את הקהילה היהודית האמריקנית. ורביי דייוויד גורדיס מהוועד היהודי האמריקני אומר: „טוב שממשלת ישראל יצאה בהתנצלות כבר ביום ראשון. אם היתה מוסיפה להשתהות, היה מקום לדאגה. עלולה היתה להתפתח תעמולה נגד היהודים בארה"ב. אבל בפועל זה לא קרה. לא שמעתי דבר, אפילו מצד ערבים אמריקנים."

היה חשש שהאירוע יפגע ביהודים העובדים בתפקידים רגישים בממשל. אך לדברי אחד מהם, הוא לא חש בשינוי יחס כלשהו כלפיו ולא סבור שיקרה משהו כזה בעתיד. נראה שהקהילה היהודית־אמריקנית מרגישה בטוחה ואמינה. ועיקר דאגתה הוא שישראל לא תחבל במאמצים שהיא עושה כדי לסייע לה בחוגי המימשל. לדעת כולם המקרה עשוי להישכח ולהירגע תוך תקופה קצרה, אם לא יתרגשו חלילה הפתעות נוספות.

משקעים מרים

פרופ' אהרון קליינמן: המתיחות הפוליטית סביב פרשת פולארד עומדת להתפוגג, אך דעת הקהל האמריקנית לא תשכח זאת בטווח הקרוב

מאת זהבה מוזס

המתיחות הרבה ששררה בין ארה"ב לישראל סביב פרשת פולארד עומדת כנראה לפני סיומה. בירושלים פורסמה על־ידי ממשלת ישראל התנצלות רשמית והועלתה אפשרות לאפשר למשרד המשפטים האמריקני לחקור את האנשים הנוגעים בפרשה ולהחזיר את המסמכים המבוקשים. התנצלות ישראל התקבלה בקורת־רוח רבה על־ידי מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ ופקידים אחרים במימשל.

אך האם בכך על ישראל לראות את הפרשה כמחוסלת, או שמא תשאיר פרשה זו את רישומה לטווח ארוך ביחסי הידידות המיוחדים השוררים בין שתי המדינות?

לדעתו של פרופ' אהרון קליינמן מהחוג למדעי המדינה באוניברסיטת תל־אביב, הודעת ממשלת ישראל אכן משביעה את רצונו של המימשל בארה"ב. הוא משוכנע, כי מעצבי המדיניות בשתי המדינות גם יחד יעשו מעתה את כל שניתן כדי שאפשר יהיה לעבור לסדר היום.

פרופ' קליינמן מבחין בין נזק מיידי שנגרם לבין נזק לטווח ארוך. לדבריו, בטווח המיידי הנזק שנגרם הוא מצומצם. שיתוף־הפעולה שהתקיים עד לפני גילוי מעשה הריגול ימשיך להתקיים גם להבא. לגבי הטווח הארוך יותר, הנזק חמור יותר, והוא יכול להתבטא בשופרות התעמולה של אויבי ישראל. נזק מסוג זה יחייב עבודה קשה מאוד לשינוי התדמית של ישראל כפי שנתגלתה בתודעת דעת־הקהל האמריקנית בעקבות גילוי מעשי הריגול. קליינמן סובר, כי בטווח הביניים נגרם נזק לתדמית ישראל כבעלת־ברית, שלא יאפשר מעתה לדעת הקהל בארה"ב לקבל את ישראל במעמד של בעלת־ברית בלתי מעורערת באותה מידת התלהבות שבה התקבלה ישראל קודם לכן.

יוצא, אפוא, שבעקבות הפרשה יש להבחין היום בהשפעה בשתי רמות שונות: האחת — רמת המימשל, שבה ימשיכו לשרור יחסים תקינים בין שתי המדינות עד למשבר הבא, השנייה — רמת הציבור ודעת הקהל, שבמיסגרתה ספגה מכה רצינית, שלא תישכח במהרה.

„... נכון שהציבור נוהג לשכוח, אך מבחינת תדמיתה של ישראל ספגנו מכה עמוקה ואין ספק שהפרשה תשמש בעתיד נקודת טיעון חזקה בידי המתנגדים לישראל. והכוונה אינה רק לערבים, אלא גם למתנגדים בתוך המימשל והציבור, שדרשו גם לפני פרשת הריגול לשלול את מתן העדיפות לישראל הן בסיוע הכלכלי והן בסיוע הבטחוני. פרשת פולארד נתנה בידיהם כלי נשק באמצעותו ינסו לערער את תדמית בעל הברית הנאמן והאמין שעליו יכולה ארה"ב לסמוך — תדמית אותה מרבה ישראל להציג בפני דעת הקהל והמימשל בארה"ב", אומר פרופ' קליינמן.

אנשי המימשל והפקידות הבכירה מכירים את חוקי המשחק ואת העובדה שגם בין ידידים נערך איסוף של חומר מודיעיני. אך כל עוד נעשה הדבר בצנעה וללא פרסום, עוברים עליו בהסכמה שבשתיקה. ברגע שפורסמה העובדה ונוצרה חריגה מכללי המשחק, תשקוט הסערה (המשך בעמוד 10)

משבר לפי הזמנה

פרשת פולארד נופחה ע"י חוגים שרצו לכרסם בדעת־הקהל הפרו־ישראלית ולרומם את שירותי הביון האמריקניים

מאת יהודה צור

פרשת פולארד, שהתפתחה למשבר גדול, הפתיעה לשביעות רצונם של כל הצדדים. כנראה, מחולליה לא התכוונו מעבר לכך. הניפוח המלאכותי של הפרשה, הרבה מעבר ליחס הישיר למימדי הנזק האפשרי לבטחונה של ארה"ב, מעורר סימני שאלה רבים. נראה שבפרשה הזו דאגו גורמים בכירים מאוד בממשל האמריקני, מטעמים השמורים עימם, לגרום לפרסום ואחר־כך לישראל בדעת־הקהל ובאמצעי התקשורת של ארה"ב.

בקיץ 1979 בימי כהונתו של הנשיא קארטר, פורסם בהרחבה באמצעי התקשורת של ארה"ב שהמוסד הישראלי צותת ועקב אחר שגריר ארה"ב באומות המאוחדות אנדרו יאנג. [illegible]

„הגטו החילוני"

לובשי השטריימלים אינם מתבצרים עוד ברובעים במאה־שערים או גאולה בירושלים ■ ההתיישבות החרדית פורצת לאזורים מרוחקים ומותירה מאחור את הגטו החרדי

מאת בצלאל עמיקם

בירושלים מתחולל מהפך שיהפוך את העיר מבירת ישראל לבירת אגודת־ישראל. אין כוונתנו לזהות הפוליטית, אלא לצביון החרדי שלובשת העיר בצעדי ענק.

תחילה ללשון המספרים היבשה. האוכלוסייה החרדית בירושלים מונה כיום 27 אחוז מכלל היהודים בעיר. יותר משמונים אלף מתושביה של בירת המדינה משתייכים למגזר שאולי מכיר „דה פקטו" במדינה הציונית. במרוצת שבע השנים האחרונות גדלה קבוצת אוכלוסייה זו בשליש, שעור שאין לו אח ודוגמה כשאר רובדי האוכלוסיה של העיר. כל מי שמצייר לעצמו תמונה של יהודים לובשי שטריימל, המתבצרים להם ברובע מסוגר ומבודד במאה־שערים או גאולה, חייב לזנוח את עולם מושגיו המיושן. אנו ניצבים על מיפתנה של תקופה חדשה בקורות ההתיישבות החרדית, שסממניה — פריצה לאזורים מרוחקים המותירה מאחור את הגיטו המסורתי.

נטישת הגטו

בשנים שחלפו פוקדת את הקהילה החרדית בירושלים פריחה חסרת־תקדים. סממניה הם שיפור ברמת־החיים ותחושת בטחון בהתייחסות לחילוניות ולרשויות המדינה והחברה „הציונית" בכלל. הדור הצעיר שצומח בשכונות החרדיות שונה מאבותיו, כשם שהצברים שונים מהוריהם יוצאי הגלויות השונות. למתבונן מן הצד דומה כי התהפכו היוצרות: מקבוצה במצור ובמיגננה מפני הסחף בשעתיה הפכה הקהילה החרדית לגורם שמעורר חרדה־בתשובה ולניישות „מאיימת" על אורח החיים החילוני־מודרני בבירת ישראל. העימותים הרבים נובעים מעמדה של כוח ואינם מצטמצמים עוד ב„כיכר השבת". מעוזם של החרדים בעבר, אלא גולשים לאזורים שהיו בעבר חילוניים מובהקים.

האנטרופולוג ד"ר מנחם פרידמן מאוניברסיטת בר־אילן והגיאוגרף ד"ר יוסף שלהב מהאוניברסיטה העברית בירושלים. שניהם מצויים היטב בנבכי המגזר הדתי, ערכו מחקר על הקהילה החרדית בירושלים. שם המחקר: „התפשטות תוך הסתגרות" וכו צופים לנו מאבק מר על הטריטוריה. ההתכרבלות החברתית־תרבותית, כשהיא מלווה בהשתלטות מרחבית, יוצרת מאבקים בלתי נמנעים על תחום המגורים והמחיה.

האין החרדים חוששים לנטוש את הגיטו, הצר אמנם אך בטוח? כלום אין הם מודעים לסכנת „הסחף" האורבת להם בחוץ והחשיפה לתרבות צרכנית נהנתנית שיש לה השפעה רעה?

לכאורה שואפת החברה החרדית ליצירת נתק גמור בינה לבין המערך העירוני המודרני, כו נתבטא האיום כלפי החברה החרדית בצורה חריפה ביותר. המאבק בחילון כופה את ההסתגרות ומעצב את עולם העיסוקים החרדי. שמרכזו: לימוד התורה. לכן, נמנע מרוכם הגדול של בני הדור הצעיר להשתלב במרבית מסלולי התעסוקה המקו־בלים בחברה הסובבת. אולם הקהילה החרדית איננה מחרימה את העולם המודרני ללא הבחנה. היא מבחינה בין המרכיבים הטכניים והתכניים. היהודי החרדי ישתמש בשירותי המחשב, למשל, או הרפואה המודרנית, שנועדו להקל על חייו ולשפר את איכותם. אולם, אותו יהודי חרדי יימנע מצפייה בטלוויזיה, כי זו עלולה לשמש סוכן להעברת תכנים תרבותיים זרים לו ומסוכנים לערכיו. עובדה זו החריפה את המתח בין החברה החרדית לחברה הסובבת במישור האישי והציבורי. דווקא הגשמת האידיאל החרדי של לימוד תורה כעיסוק בלעדי של כל הדור הצעיר מגבירה בהכרח את התלות של החברה החרדית בחברה חילונית, שכוי־עבר ממנעת אותו.

הכיבוש הזוחל

ביטוי מובהק להתפשטות הטריטוריאלית הדתית הוא תופעת סגירת הרחובות. 44 רחובות בירושלים סגורים כיום לתנועה בשבת ואוי לו למי שיתעלם. מתמרורי האזהרה או יחצה את הגדירות ברכבו. סגירת האיזורים נעשית כאשר האוכלוסיה הדתית הופכת „רוב גדל" באזור. תחילתה בהפרעה לתנועה, במחאה, לעיתים אלימה, וסופה בסגירה פורמלית כאישור העירייה כחלק מגילוי הרשות העצימים החרדים במועצת העירייה, חך המרוחב הומגן של החרדים.

הלחץ להרחבת הטריטוריה הוא בעיקרו תוצאה של הריבוי הטבעי הגבוה. הסיבות לריבוי זה הן, כידוע, היעדר הגבלות או פיקוח על הילודה. גיל נישואין נמוך יחסית ולמטה מגיל עשרים לנערות ו־20 עד 22 לגברים). סיבה שלישית — הנורמה המקובלת, לפיה מצפים מזוג צעיר להוליד את הילד הראשון בשנה הראשונה לנישואין. הצעירים נוטים לעזוב את הגלעין ולעבור לשוליים. מגבלה העוצרת מעט את ההתפשטות הינה האמצעים הכלכליים. אלא שב־שנים האחרונות יוצאת האשה החרדית לעבודה ומאפשרת להגשים את היציאה מהגיטו. ההתפשטות היא לאזורים במחיר קרקע נמוך יחסית, שבו עלות יחידת המגורים היא זולה יחסית. ואיזה קבלן יסרב להוריד את מחירו שעה שגוף מגובש מציע לקנות ממנו עשרות דירות ואילו הציבור החילוני קונה יחידה בודדת, אחת ועוד אחת?

הלחצים הדימוגרפיים דוחים ומעודדים יוזמות ליסוד אזורי מגורים חרדיים חדשים. הארגון הקהילתי והגמישות המיקומית מאפשרים פיזור חלק מהאוכלוסייה החרדית „העודפת" למקומות מגורים, שקודם לא היתה לה דריסת־רגל בהם. החילוניים המתגוררים במקומות אלה ימצאו עצמם עד מהרה במובלעת מבודדת ומנותקת וחזקה עליהם שלא יארכו הימים והם יתקפלו ויעברו אל „הגיטו החילוני".

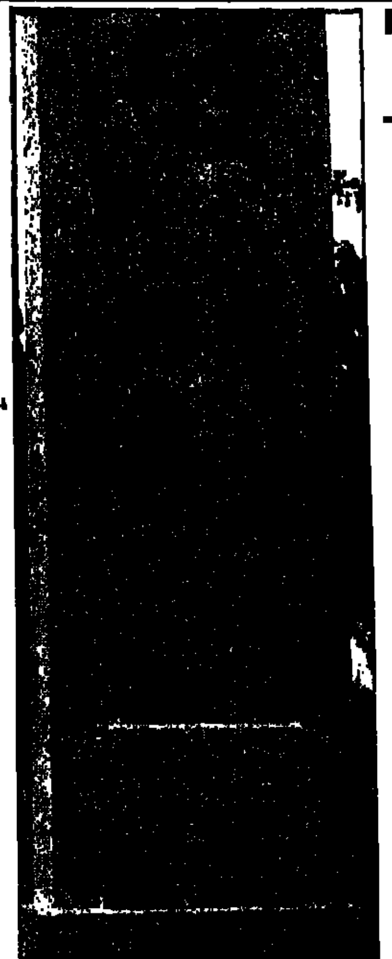

„אשרי הגפרור" על מצבת חנה סנש — „שונאת הונגרים"

אשרי הגפרור

מאת שרי ראובני

שופט נגד החוק

חבר־הכנסת דב שילנסקי הצליח לגלות, לאחר מאמצים מרובים, את האיש שדן למוות את הצנחנית חנה סנש, שהוצאה להורג בנובמבר 1944 בבודפשט. כשיחה עם שילנסקי הצהיר האיש, ד"ר ג'ולה שימוני, כי גם היום היה נוהג כפי שנהג אז, כיוון שפעל בהתאם לחוק. הוא לא גילה, כי את הטענה הזאת כבר השמיע, כאשר הועמד לדין בהונגריה, והיא נדחתה על־ידי בית־הדין העממי ההונגרי.

דמותה של חנה סנש היתה לאגדה בהונגריה שלאחר המלחמה, בייחוד בקרב היהודים שניצלו. סיפור גבורתה של הנערה, ילידת בודפשט, שחזרה ממקום־המיבטחים בארץ־ישראל להונגריה המגואצת, כדי לנסות ולהציל מה שניתן להציל מיהודי הונגריה, והוצאתה להורג בעיר־הולדתה, תפסו מקום נכבד בעיתונות ההונגרית לאחר 1945.

אין תימה, שפרטי הפרשה הגיעו גם לידי התביעה הכללית בבודפשט וביוני 1945 כבר החל המירדף אחרי השופט הצבאי ד"ר ג'ולה שימוני ושאר האחראים לגזר הדין ולביצועו החפוז.

שימוני הובא לדין ולאחר שבערכאות הנמוכות נגזרו עליו עונשים קלים והתביעה עירערה על קולת העונש, הוא נידון בסוף שנת 1947 על־ידי הערכאה העליונה, המועצה הארצית של בתי־הדין העממיים, לשבע שנות מאסר. הוא נמצא אשם בפשעי־מלחמה ובמעשי־פשע נגד האומה בעוון גזר־דין המוות שגזר על חנה סנש ובעוון הוצאתה להורג של חנה סנש מיד לאחר מתן גזר־הדין. בהנמקתו המקיפה לפסק־הדין קבע בית־הדין העממי העליון, כי חנה סנש הדגישה במשפטה, שלא באה להונגריה בכוונה לפגוע בה, אלא כדי לעזור ליהודים הנרדפים ולפיכך אין כל תוקף לקביעה של שימוני — שחור עליהן גם אם עשתה זאת בארגנטינה — כי „הרגיזו אותו דבריה" של חנה סנש, שהיא שונאת את האומה שבה נולדה ואת ההונגרים בכלל.

בית־הדין העממי אף קבע כמו־כן, שמשפטה פעל גם בניגוד לחוקים שהיו בתוקף בזמן משפטה של חנה סנש וגם בניגוד לחוק הבינלאומי ולאמנת ז'נבה. שימוני כי להגנתו, כי ראש מטה הצבא ההונגרי פקטהלמי־ציידנר — שהוצא להורג ביוגוסלביה כפושע מלחמה — ראש הסגל בשולי גזר־הדין של חנה סנש, „לבצע את זה וכי הוא, שימוני, לא יכול היה להתנגד לכך זה לראש המטה הכללי. אך כאמור, בית־הדין העממי בבודפשט סירב לקבל את טיעוני של שימוני נוסח „לא הייתי אלא ממלא פקודות" ומצא אותו אשם.

דרך אגב, על מציבת־האבן המקורית במקום קבורתה המקורי של חנה סנש בבודפשט חקוקות בעברית המלים של השיר הידוע, „אשרי הגפרור שנשרף והצית להבות" ועל גב המציבה קבועה לוחית נחושת עם הסמל של צבא הגנה לישראל. הלוחית נקבעה במקום על־ידי המשלחת הישראלית לפסטיבל הנוער העולמי בבודפשט ב־1949 בנוכחות משלחת של הנוער ההונגרי ואלפי מיהודי בודפשט, במסגרת טקס הנחת זרי פרחים ושירת „התקווה". ב־1950 נוספה למצבה לוח־שיש עם כתובת בעברית ובהונגרית, שנאמר בה, כי עצמותיה של חנה סנש הועברו אל אדמת ישראל ביו"ם תש"י, 6 במרס 1950.

תגובות

המאבק בכהניזם מחייב התעלות

מאת סאלם ג'ובראן

קראתי בצער רב את רשימתו של קאסם זייד „מלחמת כסאות בשמאל הערבי" („על המשמר" 15.10.85), הן משום שעיקר דאגתו, לפי רוח הרשימה, הוא לנגח את המפלגה הקומוניסטית הישראלית וחד"ש, למרות שתקופה זו מחייבת התעלות על המפריד מצד כל כוחות השלום והדימוקרטיה, והן משום שהרשימה רצופה אי־דיוקים. לצורך הקיצור אענה לטענותיו של ידידי קאסם זייד אחת לאחת.

● למה לערבב את חד"ש ו„הרשימה המתקדמת" ולטעון שיש ב„שמאל הערבי" מלחמת כסאות. הרי אתה יודע, איפה בדיוק יש מלחמת כסאות וכדאי לך לכתוב כתיבה עניינית־קונקרטית. או שמא אחרי מאמרי ההלל שלך ל„מתקדמת", בתחילת עלייתה, אין אתה יכול לומר בפירוש כי היא איכזבה את ציפיותיך ממנה?

● הטענה כי השמאל רוצה להיבנות מן המאבק נגד הגזענות היא טענה טיפשית אם לא זדונית. הרי אפשר להטיח האשמה זו גם נגד מפ"ם, נגד יוסי שריד ור"צ, ובכלל — נגד השפויים ב„עבודה". ולמעשה, מה זקוק הימין הקיצוני לומר יותר מטענה זו, ועוד מפיו של ערבי ועלי־גבי דפי עיתון שמאלי?

● טענת זייד, לפיה זירת המאבק בגזענות היא גבעתיים ועפולה ולא אום־אל־פחם ונצרת היא טענה מוטעית ומסוכנת. זירת המאבק היא בוודאי ברחוב היהודי, בכל מקום והמאבק נגד הגזענות הוא מאבק פטריוטי, דימוקרטי וקיומי לגבי המגזר היהודי. זו היא הוכחתו כלפי עצמו והחברתה שלו ועתידו. אך למה לשלול מנצרת, מאום־אל־פחם ומכל המגזר הערבי, שהם הקורבן הישיר של הגזענות. את הזכות והחובה להיאבק נגד הגזענות. ובכלל, האם יש סתירה בין ניהול המאבק ברחוב היהודי וברומנית גם ברחוב הערבי? האם אפשר לפצל מאבק זה על בסיס לאומי?

● הבעת הסיפוק על „אי־הצלחת" עצרת אום־אל־פחם נגד הגזענות מעוררת תמיהה. קודם כל לא חד"ש יזמה את העצרת אלא עיריית אום־אל־פחם. אנשי המחנה היוני הוזמנו כולם ואישי מפ"ם. לטיף דורי היה בין הדוברים יחד עם חברי־הכנסת רן כהן, מרדכי בר־און ותופיק זייאד. הוסיפו גם אישי ציבור רחוקים מן החזית. האם זה לא מכטא את האחריות של עיריית אום־אל־פחם שראשה הוא האשם מהאמיר איש חד"ש ואם לא באו אלפים רבים למה להאשים את חד"ש ולא את אלה אשר השתמשו בבמה להופעה פוליטית. אבל לא גייסו את המחנות שלהם וזה כולל את מפ"ם ואת ר"צ?

● טענת מר קאסם זייד בהקשר ל„ועידה המוסלמית" היא סילוף, ויסלח לי על הביטוי, שרק הוא מדויק בתיאור המצב. מי שיזם את ה„ועידה המוסלמית" היתה ועדה שהיו מיוצגים בה כל זרמי הפעילות הפוליטית והרבה אישי ציבור בלתי־מזוהים. אגב, איש מפ"ם, ח"כ מ. ותד, היה נואם מרכזי בכנס. למה לטעון שחד"ש לא טרחה להזמין גורמים בעלי גוון דתי אמיתי, לפי מיטב ידיעתי כל המוסלמים הוזמנו וכל זרם המסכים לדרישות הוועידה היה יכול להשתתף כשווה בין שווים. אני מציע לעיתונאי זייד לשאול את ח"כ ותד אם מישהו מנע ממישהו להשתתף בוועידה.

● מוזרה הטענה כי חד"ש יוזמת הקמת בתי־ספר דתיים. ראשית, חד"ש מכבדת את זכות העדה המוסלמית, כמו כל עדה אחרת, להכשיר אנשי דת לתבטחת השירותים הדתיים של העדה. שנית, חד"ש לא יזמה ואין לה שום יד בעניין, אם המשורר מתמור דפוקי יזום בהסכמת מועצת טייבה או בהשתתפותה מפגש על הפולקלור הערבי מה רע בזה. אך אין לחשוב שכל מהלך או יוזמה של מועצה היא יוזמה של חד"ש. אם ראש המועצה הוא איש חד"ש. ואגב, חד"ש איננה מפלגה חילונית, כי היא בכלל לא מפלגה. חד"ש מאגדת בתוכה חוגים שונים יהודים וערביים אשר במרכזם המפלגה הקומוניסטית הישראלית. אך אין מצע חד"ש. וגם לא זה של המפלגה הקומוניסטית מצע אנטי־דתי. דאגתנו לשלום, לדימוקרטיה, להגנת זכויות העובדים, להדיפת הגזענות. למען מטרות אלה נשתף פעולה ברצון גם עם חוגים ואנשים דתיים, יהודים וערביים. ועוד הערה: חד"ש וגם המפלגה הקומוניסטית הישראלית הם לא מסגרות ערביות אלה יהודיות־ערביות, וחברי חד"ש היהודים והערבים גאים בכך.

ולבסוף, הערה לקאסם זייד, ל„על המשמר" ולמפ"ם בכלל. במידה שיש ויכוחים חבה נתווכח עניינית. אך תוך ראייה מפוכחת כי מבחן היושר וההנאמנות והעקביות של איש „שמאל" של שוחר שלום ואחוות עמים הוא במידת תרומתו לאחדות כל מתנגדי הגזענות וכל לוחמי השלום. וכאשר מעדיפים את היצר האנטי־דימוקרטי על פני כל שיקול אחר חבל. באמת חבל. אני רוצה להאמין כי לא זו היא הגישה הרשמית של מפ"ם.

כותב המאמר, סאלם ג'ובראן, משורר, תושב נצרת, חבר לשכת חד"ש.

תשובת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

המשורר סאלם ג'ובראן בחר הפעם, בניגוד לפעמים קודמות, להגיב על מאמרי „מלחמת כסאות בשמאל הערבי" דווקא ב„על המשמר" ולא ב„אל אתחאד" ביטאונה של רק"ח בשפה הערבית. בצער זה תרם ג'ובראן לשיח ענייני בינינו ולא לשיח חרשים. על מאמרים קודמים שלי בהם התייחסתי לרק"ח, שפכו עלי ג'ובראן ועמיתיו מ„אל אתחאד" מירדותחין. עתה אני מקווה שהם החליטו לנטוש את הסגנון הלגלני־עוקצני האופייני למושכי העט ב„אל אתחאד".

ג'ובראן מאשימני במאמרו בניסיון לנגח את המפלגה הקומוניסטית הישראלית וחד"ש. כל מי שקרא את המאמרים יודע, שתיארתי תמונת מצב. הבאתי עובדות מהשטח ולא נקטתי עמדה אישית, אם כי עמדה אישית היא דבר לגיטימי ומקובל.

מה שעורר את חמתו של ג'ובראן הוא הערבוב המאמרי בין חד"ש ו„הרשימה המתקדמת". במאמרו כותב ג'ובראן: „הרי אתה יודע, איפה בדיוק יש מלחמת כסאות וכדאי לך לכתוב כתיבה עניינית קונקרטית".

נכון, מלחמת הכסאות ב„מתקדמת" היא חריפה יותר מאשר ברק"ח, אך גם ברק"ח — אולי כמו בכל מפלגה אחרת — אין הכל ברור מאליו.

ג'ובראן מאשים אותי בכתיבת מאמרים שיש בהם שבח והלל ל„מתקדמת" בתחילת דרכה, וכן שאינני יכול לומר כי איכזבה את ציפיותי ממנה. ואמנם, עם עלייתה של „המתקדמת", בעת הניסיונות לפסול אותה, יצאתי להגנה על זכותה של הרשימה להתמודד בבחירות לכנסת. אך בהזדמנויות מספר גרסתי ש„המתקדמת" איכזבה את ציפיות הציבור הערבי. ציינתי שהמפלגה היא ניסיון־נפל ששמה לאל כל ניסיון להתארגנות ברחוב הערבי, לפחות בשלושים השנים הבאות.

אם זכרוני אינו מטעני, תרגם „אל אתחאד" אחד ממאמרי בו טענתי שח"כ מיעארי היה בבחינת שפן־ניסיון של „הרשימה המתקדמת".

טענה טיפשית — של מי?

ג'ובראן כותב, שהטענה שלי, לפיה השמאל רוצה להיבנות מן המאבק נגד הגזענות, היא טענה טפשית אם לא זדונית. נשאלת השאלה, של מי הטענה היא טפשית וזדונית? האם הטענה שלי או של ג'ובראן?

כל אחד יודע שרק"ח מנסה להציג את המאבק בכהניזם כנחלתה הבלעדית, ושהיא לא מצטרפת לסיסמה שמעלה ג'ובראן במאמרו, „המאבק בכהניזם מחייב התעלות". אם לא כן — מדוע בחרה חד"ש לקיים את הכנס נגד הגזענות בנצרת מטעם הוועד להגנת הקרקעות ולא מטעם גוף ציבורי יהודי־ערבי? האם מוכן ג'ובראן לספר לקוראים כמה יהודים לקחו חלק בכנס זה?

יתרה מזו, האם ג'ובראן שם־לב לעובדה שראשי חד"ש, ברדכם לכנס נגד הגזענות, רתמו את מניינם של פעילי מפ"ם בנצרת, לחתום על האיגרת האישית שחתמו עליה אלפי אזרחים יהודים וערבים — ליו"ר הכנסת, ובה דרשו לזרז חקיקת חוק נגד הגזענות? האם לא רואה ג'ובראן בהתחמקות חבריו למפלגה טעם לסנם אם לא מעבר לזה? האם יש לג'ובראן הסבר אחר להתחמקות זו. מעבר לעובדה שהאיגרת באה ביוזמת סיעת מפ"ם בכנסת? איפה כאן „האחדות" עליה מדבר ג'ובראן במאמרו?

במקום אחר דוחה ג'ובראן את טיעוני, לפיהם זירת המאבק בגזענות היא גבעתיים ועפולה ולא אום־אל־פחם ונצרת — הוא רואה בדברי טענה מוטעית ומסוכנת.

מה יגיד ג'ובראן על דברים דומים לשלי, שהשמיע אותם המשורר מחמוד דסוקי דווקא בכנס נגד הגזענות, שהתקיים ביוזמת הוועד להגנת האדמות והנתון להשפעתה של רק"ח? כמי שנכח בכנס אני יכול להעיד שדברי דסוקי נתקבלו בהבנה ובהסכמה על־ידי רבים מבאי הכנס.

ג'ובראן מאשים אותי בהבעת סיפוק על אי־הצלחת עצרת אום־אל־פחם נגד הגזענות. ובכן, לא הבעתי סיפוק מאי־הצלחתה של העצרת, אלא ציינתי עובדה — העצרת התקיימה בהשתתפות מועטה של יהודים ותושבי המקום. חובתו של ג'ובראן לפשפש במעשי מפלגתו ולשאול את עצמו מדוע אלפי היהודים שלקחו חלק במניעת כניסתו של כהנא לאום־אל־פחם, לפני שנה, נמנעו לקחת חלק בעצרת, כשמלאה שנה להריפה כהנא?

אינני יכול שלא לשאול את ג'ובראן מי גרם לפירוק הוועד נגד הגזענות שהשתתפו בו אנשי דוח ואישי ציבור יהודים וערבים? האם באמצעות פירוקו תרמה חד"ש לחיזוק אחדות כל מתנגדי הגזענות עליה הוא מדבר במאמרו?

לשני הפרקים האחרונים במאמרו של ג'ובראן בנוגע ל„ועידת האסלמית" ולהקמת בית־ספר דתי בכפר טייבה אינני מתייחס, שכבר התייחסתי אליהם במאמר קודם ויש בהם תגובה לטענות של ג'ובראן.

אני מוכן להדים את הכפפה שזורק ג'ובראן לעברי ולעבר „על המשמר" ומפ"ם, ולנהל ויכוח ענייני כפי שנהגתי כל הזמן, שכן לכך ציפיתי תמיד. ואולם, אינני בטוח שרק"ח וג'ובראן ו„אל אתחאד" יכולים לעמוד בו. נחכה ונראה.

מטען חלול

מאת אלכס פישמן

„הברירה הטבעית" — שינוי תפיסות האימון

בתימרון הגדול שמנהל צה"ל בימים אלה, ואשר בו נוטלות חלק יחידות סדירות ומילואים, אינו יכול לתת פיצוי מלא למצב ברוני שהתפתח בשנים האחרונות — הקיצוץ העמוק בהיקף ובטיב האימון שלו זוכות יחידות המילואים בצה"ל.

הנפגעים העיקריים עקב הקיצוץ הן החיזות הלוחמות. תימרונים־שלישותיים יצרו מצב של חסכון בכוח אדם, כמו תהליך הפעילות בזימון יחידות שממילא היו צריכות להתאמן השנה. ההוראות החמורות שהוציא ראש אכ"א בתחום גיוס המילואים יצרו מצב נעשתה הפחתה בהקצאת אמצעים, וצה"ל הכניס עצמו לתוך סד צר מאוד.

דריכה במקום

טיב האימון שעוברים אנשי המילואים נוכח האמצעים המדולדלים חייב לתת את כטויו באיכות היחידות. הפגיעה היא חמורה יותר באותן יחידות שנתוני הפתיחה שלהן — טרם התימרון — הם נמוכים, והאימון בא כדי לשפר את רמתן. אך מה שהאימון מסוגל לעשות היום, במקרה הטוב — לשמר את מצבן הנוכחי.

בתקופה שבה הנתח התקציבי שיועד לאימוני המילואים היה נדיב יותר. נכון היה להעניק ליחידות המילואים איכון שווה כאשר היחידות החלשות יותר זכו לקריאות תכופות יותר לצורך ביצוע שיפורים בתיפקודן. את ה„לוקסוס" הזה אין כבר לצה"ל. מה שנותר הוא אימון שווה לכל אחת מן היחידות, עם התאמה ספציפית ליעוד של היחידה הלוחמת.

נראה לנו כי נוכח מצב זה, ומתוך שלא נראה באופק תזרים מזומנים לשיפור האימונים והיקפם, שכראי לשקול מתכונת שונה בתכנית העבודה של צה"ל. באותן היחידות שהן בבסיסן כאיכות טובה יותר. יש להשקיע יותר משאבים ויותר ימי אימון ולשבץ אותן בתכניות האופרטיביות בתפקידי קו ראשון. האמצעים והמשאבים לצורך שיפור איכותן של יחידות אלו יבואו על חשבון יחידות שהן „חלשות" בבסיסן ויש מקום להתאים אותן מבחינת הדרכים האופרטיביים, לכישוריהן האמיתיים.

אין זו המצאה ישראלית. שכן בצבאות המודרניים במערב וגם בגוש המזרחי, מקובלת תפיסה זו. קיימות הדביזיות המובחרות והדביזיות העורפיות. זאת, באותם צבאות שבהם הוט השדירה של הכוח הלוחם, הוא הצבא הסדיר. על אחת כמה וכמה הדברים נכונים כאשר מדובר בצבא מליציוני.

„הקבלות" הראשונות של תא"ל דגן

„יש מי שטוען שבצה"ל קשה לחנך לדמוקרטיה, כי זו מערכת לא דמוקרטית. דווקא בצה"ל, שהוא מערכת לא דמוקרטית, לכאורה יש למפקדים הדמוקרטיים כוח עצום. המפקד המקשיב לחייליו, ונותן להם להביע שרעיונותיהם והביקורת שלהם הינם כנים ונתון להחלטות משרד דמוקרטיה יותר מכל שיעור אחר..."

זוהי ציטטה מדבריו של תת־אלוף נחמיה דגן, קצין החינוך החדש בצה"ל, אשר ראו אור בחוברת חדשה שהוציאה מפקדת קצין חינוך ראשי „נושאים ודגשים".

מיד עם הכנסו לתפקיד קבע תת אלוף דגן שיטת עבודה חדשה על פי תוכנית תלת־חודשית. מטרת התוכנית היא לתאם ולרכז מאמצים ואמצעים בנושאים מוגדרים מראש. התוכנית ראתה אור בחוברת המנחה מפקדים לנושאים שעליהם צריכים להתמקד.

תמצית המתוכנית לשלושת החודשים הראשונים של 1986: בינואר יוקדש לנושא זכויות החייל והאזרח במדינה, וכמקביל יושם דגש על נושאי טבע ונוף, בפברואר תתמקד הפעילות החינוכית בצה"ל בנושא ישראל והתפוצות, ובמרס — יחסי יהודים וערבים בישראל.

באשר לתוכנית הלימודים החינוכית בחודש מרס — יחסי יהודים ערבים בישראל, כותב תת אלוף נחמיה דגן מפקדים: „צעד ראשון בכיוון, הינו חינוכו של כל אדם להבין את זכותם הבסיסית של בני האדם ליחס שווה. אם נבין, נצמצם את חוסר השוויון למינימום סבמינימום, אשר גם הוא לא קל כאשר אתה מיעוט. כשנלמד את המיעוטים בישראל נבין את הבעייתיות של מיעוט. יש שלושה שלבים במאבק: ראשון — מניעה פיזית של טרור ייד יעדים של צה"ל ושירותי הבטחון. שנית — להאבק בכל דרך לגיטימית במסיתים מבית. ושלישית — בתוך המהומות להמשיך וללמוד איש את רעהו, להכיר ולדעת. ההכרות והידיעה הם כאמור תחילתו של תהליך שסופו יצירת אורח חיים נורמלי מדינת ישראל. לחיים נורמליים נגיע בסופו של דבר, מדוע שלא ננסה להגיע לכך מוקדם ככל שניתן?"

ראוי לציין, כי מאז נכנס תת אלוף דגן לתפקידו הוא כבר הספיק לפגוש את כל קציני החיל, את כל המרצים, לשמוע את טענותיהם והצעותיהם ואף לתת להם את מספר הטלפון בביתו — לכל צרה, לכל רעיון ולכל יוזמה. משיחות עם קציני חינוך ביחידות השונות מסתבר, כי הוא הצליח כבר להדביק אותם בהתלהבותו. הם מדברים על „נחמיה" (תת אלוף דגן) שלהם, כבעל מי שהכירו אותו כבר שנים ארוכות.

אנו ב„על המשמר" שהזדרזנו והיינו הראשונים לברך את תת־אלוף נחמיה דגן על מינויו לקצין חינוך ראשי. רוצים להניח לפני הקורא את „הקבלות" הראשונות.

הפרובוקציה (סיפור דמיוני)

ראש שירותי הביון עזב את לשכתו של נשיא הרפובליקה ונעלם במחירות במכונית השרד הלבנה שהמתינה לו בפתח הכניסה לבנין הנשיאות.

בעודו מאמץ אל חזהו בחרגלו, את תיק ה„ג'ימס בונד", נשען באנחת רווחה על המושב האחורי, הביט בו מזכירו הצעיר שישב סמוך לו, בעיניים שואלות. ראש שירותי הביון חנון קלות בראשו: המזכיר הבין וחייך. בסיפוק. „עוד מוקדם לשמוח", סינן ראש שירותי הביון, „זכינו רק בפסק זמן".

בתיק ה„ג'ימס בונד" העמוס לעייפה שלו, בתוך מעטפת שחותמה נשבר, נמצא מסמך המפרט הצעה העוסקת בביצוע פרובוקציה במדינת אויב.

ראש שירותי הביון לא היה שולף את המסמך ומציגו בפני הנשיא. אלמלא הוטעל עליו לחץ מכיוון הדרגים המבצעים שתחת פיקודו. הוא ידע היטב, כי למרות השנים הארוכות שבהן עשה בשירותי הריגול בתפקידים שונים — זכה בתפקידו כראש השירות מן החקר. אלמלא אירוע טרגי שהביא לסיום חייו של המעומד לתפקיד זה. לא חיה זוכה בו. והירותו המופלגת בעבודה וזכות לקיתונות של ביקורת. גם תוכנית הפרובוקציה במדינת האויב השלנה לא נראתה לו כלל. אולם הוא הציג אותה בפני הנשיא וזה, לשמחתו, תמך בעמדתו.

גם לדעת נשיא הרפובליקה, התימור שבמעשה הפרובוקציה שעשוי לעקור ממוחו של האויב מחשבות מלחמה לפרק זמן מסוים, בשל הצורך להתמודד עם בעיות פנים כתוצאה מן הפרובוקציה — הוא גדול מדי. „בעצם", חשב לעצמו ראש שירותי הביון, תמיד יכול לנחש מראש, שהנשיא ואני נמצאים מן הצד האחר של המתרס. גם הוא חיה נתון לאחרונה ללחצים של הגדולים לעשות מעשה כלשהו, שישחרר מעט קיטור מן הלחץ המצטבר לאורך הגבול עם השכן השתאני. הצעת הגנרלים היתה פרות יומרנות מן של אנשי הביון, תם המתלוצץ על תימרונים לאורך הגבול עם האויב, אולי אפילו המרונים, באש חיה, כדי להכניס בשכן המרגיז קצת דרך ארץ.

שגם הוא לא יישן קצת בלילה.

גם לנשיא הרפובליקה וגם לראש שירותי הביון, שני שועלים ותיקים ב„עסקי התימרון". ברור היה כי כדי לגדוע לחלוטין את חדוות העשייה של פיקודיהם, צריך למצוא פתח כדי לשחרר קצת לחץ, ימים אחדים לאחר מכן, יצאו ספינות משמר אל הים להפלגת סיור בתוך המים הטריטוריאליים של האויב. כצפוי יצאו שתי ספינות משמר של האויב לקדם את הספינות המפולשות, ההוראה ניתנה והטילים שוגרו. שתי ספינות האויב טובעו, התקשורת צהלה.

במפקדת הצי, למחרת יום הקרב, היתה האווירה שקולה יותר. לא כל מפקדי הצי היו שלמים עם נחיצות טיבוע הספינות. מפקד הצי חזר על עמדתו כי „אין אנו עומדים בפני עידן חדש והאויב לא יפעל בעתיד ביתר תקיפות, ולא ינסה לטבע כל ספינה שתשוט סמוך למימיו הטריטוריאליים". בין קציני המטה היו כאלה שחלקו על דעתו. אלה טענו, כי האויב החליט כבר לפני זמן מה, לנסות לפגוע בספינותינו ויהי מה.

ימים אחדים לאחר מכן שולם המחיר הראשון של הפרובוקציה: האויב הציב טילי ים־ים חדישים סמוך לאזור המסכן את חופש ההפלגה של ספינות הרפובליקה. למעשה הוחזרו הטילים לאותו אזור ממנו סולקו. רק תקופת קצרה לפני כן, במאמץ מבצעי לא קטן. צעד זה של האויב באותו משחק עצבים, ליבה את המתיחות והביא אותה לשיא חדש. לגנרלים של הרפובליקה היה ברור כי הפרובוקציה לא נתנה את פרי הצפוי. האויב הצליח במהלך פשוט, להעביר בחזרה את הכדור לשטחם.

המסקנה המתבקשת מסיפור הפרובוקציה: שאין אפשר לבצע מעשים, שיש להם משמעות בתחום המדיני והצבאי, אך הם בבחינת חצי הדיון. פרובוקציה צריכה להיות בעלת יעדים מוגדרים ארוכי טווח שלצורך מימושם יש לערוך את התכנות המתאימות, להתאזר בסבלנות ובעיקר לדעת מה בדיוק רוצים להשיג, אחרת תהפוך הפרובוקציה לבומרנג והדברים עלולים להתגלגל בניגוד לתוכנות ולצאת מכלל שליטה.

משגיח כשרות במשרד הבטחון

השידוך עלול להתיז ניצוצות — סגן השר החדש מיכאל דקל הצהיר שיעסוק בנושאי התיישבות כשלמעשה לא יהיו לו סמכויות — זהו מתכון בטוח להתנגשויות על רקע אידאולוגי בינו לבין רבין

הייתי רוצה להיות נוכח במשרד הבטחון, באותו רגע שבו יונח לפני סגן שר הבטחון החדש מיכאל דקל, המסמך שהגדיר את סמכויותיו.

המיסמך שנכתב לכבודו של מיכאל דקל, מרשים במבט ראשון. ואולם, דקל המושכניק ימצא עצמו לפתע, על פי המסמך, חבר בכל מיני ועדות מיניסטריאליות־בטחוניות, שאפילו בחלומות הפרועים ביותר שלו, לא חלם כי הן קיימות.

אולם מעבר לוועדות המיניסטריאליות לא נמצא עבורו במשרד הבטחון כל תפקיד יום־יומי, שבגללו כדאי לקום בבוקר ולבוא לעבודה.

עליפי הצהרותיו של סגן השר החדש בכלי התקשורת, הוא הביע עמדה נחרצת שכוונתו לעסוק בתוקף תפקידו בנושאי ההתיישבות, — אם יממש את כוונתו, צפוי פיצוץ לא קטן במשרד הבטחון.

עימות בלתי נמנע

העימותים בין לשכת שר הבטחון לסגן השר החדש יתפתחו בוודאי בתחילה בעימות יוקרה על סמכויות. אולם בפועל, מסתתרת העורבה הפוליטית — להכניס למשרד הבטחון סגן שר מן הליכוד שעיסוקו בתחום ההתיישבות ביהודה ושומרון — זוהי מתכונת בדוקה לפירוק הממשלה. חילוקי הדעות המהותיים בין שני חלקי הממשלה בנושאי עתיד השטחים, וההתיישבות היהודית בגדה המערבית, יגיעו במשרד הבטחון לכדי עימות יום־יומי.

הויכוחים האידאולוגיים יקבלו תרגום פשוט מאוד של הקצאת משאבים, הפניית תעשיות, המשרת אדמות, צעדים הנעשים לטובת רווחת התושבים הערביים — מה שמכונה איכות החיים בגדה, ועוד כהנה וכהנה עיסוקים יום־יומיים של העושים במלאכה במשרד הבטחון. יצחק רבין אינו יונה. השקפת עולמו לגבי ההתיישבות ביהודה ושומרון איננה רחוקה בהרבה מאותם גורמים ניציים בתק"ם. אבל מקובלת עליו תפיסת העולם של אינורי בטחון, תוכנית אלון או במילה אחרת — התפיסה של הפשרה הטריטוריאלית.

משגיח מטעם

בידי סגן השר דקל, לא ימצאו כל המנגנונים העוסקים בעבודת מטה וביצוע בתחום ההתיישבות, במשרד הבטחון. מצב זה עוד יחמיר את מעמדו של דקל, ולמעשה יתבע אותו לתפקיד של משקיף או „משגיח כשרות" מטעם תנועת הליכוד. אינני מכיר שר שיהיה מסוגל לסבול לאורך זמן, כי בתוך ביתו יסתובב משגיח פוליטי, שכל עיסוקו בהעברת דיווחים על מה נעשה או מה לא נעשה במשרד הבטחון, לטובת החברים במצודת זאב.

הדיווחים מהמטבח יזכו בוודאי לסיקור תקשורתי נרחב, העלול להעמיד את שר הבטחון בעימות אידאולוגי מתמיד עם הליכוד. מצב שממנו נמלט יצחק רבין לאורך כל הקריירה הפוליטית שלו.

יצחק רבין, איש הבטחון המובהק המקובל על אנשי הליכוד, יהפוך פתאום לחוד החנית במאבק האידאולוגי בין תפיסות העולם של הליכוד ותנועת העבודה.

בס"ד

הנדון: ציור בגיסה להד׳ ב׳

שם ומשפחה: 5611959

בשבוע שעבר, כשביקשנו לעלות לפיסגת הר־דב הסתבר כי יש צורך בכמה אישורים לעליה על כביש המערכת.

על גבי אישור אחד שקיבלנו מצאנו את ראשי התיבות בס"ד (בסייעתא דשמיא) מתנוססות בראש הטופס הצבאי.

האישור עם הכותרת הדתית, ניתן לנו בחטיבה שלא ניתן לחשוד בה בחרדיות או בעודף יחס לדת, חטיבה רגולה בגבול הצפון.

לא שאיכפת לנו שהסייעתא דשמיא תצטרף גם היא לתת־מקלע ולשכ"ץ, אבל לצבא שמשמש כאכסניה למיליציות של מחזירים בתשובה, והצלית לא בקלות להתנער מהם, כדי לחשוב שנית על הכותרות הקטנות גם בטפסים הצבאיים.

קצינים בצה"ל אומרים שזה עניין אישי של מפקד היחידה, או של מנפיק הטופס ואין בכך פסול. אולי, להתריע צריך.

אבי בניהו

המנגינה לעולם נשארת

בצד התשבחות שהרעפנו במדור זה על קצין חינוך ראשי החדש נחמיה דגן, אנו מבקשים להפנות את תשומת לבנו לעובדה שמפקדת קצין חינוך ראשי תורה להערכתנו, על המשגה בטיפול בלהקות הצבאיות.

אחת הסיבות העיקריות שהביאו ל„פיטות" מן הלהקות הצבאיות ולפירוקן היה העובדה שלהקות אלה חדלו למלא את יעודן המקורי, נחשפו לאמצעי התקשורת, ושירתו את הבידור האזרחי. הסרבול שהיה כרוך בהופעותיהן, הקשה את מימוש שליחותן המקורית — הופעות בפני חיילי צה"ל בכל פינה, ומערכת היחסים שבין האמנים המתחילים, הזכירה את האינטריגות שבין ה„פרימדונות" הוותיקות בשטח הבידור האזרחי.

נדמה לנו כי גם הפעם, אנחנו מוהים חלק מן המחלות שהיו נחלתן של הלהקות הצבאיות בעבר. הלהקות נחשפו מהר מדי לתקשורת, כלא שיהיו מוכנות לכך. חשיפה זו יצרה תחרויות לא בריאה בין הלהקות השונות, ממקום להתחרות במספר ההופעות שהן הצליחו לתת בפני חיילים בשדה, קיימת תחרות וקנאה לגבי מספר ההופעות בטלוויזיה ובמספר תקליטוני השירים שהן מפיקות. מכאן קצרה הדרך עד להתאכזבות שאפיינה את סוף דרכן של הלהקות הצבאיות, טרם פירוקן ע"י הרמטכ"ל דאז רפאל איתן.

רשות הקורא

שם משובש

כידיעה הדנה בעתירתו לבג"צ של ח"כ מוחמד מיעארי כנגד הסרת חסינותו, שפורסמה ב„על המשמר" מיום 7.11.85, נפלה טעות ושמי נכתב בצורה משובשת. השם הנכון — יוסף ברד.

עו"ד יוסף ברד, תל־אביב

הזכות והחובה להגן על הדמוקרטיה

זכותו של גר פרישברג („בפוליטיקה — בלי ידיים", „על המשמר", 1.12.85) להגן על אנשי „כך", המבקשים לרמוס את הדמוקרטיה, וכבר אמר בן־סירא: „במופלא ממך אל תדרוש", ור"ל. ברם, על קביעה נחרצת אחת של חברי וידידי גר פרישברג מבקש אני לחלוק. הוא כותב במכתבו וז"ל: „אני מצטער על הפרסום הזה של מפ"ם בפתח־תקוה. לדעתי, הוא גם אינו מבטא את דעתם של רבים בסניף, ואני בתוכם".

גם אם פרסום זה אינו מבטא א דעתו. מנ־ין לו שהוא „אינו מבטא את דעתם של רבים בסניף"? כלום יש לו מכשיר רנטגן המצלם כליות ולב, ומגיע למסקנה דיאגנוסטית שהפרסום „אינו מבטא את דעתם של רבים בסניף"? קביעה נחרצת זו אין לה על מה שתסמוך. מה גם שההודעה שפורסמה ב„על המשמר" נמסרה על־ידי החתום מטה. כמזכיר הסניף בישיבת המזכירות מיום שני 25.11.85, ונתקבלה ללא עוררין. סיכום זה, הנמסר על דעת מזכירות הסניף, הוא שמבטא את דעתם של חברי מפ"ם בפתח־תקוה.

אגב, כלום ידוע לגר פרישברג שאנשי „כך", שהוא כה חרד לשלומם, מפתח־תקוה ומתל־אביב, הגיעו לסניף מפ"ם בפתח־תקוה ביום ראשון, 24.11.85 (למחרת ההפרעות באולם „שרת"), והפריעו למהלכה התקין של „שיחה בשניים" על המיעוט הערבי בישראל, בהשתתפות שמואל טולדנו וח"כ עבד אל־וואהב דראושה? כאותו ערב לא ראיתי את גר פרישברג בסניף מפ"ם בפתח־תקוה. על מנת להגן על הדמוקרטיה מפני המתנכלים לה, נחבל.

מנחם ריצון, פתח־תקוה

מונדי הצליח להרגיז

הדבר העיקרי המעניין את יוסף מונדי הוא להרגיז את הקיבוצניקים. לשם כך הוא מקדיש למאמרו כותרת המתאימה לשאיפתו זו ולא, למשל, כזאת בעלת תוכן או מסר המשקפים את עניין הרשימה. וככן לשמחתך, מר מונדי, אותי הצלחת להרגיז. אגב, בכלל לא מסובך, ויש רצפטים קבועים לכך ואפילו תוכל להעבירם לידידיך האחרים כותבי הרשימות.

וגם אם אתה חושב עצמך „לגיבור גדול, כפי שמטפטף ממשפטיך: „תחת שרביטו ושל רוביק רוזנטל) ידעתי שאני יכול ללכת, מבלי להסס, במאמץ רוחני רב עד לקצה גבול אפשרויותי הפובליציסטיות": וממשיך אתה בהערכה עצמית: „לכן השתוללתי כאוות נפשי ולפי מיטב שיפוטי, כתבתי כמה רשימות. שבשמחה רבה הייתי מכנס אותן ומוציאן בחור ספר": וככן, בסה"כ אתה די פחדן, אם העזת להרגיז את הקיבוצניקים רק ברשימת הפרידה שלך מעיתוננו. עכשיו להשיב לך אפילו לא נוכל. הרי בעצמך אמרת — „עד אז כמעט שלא הכרתי את העיתון, ורק מרי מעט היה מורמן לי לעלעל בו...".

ברבר אחד אני בטוח — אנחנו הרגזנו אותך הרבה יותר. אין עיניי גדול יותר לפובליציסט מאשר דממת קוראים. קיימות שתי אפשרויות: א. כלל לא שמנו ליבנו לכך שאתה כותב. רב. לא הרגזנו אותנו מספיק.

כותב מונדי: „לכאורה, החיים בקיבוץ משולים לשהייה מבורכת בגן־עדן. לרשותך חדר אוכל. אינך צריך לדאוג למחר; בדרך כלל אתה מוכטח מכל צרה, ובעיקר, הן הנוער והן הקשישים זוכים בין כותלי הקיבוצים לחיים מאושרים". על בסיס דברים אלה הוא יוצא להתקפה על גירות הסירוס הנגרמת לנשמה היוצרת בקיבוץ. אם כך, מה מקומה המטעה של המלה „לכאורה"? היית משרת את עניינך יפה יותר. מונדי, לו פשוט היית משמיט אותה. מתחביר לקוי כמו שלך משתמע, כאילו חיינו בקיבוץ אינם כאלה מעשה, אלא רק למראית־עין. אני חותם לך שהם כאלה בדיוק.

מסקנותיו המשתמעות של מונדי ברורות: כל צרות העולם הזה כלל אינן צרות, אלא רואט מושלם וטהור של האדם עם המציאות האוניברסלית: עמידה בתורים, לאוטובוס, בבנק, פחנויות, לקופות בסופרמרקטים; או תשלומים למיניהם של חשמל, מים, גאז, שכר דירה או בישול מזונך, או קבלת מכתבי נזיפה מביוה"ס או תשלום קנסות על חניה במקום אסור — כלל אינן טרדות של בירוקרטיה עיוורת ושל ניכור הכרך הסואן, אלא חיכוך כן ואמיתי בחיים עצמם. והתמודדות מקסימאלית. אלה ורק אלה מקנים ומפרים את רוח היצירה שבאדם. אצלנו במקומו הריי ממילא איננו זוכים ב„הטבות" האלה ולכן לוקים אנו במישור היצירתי.

אני רק מקווה, שמונדי ברק סטטיסטית האם ש% מן האוכלוסייה אכן תורמים לה % יוצרים.

אריאל מזן, שמרת

מאת שלי יחימוביץ

המסגד — טרגדיה בהמשכים

המסגד בבאר־שבע, שהופקע לפני שנים מידי המוסלמים, והפך למוזיאון לתולדות באר־שבע, חזר לכותרות. מי מפרנסי העיר שסבר כי המסגד נשתכח מלב הבדואים, התבדה.

הפעם הקפיצו את האוכלוסייה הבדואית שני מטרים של חומת המסגד, שנהרסו על־ידי דחפורי העירייה. לבדואים נודע כי העירייה מתכוונת להוריד את כל חומת המסגד. השקט התעשייתי ששרר בשנים האחרונות בנושא המסגד — לא גרם לבדואים להפסיק להשגיח בשבע עיניים על המקום. המאבק המתנהל כעת סביב החומה, ממחיש את גישתם של הבדואים: „בשלב הזה ניצחתם, והמסגד נשאר אצלכם. אבל לא תוכלו לעשות בו ככל העולה על רוחכם כי בסופו של דבר — יחזור אלינו".

המסגד בבאר־שבע הוקם כמעט במקביל להקמתה של העיר על־ידי התורכים. הבדואים מספרים כי הוקם בכספיהם של עשירים בדואים, שמנעו, באיסוף הכספים, את תלייתו של הקבלן שלא הצליח בבניית מסגד קודם. עם „תקומתה" של באר־שבע, נלקח המסגד מהמוסלמים, והפך למוזיאון יהודי.

מונח לפני מסמך רשמי, שהוא תשובתו של שר הדתות מלפני עשר שנים, לארבע שאילתות שהגישו ח"כים בנושאי בדואים. אחת מהתשובות מתייחסת למסגד בבאר־שבע, וכך עונה שר הדתות דאז, יצחק רפאל: „המסגד בבאר־שבע מוחזק על־ידי עיריית באר־שבע. משרדי ביקש מאת העירייה לפנות את המסגד כדי שנוכל לשפצו ולהעמידו לרשות המתפללים". המסגד, כידוע, נשאר בידי עיריית באר־שבע, ול־100 אלף המוסלמים רובם בדואים, בבאר־שבע ובסביבתה אין מסגד. העירייה גם החלה לראות במסגד רכוש סופי שלה, והיא מסירה את חומתו, כדי לפתוח את הגן אל הרחוב, ולהופכו למקום מואר ולא מסוכן למעבר אנשים, בעיקר נשים, בשעות הערב המאוחרות.

הבדואים, שנפגשו עם ראש העיר, אליהו נאווי, הבטיחו לו כי אם תשאר החומה על־כנה יעמידו שומר על חשבונם. נאווי לא נעתר להצעה. כעת תלוי ועומד צו־מניעה נגד העירייה, המונע ממנה ומגית להמשיך את הרס חומת המסגד.

בבית־המשפט ינסו פרקליטי הבדואים להוכיח כי מדובר באדמת הקודש, שאין לעירייה זכות עליה. פרקליטי העירייה הסתייעו ברישומים המעידים בבירור כי מדובר באדמת „מירי", שהיא אדמת מדינה.

מעבר לטלטולים המשפטיים — ננסה לחשוב על ארץ אירופאית, שבה היהודים הם שרי־זובות וזכויות. באותה הארץ, מצויה עיר המונה 100 אלף תושבים, ובפרברי העיר ובסביבותיה — 100 אלף אזרחים נוספים — יהודים. בית־הכנסת שבעיר הופקע מידי היהודים, והוא משמש מוזיאון לתולדות העיר. היהודים, מרביתם אינם דתיים, נותרו ללא בית־כנסת להתפלל בו.

קל מאוד לדמיין את תגובת היהדות בארץ ובעולם, למעשה אנטישמי, עצום ונפשע שכזה. אלא ששם, במדינה האירופית הדמיונית ההיא, היו קמים חוגים ליברליים, הומניסטיים, שלא מקרב היהדות — ותובעים לתקן את העוולה. אצלנו, שיגרה. „הרשימה המתקדמת" מבריק מחאה לנאווי. זה הכל.

אבסורדים אקדמיים

חרף קיפוחו בהקצאת המשאבים הלאומיים נחשב הנגב לנושא מחקרי מעניין, סביב נושא מחקרי מעניין מתקיימים, בדרך־כלל, סימפוזיונים, כנסים ועידות של חוקרים. האירועים הללו, באורח אבסורדי, עוסקים בנגב, אך מתקיימים לרוב בצפון.

ב„יד בן צבי" שבדרום, החליטו לשבור את הנוהג הזה, ולקיים בחנוכה כנס ארצי שיעסוק בנושא ההתיישבות בנגב בעת החדשה.

במוקד הכנס, שימשך שלושה ימים, יעמדו הסימפוזיונים. בערבו הראשון ייערך דיון על בן גוריון והנגב, בהשתתפות אהרון ידלין, יהושע כהן, ד"ר מאיר אביזוהר וד"ר זאב צחור. בערב השני תבדק תרומת הנגב למדינת ישראל, מנקודת מבטם של חקלאים, תעשיינים, מרענים ואנשי חינוך.

במסגרת הכנס ייערכו גם סיורים ביישוב הבדואי החדש כסייפה, בערד, ובמתקן תעשייתי חריש.

„קצת מרגיז", אומרים מארגני הכנס. „אבל למרות קיומה של אוניברסיטת בן גוריון והמכון למורשת בן גוריון — רוב החוקרים שירצו בכנס על הנגב יבואו דווקא מהצפון, וכן גם רוב קהל המאזינים. תושבי הנגב אינם מגלים התעניינות רבה בסביבתם הטבעית.

הבטחות פורחות באוויר

דובר עיריית באר־שבע, אופיר שוהם, פירסם הודעה לעיתונות, הנושאת את הכותרת: „תרעומת קשה בעירייה על שרון ופרס". תוכנה של הודעה זו מלמד על מפח־הנפש הקבוע, שגורמים חברי הממשלה לערים ולעיירות בפריפריה, במהלך ביקורים חטופים ורוויי־הבטחות.

וכך כותב דובר העירייה: „בעיריית באר־שבע תוהים בימים אלה, מה שוויין של הבטחות שר וראש ממשלה. הבטחותיהם של פרס ושרון, להעניק לבאר־שבע מעמד של אזור פיתוח א' לתעשיות עתירות ידע, עדיין לא מומשו".

יתר־על־כן, הסיוע אותו הבטיח שר התעשייה לבית־החרושת החדש לביסקוויטים, „מזון", לא ניתן עד ליום זה.

ההבטחה ניתנה בעת ביקורו של השר בחודש מרץ. מאוחר יותר התקבלה בלשכת השר משלחת עירונית, וגם לחברה הבטיח שרון כי הסיוע למפעל אכן יועבר. גם התערבותו של ראש העירייה, אליהו נאווי, בעניין של „מזון", לא שינתה את העובדה שהסיוע עדיין לא הגיע.

בעירייה שוקלים עתה פעולה לא שגרתית, שתגרום לנציגי הממשלה לקיים את הבטחותיהם.

מדי־צה"ל על חבל דק

בבסיס הממוקם בדרום הארץ, נפגשו בשבוע שעבר שיח'ים ונכבדים בדואים עם אלוף פיקוד הדרום, משה (כריל) בר־כוכבא. אלוף הפיקוד העניק לבדואים מדליות, לאות הוקרה על שיתוף הפעולה שלהם עם צה"ל. השיח'ים גם הצטלמו ל„תמונת מחזור" עם קציני הפיקוד הבכירים.

במהלך אירוע זה התנצל אלוף הפיקוד פומבית על מקרה שאת פרטיו סיפר רק בצורה מרומזת: אשתו של בדואי המשרת בצה"ל כגשש, תלתה כבסים על החבל, בין הכבסים היו גם מדי צה"ל של בעלה. חיילים שעברו במקום החליטו כי המדים גנובים ולא שעו להסבריה של האשה, כי הם שייכים לבעלה החייל.

מה בדיוק עשו החיילים, לא פירט האלוף, וגם הבדואים העדיפו שלא להכביר דברים בנושא. אבל האלוף בר־כוכבא התנצל, והשיח'ים הסתפקו בהתנצלותו. ההתנצלות הפומבית היא בוודאי לשבחו של כריל, מן הסתם, סטאטיסטית, צריכה היתה כל פגישת נציגי צבא וממשל עם הבדואים — להיפתח בהתנצלות.

אלוף הפיקוד — התנצלות פומבית

מאת יצחק שור

מעורבות הורים בערבון מוגבל

משה מזרחי, יו"ר ועד ההורים של תל־אביב, פועל להגדלת מעורבותם של ההורים בבית־הספר ובקביעת תוכניות הלימוד

ההורים מהווים קבוצת לחץ רדומה, אדישה, שרישומה כמעט ואיננו ניכר במערכת החינוך. פעולתם של הורים ניכרת בהפעלת לחצים ספוראדיים למען שיפורים במבנים, מניעת משמרת שנייה, העברת תלמידים וכיוצא באלה שאלות פרטיות. בשני תחומים מכריעים לא ניכרת כלל השפעת ההורים: בקביעת רבע מתוכנית הלימודים, כפי שמאפשר חוק החינוך הממלכתי, ובהרכב צוותי המורים והמנהלים. אלה הם עיקרי מסקנותיה של ד"ר רחל אלבוים־דרור, במאמרה המצויין „קביעת מדיניות החינוך בישראל" (ראה: חינוך וחברה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, ון־ליר. תשמ"ה)

משה מזרחי, יו"ר ועד ההורים של תל־אביב המכהן גם כסגן יו"ר הוועד הארצי, איננו חולק על תיאור המציאות. הוא מנסה לשנותה: ועדי הורים ביישובים קטנים מגלים מעורבות גבוהה יותר מאשר ועדים ביישובים גדולים. ביישובים רבים משתתפים נבחרי ההורים כחברים בוועדות החינוך של הרשויות המקומיות, הם מחפשים דרכים לשיתוף פעולה עם המנהלים. במוסדות שבהם נוצר שיתוף כזה — בית־הספר פורח. השתתפות באה לביטוי בשליחות נציגי הורים לישיבות של המועצות הפדאגוגיות, בישיבות של ועד ההורים כולו עם המועצה הפדאגוגית ובתרומת כוח־אדם להחלפת מורים, להחזקת ספריות, לגיוס כספים למחשבים ולשיפוצים.

בקריית החינוך של תיכון עירוני ט' ביד־אליהו, בה לומדים 2400 תלמידים, מכהן משה מזרחי כיו"ר הוועד, ויחד עם חבריו הקים אגודת ידידים של בית־הספר. האגודה עורכת בזארים לשם גיוס כספים לילדים נזקקים: הורים מתנדבים לעבודה בשיפוצים בתוך בית־הספר. העירייה מספקת את החומרים.

לא רק אופים עוגות

לדברי משה מזרחי, ועדי ההורים אינם מודעים לזכויותיהם. כדי להעמידם על האפשרויות הוקם בתל־אביב מועדון הורים ומנהלים פגישתו הראשונה תיערך בי"ב החודש, בהשתתפות פרופ' רנה שפירא, בית הספר לחינוך של אוניברסיטת תל־אביב.

אין בדעת ועד ההורים הארצי להסתפק באפיית עוגות. הוא בהחלט מבקש למלא תפקיד גם במאבק נגד הקיצוצים ולמען שיפור מעמדם של המורים השונים. במקרים אחרים, אומר משה מזרחי, מבקשים מורים — כמעט כולן מורות — לבית־הספר כדי „ללמד" ולא כדי לחנך. הם מעבירים ארבע השעות המסכנות, וממלאים תפקיד שמשרטט לאומי. מאוחר יותר, במעבר לחטיבות הביניים, מגלים בתי־הספר הקולטים שילדים רבים מן השכונות אינם מבינים מה הם קוראים ויסודות החשבון שלהם רעועים. ייתכן שזוהי תוצאה של כיתות גדושות והשכר הנמוך למורים. תלושי השכר משמשים נושא מרכזי לשיחות בחדרי המורים. הדרך לפתור את המצוקה היא לתת שכר דיפרנציאלי למורים המלמדים בבתי־הספר בשכונות המצוקה, כמו דרום ומזרח תל־אביב, אומר משה מזרחי.

כמו משרד החינוך, כך גם ההורים מוטרדים מן הפמיניזציה של מקצוע ההוראה. אין לי שום דבר נגד מורות, מדגיש משה מזרחי, אלא שצריך איזון בין גברים ונשים במקצוע, כדי שבנים יוכלו להזדהות עם דמויות גבריות. באחד מבתי־הספר העירוניים בתל־אביב, הוא מדגים, לומדים כ־1400 תלמידים ועובדות כ־70 מורות, כמעט כולן במשרות חלקיות. אבל יש רק שני מורים גברים — מורה לחשבון ומורה להתעמלות. מורים במקצועות מבוקשים כמו אנגלית ומתימטיקה מעדיפים, לעתים, לפרוש ממערכת החינוך ולהתפרנס משיעורים פרטיים. כמו שמתפתחת בארץ רפואה פרטית, כך מתפתחת הוראה פרטית. את התהליך הזה יש לעצור על־ידי הגדלת תקציבי החינוך ולא על־ידי קיצוצם — סבור משה מזרחי.

בתל־אביב מניידים מנהלים

אנשי מפתח במערכת החינוך הם המנהלים. בתל־אביב ראה משה מזרחי התקדמות מעודדת בתחום זה. לדבריו, מנהל מחלקת החינוך העירונית, ד"ר שושני, רגישויות והבנה לנושא. הוא נותן תלונה של הורים ובמקרים רבים נעשו שינויים פרסונליים. בבית־ספר אחד ניסה המנהל להכתיב את בחירתם של חברי ועד ההורים, אבל ועד ההורים המרכזי וכן מחוז תל־אביב, יהודה שטיין, דאגו שייערכו בחירות דמוקראטיות, בפיקוח ועד ההורים של תל־אביב ומפקח בית־הספר.

משה מזרחי מנסה לשבור את תדמית „אפיית העוגות", שדבקה בוועדי ההורים. יחד עם חבריו הוא מנסה לשנות את מדיניות העירוב (אינטגרציה). בתי־הספר בשכונות מתרוקנים, ואילו במזרח ובדרום תל־אביב הם מתפוצצים. התרופה לכך היא הסעת תלמידים מן הצפון לדרום ולמזרח. העיקרון הוא שהמבוססים נוסעים לשכונות ולא להיפך. התגשם בבית־הספר ברוח ערכי תנועת העבודה בירושלים. דרך זאת צריכה להיות דרך המלך של העירוב. כך יעלו מעמדם ורמתם של בתי־ספר בשכונות. אם לא ייעשה כך תמשיך האפרדה (סגרגציה) להגוג. כשבאים תלמידים מכמה שכונות תל־אביב לבתי־ספר תיכוניים מבוססים, הפער הוא כה גדול, עד כי קשה לגשר עליו בכיתות מעורבות. כך נוצרות שתי רמות נפרדות, לפי שכונות־מוצא.

מה עושים במרכז לחינוך של ההסתדרות

הריפורמה במבנה החינוך היסודי והעל־יסודי בשתי הערים הגדולות בישראל: ירושלים ותל־אביב, לא הושלמה. כתוצאה מכך ישנם תלמידים המגיעים לתיכון מקצועי בסוף כיתה ח' יסודית, ואילו אחרים באים בסוף כיתה ט' בחטיבת הביניים. אלה המתקבלים לכיתה י' בבית־ספר מקצועי מפסידים שנת לימודים. כדי להתמודד עם סוגיית התיכון יש להשלים את הריפורמה ולבנות בתי־ספר מקיפים, שבהם ימצא כל תלמיד את מקומו בלי שיצטרך להינתק מסביבתו הטבעית.

ביקורת קשה מותח משה מזרחי על המרכז לחינוך ולתרבות של ההסתדרות: „בעשו חיים אלפי מורים ומאות מנהלים, אשר ראו את עצמם כעצם מעצמה של תנועת העבודה. הורים רבים רוצים למצוא את זהותם החינוכית ולקבוע רבע מתוכנית הלימודים, ברוח ערכי תנועת העבודה. אלא שהמרכז לחינוך ולתרבות איננו מסייע באורח ממשי. אין מדריכן ואינו מעודד אנשים שיתמכו את ההורים למציאות.

צל"ש לעבודת תלמידה על ואדי־סאליב והפנתרים

אגף החינוך ההתיישבותי במשרד החינוך והתרבות העניק ציון לשבח לתלמידה אסנת גבאי מבית־הספר „בקעת כנרות", על עבודה שכתבה בדבר מאבקי העדות במדינת ישראל, מוואדי־סאליב ועד הפנתרים השחורים. התלמידה סקרה בעבודתה את המבנה הכללי של החברה הישראלית, את מאורעות העבר ואת מרד היחסים הבין־עדתיים היום.

אסנת גבאי דיווחה למשרד החינוך, כי בפניה עמד קושי רב בהכנת העבודה שכן הסתבר לה שלא נאסף ונובש בספרים חומר על שני האירועים, לכן היא שאבה עדויות מהעיתונות ומפרשנויות שלא היו, לדבריה, מגובשות די הצורך.

התלמידה זכתה על מחקרה בפרס השנתי על שם המחנך ישראל נור־אריה ז"ל. משרד החינוך קבע, כי עבודתה ראויה לשמש כחומר לימוד ועיון בבתי־הספר.

ספרי ילדים

„הלב" — סוחט דמעות

ארמונדו דה אמיצים — הלב. מאיטלקית גאיו שילוני, „בתר" 1985, 217 עמודים

. . .

„הלב" נכתב כיומן, כביכול, של נער איטלקי מסוף המאה הקודמת ושמו אנריקו. זהו ספר צבעוני, קריא, המתאר את חייהם של ילדים, הורים ומורים בסביבה איטלקית, החוגגת את השחרור הלאומי מעול האוסטרים, אחת לחודש קורא המורה לפני תלמידים את „סיפור החודש". אנריקו, כיתר חבריו, מעתיק את הסיפורים ביומנו, והם מהווים חוט שדרה עלילתי של היומן.

המחבר סבור שהספר מתאים לבני 9 — 13. כאשר קראתי אותו לראשונה חשבתי כמוהו. היום „אינני קונה" את הרגשנות סוחטת הדמעות, המשתפכת מכל דפי הספר. אגב, גם דיקנס ושלום עליכם היו רגשנים לא קטנים, אך באותה מידה הם היו ספקנים, רוויי הומור, ומודעים לאופי ה„רב־ערכי" של מעשי גיבוריהם, כמו גם לזווית הראייה המשתנה של הקוראים בגילאים שונים.

הגישה החד־מימדית של המחבר לגיבוריו ולאופי החד־משמעי של היחסים ביניהם מוצאת את ביטויה במפגש ה„אציל" שבין עשירים לעניים: „אבא שלך הוא סמרטוטר עלוב", אמר בן העשירים קרלו לבנו של הפחמי. המורה הזמין את שני האבות לכיתה ובנוכחות התלמידים שאל העשיר את בנה „באמת אמרת לו כך? בקש סליחה". מוכר הפחמים רצה להתערב והתחיל לומר „לא צריך", אבל האדון לא שם לב אליו ואמר שוב לבנו „בקש ממנו סליחה, חזור אחרי: מלה במלה — אני מבקש שתסלח לי על שאמרתי דברים מעליבים, מטופשים, שפלים, על אביך ואבי יראה לו לכבוד גדול אם יורשה ללחוץ את ידך". אווירה פטרונית זאת של עשירים כלפי עניים מנשבת בין כל דפי הספר. במקום אחר מקבל הנפח פרקוסי את אנריקו, הלומד עם בנו באותה כיתה: „הא, הנה הוא בא לכאן, הילד שנותן רכבות במתנה". נכון הדבר, שמשפט זה נאמר מתוך הערכה וטוב לב, אך אין בו שום אירוניה. המחבר מתבונן בעצמו ובחבריו ברצינות תהומית.

לפי דה־אמיצים, מעולם לא התפתחה „מלחמת מעמדות" בין מורים לתלמידים. פה ושם אמנם ילדים רעים ועצלנים, אבל כמעט כל התלמידים הוריהם מכבדים, אוהבים ומוקירים את כל „עם" המורים. לפי אמיציס עדיין לא נולד המורה העייף. אני מודה שדמות „המורה" של צ'כוב, משכנעת אותי לאין־ערוך יותר.

רומנטיות רגשנית מאפיינת גם את יחס המחבר למולדת: „המולדת היא דבר גדול וקדוש", כותב האב ביומן בנו. „עד שאם יום אחד אראה אותך חוזר מקרב שנלחמו בו למען המולדת ואתה בריא ושלם, ואדע שהצלת את חייך, שברחת והתחמקת בשפלות מן המערכה, אני אקבל את פניך או בבכי מר ולא אוכל לאהוב אותך עוד". הברירה העומדת לפני חייל היוצא לקרב על מולדתו היא, איפוא, להיפצע או למות. הסופר המלודראמאטי כלל אינו מעלה על דעתו שחייל יכול להילחם כהלכה ולחזור ללא פצע. לפני ימי דור נשביתי בקסמו של ספר חביב ולא מתוכם זה. צר לי שאינני יכול עתה להמליץ עליו בפני ילדים ובני נוער.

בעריכת צביה בן־שלום

השיעור של פרופ' מנדלסון

טיפין טיפין מגיחים הסטודנטים מהאוניברסיטה לאחר תרדמת הקייץ הארוכה, ובהתגמרות השביתה מתחיל הבום הגדול של ימי הייעוץ, שבהם מכין כל בית־חולים המכבד את עצמו צוות טיפול נמרץ כדי לקבל את מנהלי החוגים מרוטות העצבים.

אולי ניקח השנה קורס אחד מחוג אחר? השיעור הזה, על תרבות צרפת במאה ה־19, נשמע מעניין, ואמרו לי שכדאי לשמוע את פרופסור מנדלסון הזה...

שלום, אני רוצה להרשם לשיעור של פרופסור מנדלסון. לא, אני מחוג אחר. אפשר להרשם רק ביום רביעי? אבל סבתא שלי מתחתנת ביום רביעי. אפשר ביום אחר? למה אתם לא יכולים להיות קצת גמישים?

אהלן יוסי. נכון שתהיה באוניברסיטה ביום רביעי? רק אולי? אם תהיה תרשום אותי לקורס של מנדלסון.

אי־אפשר לסמוך עליו. צריך למצוא מישהו אחר. איפה פנקס הטלפונים שלי?

הלו אבי. מה שלומך? תהיה באוניברסיטה ביום רביעי? גם אתה אולי? גם יוסי אולי. אם תהיה...

הלו אביבה, התגעגעתי לשמוע את קולך. לא, זה שאתמול לא אמרתי לך שלום היה רק נפקדה. תהיי באוניברסיטה ביום רביעי? לא? או אני צריך לסגור.

מספיק? אמנם, לפי חוקי ההסתברות לפחות אחד יירשום אותי. אבל לפי חוק מרפי, הקובע שהדבר הגרוע ביותר שיכול לקרות הוא שיקרה — אף אחד לא יירשום אותי. הלאה!

הלו מירית, מה שלומך? תהיי באוניברסיטה ביום רביעי? כן?!! איזו ילדה נהדרת. וגם תרשמי אותי לקורס? נפלא. כן. את צודקת, בשביל מה יש חברים?

אתה רואה? אסור להתייאש. יש לי מזל שלא רשום אצלי אף קורס חובה בשעות של השיעור בצרפתית ומכיוון שאפשר לסמוך על מירית שתרשום אותי, אין כבר שום דבר שיוכל למנוע ממני להשתתף בשיעור הזה. כמה אני אוהב לנצח את מרפי.

זהו, גמרתי את הסידורים ואני יכולה לחזור הביתה. אה, אוי — נזכרתי — אני צריכה לרשום את הדיד הטוב שלי לשיעור שהוא ביקש. איזה תור יש כאן. אבל אני לא יכולה לאכזב אותו. סלח לי, אולי תיתן לי להיכנס לפניך? אני צריכה רק לרשום משהו לקורס אחד. אה, גם אתה? טוב. לא חשוב.

אין ברירה, צריך לחכות. בעצם התור מתקדם די מהר, יופי. אין עוד הרבה. לאן המזכירה יוצאת? אני מקווה שהיא לא סוגרת... לא, היא רק תלתה מודעה על הדלת... היא נראית מאוד עצבנית. מה כתוב שם?

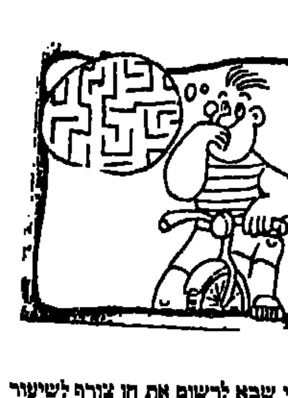

„כל מי שבא לרשום את חן צורף לשיעור של פרופסור מנדלסון שילך הביתה. הוא כבר רשום מהבוקר".

יופי, אפשר ללכת. ואני רואה שגם כל האחרים הולכים. יכול להיות שכולם...?

איפה החדר הארור הזה? אני מחפש כבר שעה: 308, 307, 306, 305. מה, זה נגמר? איפה ההמשך? יכול להיות שחדר 304 קוצץ? אולי לא היתה לו קביעות. לא, הנה הוא ממול.

יופי, הגעתי בזמן. אני לא מכיר כאן אף אחד. טוב, זה לא החוג שלי וזה גם שיעור של שנה א'. כולם כאן ילדים קטנים. הכיתה כבר מלאה. איפה הוא, המנדלסון הזה? אומרים שהוא טוב.

מה זה, מי עולה על הקתדרה? יכול להיות שזה פרופסור מנדלסון? עם שדיים גדולים ובשמלה אדומה? אולי הוא עשה ניתוח לשינוי מין. הומו שמפחד מאיידס או משהו כזה? לא. היא בטח מחליפה אותו, או שהיא מזכירה שתודיע משהו. רק שלא ביטלו את השיעור. לא, היא מתחילה להרצות. אה, סוף־סוף. לצלול עמוק לתוך הספרות הצרפתית. השגתי מה שרציתי.

„כפי שאמרנו בפעם הקודמת, עיקר חשיבותו של הבעש"ט היא ב..."

הבעש"ט?!! על מה היא מדברת? הבעש"ט השפיע על הספרות הצרפתית במאה ה־19? זה באמת רעיון מקורי. נשמע מה יש לה לומר.

כבר חצי שעה היא מדברת על הבעש"ט בלי שום רמז שהיא מתכוונת להגיע אי־פעם לצרפת. אפילו לא לסוף שבוע או משהו כזה. והאחרים דווקא מקשיבים ברצינות. יכול להיות שטעיתי בחדר? לא, בידיעון כתוב בפירוש חדר 304.

סלח לי, זה השיעור של פרופסור מנדלסון? חששתי שלא. טוב, להתראות.

לאן השיעור הזה נעלם? צריך לברר במזכירות החוג. אוף, מי זה בנה כאן קומה רביעית? לא מספיק שלושה? מה זה פה, מכון וינגייט?

אוה, הנה רשימת הקורסים. כן, הקורס באמת לא בכיתה הזאת. קדימה, לחדר 281.

מזל שאני יודע איפה החדר הזה נמצא. יופי. לא אחרתי יותר מדי, אבל למה החדר ריק גם במגרות של השולחן לא מסתתר אף אחד. איפה אתה, מנדלסון?

אין ברירה, חוזרים למזכירות. מתי כבר יגמרו לבנות את המעליות? רשום כאן בפירוש חדר 281 ובשעה... אה, כן הקדימו אותו בשעתיים. ואז יש לי שיעור חובה.

שוב צדקת, מרפי ידידי. אבל אני עוד אנצח, כשיבוא יום טוב.

חן צורף

מתכונים למהדרת

סופגניות של גויים

השנה, עם כל הכבוד למסורת, אתם מוזמנים לנסות סופגניות של עמים אחרים, סתם, בשביל גיוון.

שביבים נוסח יוון (DIPLES)

250 גרם קמח; 2 ביצים; מיץ מתפוז אחד; כף דבש; כפית קינמון; קורט מלח; קורט סודה לשתייה (אבקה); שמן לטיגון עמוק.

מכינים בצק חלק מהקמח, הביצים, הסודה והמלח. את המיץ מוסיפים בהדרגה, תוך לישה. מחלקים את הבצק לארבעה חלקים ומרדדים כל חלק על גבי משטח מקומח לעלה דקיק. חותכים לרצועות, מלבנים, משולשים וכו'. מרתיחים שמן בסיר גדול, מטילים לתוכו את העוגיות ומטגנים מהר (לא יותר מדקה). שולים במקפה (כף מחוררת) לפני שהשחימו! שופכים על מגש מכוסה נייר סופג־שומן, זורים קינמון ומזלפים דבש. מגישים קר.

סופגניות הולנדיות (OLIEBOLLEN)

250 גרם קמח; 80 גרם צימוקים; קליפת לימון מגוררת; 20 גרם קליפת תפוז מסוכרת; תפוח; ביצה; 15 גרם שמרים; כוס חלב; קורט מלח; שמן לטיגון.

ממיסים את השמרים בחלב ומכינים בצק מתמיסת שמרים, קמח, ביצה ומלח. מוסיפים תפוח מרוסק (בלי קליפה), קליפת תפוז חתוכה דק וגרדת לימון. מכסים במגבת ומשאירים בצד לשעה. בסיר עמוק מחממים שמן עד שיעלה אדים ומכניסים לתוכו מלוא הכף בצק. מורידים בעזרת כף אחרת. אין לטגן בבת־אחת הרבה סופגניות. לאחר שהזהיבו — שולים אותם במקפה וזורים אבקת סוכר. עדיף לאכול חם.

סופגניות מדלעת (נוסח פורטוגל)

(Panquecas do abobara)

300 גרם דלעת; קליפה מגוררת משני תפוזים; 250 גרם קמח; 4 ביצים; 3 כוסיות יין אדום, מתוק; שמן לטיגון עמוק. לסירופ: 250 גרם סוכר; כוסית יין.

קולפים ומנקים את הדלעת, חותכים לקוביות, מבשלים בכוס מים עם מעט מלח על אש קטנה מאד עד שהדלעת כמעט שקופה. מסננים היטב ומועכים למחית. מערבבים עם גרודת תפוז. מערבבים את הקמח, החלמונים, היין ומחית הדלעת לעיסה אחידה, סמיכה כמו שמנת. שומרים במקרר במשך שעה. מקציפים את החלבונים, מערבבים עם העיסה. שמים בעזרת כף לתוך שמן חם ומטגנים עד שהסופגניות יזהיבו. שולים במקפה ומסדרים על מגש לפירמידה. מבשלים את הסוכר והיין לסירופ ומגישים בנפרד.

סופגניות מבצק מבושל (נוסח פרו) (Picarones)

120 גרם קמח; כוסית (50 גרם) שמן; 4 ביצים; קורט מלח. שמן לטיגון; אבקת סוכר או סירופ מוכן (במקור מכינים סירופ קינמון, אבל זה נורא מסובך ולא תצליח לי).

מרתיחים כוס מים עם קורט מלח וכוסית שמן. מסירים מהאש, שופכים את כל הקמח בבת־אחת ומערבבים (רצוי בכף עץ) עד שתתקבל עיסה אחידה. מחזירים את הסיר לאש — על פלטת אזבסט — וממשיכים לערבב עד שהבצק נפרד מדפנות הסיר, מסיר מהאש, מצננים קצת. מוסיפים את הביצים אחת־אחת, כל ביצה רק אחרי שקודמתה נספגה לגמרי; שמים את הבצק במקרר לשעה. מחממים שמן בסיר גדול ושמים בו מהבצק בעזרת כף. אין לגדוש את הסיר. כשהסופגניות תופחות — מקטינים את האש וממשיכים לטגן עד שיזהיבו. שולים במקפה ומגישים עם אבקת סוכר או סירופ מן המוכן (מייפל, שוקולד וכו').

בכל זאת — סיגריות

קבוצת רופאים אמריקאים פירסמה דין־וחשבון של מחקר שנערך ל־1300 נשים שעולה ממנו, כי נשים המעשנות יותר מחפיסת סיגריות ביום סיכוייהן ללקות בסרטן הרחם קטנים בחצי מאשר של בנות־גילן הלא מעשנות. מניחים כי הניקוטין מעניק מעין הגנה והוא משפיע על רמת האסטרוגן — אלא שכל זה נכון לגבי נשים בתקופת המעבר. בגיל נמוך יותר מספר הלוקות בסרטן הרחם זהה בין המעשנות והלא מעשנות. אבל, צריך לזכור שגם במקרה של נשים בגיל המעבר — העישון מגביר את הסכנה של סרטן הריאה, הקיבה, שלפוחית השתן, הלבלב והריאות, שלא לדבר על מחלות הלב ודרכי הנשימה.

צמר ולורקס, צמר וכותנה

הכנת פריט לבוש מסריג משלבת תחומים כה רבים, שקשה מאוד לדעת מי מן המומחים המשתתפים בפעולה ביצירה הוא הדומיננטי ביותר, שבלעדיו אי אפשר.

מפעלי אומז־לנה מאחדים תחת גג אחד את כל המומחים, והתוצאות הן ממש מרשימות. המעצבת של קולקצית החורף 86־85 לידיה מירקוביץ סיימה את לימודיה ברוסיה והיא נעזרת בעבודתה בצעירים בוגרי שנקר. נוצר כאן צירוף טעם מעט רומנטי לבין השפעות הטכנולוגיה המתפשטות ביטוי לעידן החלל ומשבצות חוטים ממינים שונים צירוף של כותנה עם צמר.

גם הצמר מתערבב בשלל סוגיו כגון: מוהר עם צמר כבשים, בוקלה אנגורה ובו שזור חוט מלאכותי. האפקט הוא הריג, דגמי הז'קארד הגיאומטרי מעוצב באמצעות פסי נייר צבעוניים. העיצוב מעובד במחשב וניתנת „ההוראה" לסרוג לפי העיצוב המוקדם. לידיה מרקוביץ מכבדת את גוף האדם ודווקא הסריג הוא חומר שיכול בקלות לקלקל את דמותו של הלובש או מאוד מאוד להחניף לה. החצאיות השייכות למערכת ניתנות ללבישה עם כל עליונית אחרת, כי הן תמיד בצבע אחד וגיזורתן הקלאסית אינה מחייבת: צמודות במותניים ובעלות פליסה דק או קפלים רחבים מאמצע השוקים.

שילוב של סריג ממותיר באפור־שחור, בגבהים שונים, עם אפליקציה של עור

ניתן להבחין בהרבה לורקס, לפי האופנה של חורף זה, שזור בסריגים, אך גם בבוקר אפשר ללבוש את הפריט. האורכים סבירים לחורף, אך המגפיים הימות עדיין מציצות. כמעט אין כתפיים מוגבהות ואין כריות, הכתפיים גולשות, רכות ושוב אנו נהנים מסריג באורך המותניים, עם פס מטנט (שניים ימין שניים שמאל) שמהדק את הפריט למותניים. הסריגים והאפודות לגברים הן הפעם ממש „גבריים", ברגמים ארכיטקטוניים־גיאומטריים, פה ושם בצירוף פסי עור. בצבעי האדמה, כלי יומרנות של „אני שווה לאשה ולובש גם ורוד וצהוב". בסריגי אומן יש צירוף של גימור טוב, חומר־גלם יקר (לא רק בכסף, אלא בטיב) ועבודה מעניינת, אופנתית ויפה של לידיה וצוות המפעל.

חבל לקלקל את הרושם בגלל המחירים, אך אין ברירה, הפריטים יקרים, גם בחוץ־לארץ שם כבשה לה אומז־לנה שוק גדול, וגם אצלנו. סוודרים מחירים כ־78,000 שקל, מערכות דו־חלקיות כ־140,000 שקל.

חיה יוסף

חליפה. דו־חלקית מעוטרת בפרחים מחוטי אפקט

בעריכת יהושע מרקוס

הרצל בשקלים חדשים

ב־31 בדצמבר 1985 תופסק מכירת בולי הדואר בערכים של השקל הישן ולמחרת היום, באחד בינואר 1986, יוכנסו לשימוש בולים בערכים של שקל חדש. בסידרה זו יופיעו 8 בולים הנושאים את דיוקנו של ד"ר בנימין זאב הרצל, שנועדו בתחילה להיות בולים ללא ציון ערך. אולם עם החלפת השקל בשקל חדש, שחייבה להפסיק תוך זמן קצר מכירת בולים בערכי השקלים הישנים, הוחלט בשירות הבולאי להשתמש בבולי הרצל. הם יישאו את הערכים של 1, 2, 3, 5, 10, 20, 30, ו־50 אגורות חדשות, ויהיו בולי עתודה.

את בול דיוקנו של ד"ר הרצל עיצב המעצב צבי נרקיס, הבולים הודפסו בצבעים רב גוניים במדפיס הממשלתי בירושלים.

ארכיאולוגיה בירושלים

הסידרה השנייה שתופיע ב־1 בינואר היא סידרה של שני בולים, המוקדשים לארכיאולוגיה בירושלים. זו תהיה סידרה מן המניין. הבולים הודפסו בערכים של 1, ו־3 שקלים חדשים, הם עוצבו על ידי אליעזר ויסהוף ומתארים כותרות ותבליטים מהמאה הראשונה לפני הספירה ומהמאה הראשונה לספירה, שהתגלו בחפירות ארכיאולוגיות בירושלים, וכלי עבודה מאותו אתר מופיעים על העוטפים של בולים אלה, שהודפסו בצבעים רב־גוניים במדפיס הממשלתי בירושלים.

בדברי ההסבר לבולים אלה כותב מאיר בן דב, מנהל משלחת החפירות ליד הר הבית, על הכותרות והתבליטים (תגליפים) העשויים אבן שהתגלו בחפירות, ומציין ש„ירושלים הועטרה בכל תוארי השבח והלל האפשריים. יותר מכל עיר אחרת בעולם. הוכתרה העיר הזאת בכתרי תפארת ובזרי תהילה, כמו עיר אלוהים, עיר הנצח, עיר הנביאים, עיר הרוח והנפש, עיר היופי וענך." מצויים גם תארים העוסקים בצורתה של העיר: „ירושלים — הרים סביב לה" או „ירושלים — עיר של אבן". אכן, כל המתבונן בעיר הזאת נתפס בקיסמה של האבן, ששימשה ומשמשת כחומר הבנייה העיקרי בעיר, בבנייה הפרטית והציבורית.

מכוש הארכיאולוגים העלה בתחום זה אלמנטים מתקופות שונות ומתרבויות שונות, ואת כולם מייחדת ומאחדת עבודת האבן הנאה, שהשתכחו בה אומני הכותרות והתבליטים. הכותרת, מהמאה הראשונה לספירה הנוצרית על הבול בערך 1 ש"ח, היא כותרת בסגנון קורינתי, מהנאות שנחשפו בירושלים, עשויה ביד אומן עדינה. היא שונה מהכותרות הקורינתיות ודומה לכותרות שנמצאו בירושלים בקבר המלכה הלנה ומגן המאה הראשונה לספירה הנוצרית. הפסל הירושלמי גילף עליה פרחי שושן המקיפים אותה (נמצאה בחפירות ברובע היהודי).

הכותרת מתקופת בית שני מלפני הספירה הנוצרית היא בסגנון יוני, מהגדולות שנחשפו בחפירות ארכיאולוגיות בארץ. עבודת הגילוף מעולה ולפי מידותיה וקוטר העמוד התנשאה במקורה בראש עמוד שגובהו כ־10 מטר. על פי סיגנונה יכלה להיות בת המאה השנייה או לפני הספירה הנוצרית, אבל סימון ספרות שנמצא עליה, מלמד שהיא מזמנו של הורדוס, והיינו מן המאה הראשונה לפני הספירה. ייתכן שבמקורה השתייכה לאכסדרות שהיו בהר־הבית (היא נמצאה ברובע היהודי) ושברים של כותרות זהות נמצאו בחפירות למרגלות הר הבית.

קריקטורה של סוכן

(סוף מעמוד 5)

היא מדינת ישראל. מדיניות היעד הן ארצות־ערב ומדינת הבסיס היתה ארה"ב. הסבירות שפולארד יכשל בתפקידו כמרגל ויחשוף את עצמו ואת מפעיליו, היתה גבוהה. יתרה מזאת, פולארד לא זכה ל„מעטפת" לה זוכה בדרך כלל המרגל ולכן גם נעשה: לו עוול ברגע בו שינה את הסטטוס שלו — מסייען למרגל.

גם התמורה המשולמת לסייען שונה מזו הניתנת למרגל. כאשר מדובר בסייען פרו־ציוני כג'ונתן פולארד, אין ספק שאחד מן הפיצויים שקיבל היה חיזוק המרכיבים הקשורים במעמדו בקהילה היהודית. כלומר, לא מן הנמנע שפולארד זה נכנס לרשימת המוזמנים הקבועה לאירועים הרשמיים של שגרירות ישראל בארה"ב ואין תימה איפוא אם אכן פגש את ראש הממשלה במהלך אירוע רשמי כזה, בעת ביקורו של פרס בארה"ב.

זאת, בלי שלראש הממשלה יהיה מושג במי הוא בעצם פוגש. צירוף מקרים אווילי שכזה הפך היום לפרשייה מרכזית בארה"ב ובכותרות נאמר: „ראש הממשלה שמעון פרס נפגש עם ג'ונתן פולארד".

אילו היה ג'ונתן פולארד מטופל כמרגל, הוא לא היה מכניס את קצה אפו לשגרירות ישראל בארה"ב. במשרד החוץ הישראלי טענו וטוענים עד היום, כי העסקתו של יהודי, פרו־ציוני, המוכר על־ידי הארגונים היהודיים בארה"ב, כסוכן העוסק בריגול בארה"ב לטובת ישראל, מהווה טאבו מוחלט בשל הרגישות של הקהילה היהודית בארה"ב. והנה, במקרה שלפנינו, איש מקצוע מנוסה כרפי איתן, המכיר היטב את כללי המשחק, עובר על טאבו זה. יתרה מזאת, ג'ונתן פולארד היהודי פרו־ישראלי שלא הסתיר את אהדתו לישראל, גוייס ללא כל אמצעי זהירות אלמנטריים להסוואת מדינת האם עבורה עבד, תוך סיכון מערכת יחסים של הציבור האמריקני עם הקהילה היהודית בארה"ב.

יחידת ריגול, פרטית?

אם נכון מה שפורסם בעתון „וושינגטון פוסט", כי ג'ונתן פולארד עבד עבור הלשכה לקשרי מדע במשרד הבטחון, נשאלת השאלה האם לא חרג העומד בראש לשכה זו מסמכותו ומן המנדט שניתן לו כאשר גייס מרגל במדינה זרה?

שאלה נוספת — משך חודשים ארוכים זורם לקהיליית המודיעין הישראלית מידע ממקור חדש על נושא צבאות־ערב — כיצד יתכן שראשי קהיליית המודיעין לא מגלים עניין ולא יודעים באיזה מקור מדובר? האם אנו עוסקים ביחידת ריגול פרטית של מישהו?

כך גם לגבי שר הבטחון, שהמחלקה לקשרי מדע כפופה לו ישירות, לפי הפירסומים. האם אין כל מושג מה נעשה במחלקה הזו? האם אין הוא מתעניין מנין באה האינפורמציה?

מאז נעצר פולארד בשערי שגרירות ישראל בוושינגטון ביום רביעי לפני כשבוע וחצי, משותקת ממשלת ישראל לחלוטין במישור מערכת היחסים עם ארה"ב. בשלב הראשון היתה ממשלת ישראל מופתעת. תוך פרק זמן קצר אותר מקור הרעה וממשלת ישראל הורתה והתנצלה — אך ליותר מכך היא איננה מסוגלת.

בצמרת המדינית העוסקת בנושא זה: שר הבטחון, ראש הממשלה ושר החוץ, מושך יצחק שמיר את החוטים לכיוון של „שב ואל תעשה דבר. העניין יסתדר מאליו..." ראש הממשלה, ששב מארה"ב והיה מצוי עדיין באופוריה של הצלחת ביקורו, ושר הבטחון, הבינו כבר בשלב הראשון של הפרשייה, שהפעם המדיניות של „שב ואל תעשה דבר" לא תעבור. נשלחו הבהרות למניניהן למימשל האמריקני בתקווה שהדי הפרשייה ירגעו. המימשל האמריקני הבין, כי ישראל מתכוונת להענות רק באופן חלקי לתביעות המימשל לנקות את השולחן ומהר. מנקודה זו ואילך, מיום רביעי שעבר ועד היום, מפציץ המימשל האמריקני את ישראל דרך התקשורת האמריקנית ללא הרף. התקשורת בארה"ב מגדילה לעשות והפרשייה מקבלת ממדים עצומים שלא המימשל ולא האפ.בי.אי. התכוונו להם מלכתחילה. נוצר מצב שכיום, בלחץ דעת הקהל, נחוב המימשל למצות את הדין עם ישראל יותר מכפי שהתכוון בתחילה.

הממשלה הצרפתית עמדה בפני בעיה דומה בפרשת פיצוץ האניה „גרינפיס" בניוזילנד על־ידי סוכני ריגול צרפתיים. בשלב הראשון התכחשה ממשלת צרפת לפיגוע. בשלב השני נוצר מצב של „שב ואל תעשה דבר". אולם כאשר הסתבר לנשיא מיטראן, כי יש לסיים את העניין מהר ככל האפשר, פוטרו שר הבטחון הצרפתי וראש המוסד הצרפתי. שני הסוכנים הצרפתיים בניו־זילנד נחשפו והועמדו לדין תוך הסכמה שקטה של ממשלת צרפת כי יוחזרו בקרוב לצרפת.

צמרת משותקת

בממשלת ישראל הפחד מפני ההיבטים הפוליטיים הפנימיים משתק את הצמרת. השאלה המטרידה את הממשלה בישראל היא איך לצאת מהפרשייה בלי שייגרם לראש הממשלה, לשר הבטחון או לשר החוץ נזק פוליטי. הקשר שבין רפי איתן לאריק שרון, שמינה אותו לתפקידו, (ורבין הסכים לבקשתו להשאיר את איתן בתפקידו בתום כהונת שרון) הוא בבחינת חלום בלהות. מה יעשה שרון אם יוחלט למצות את הדין רק עם הפקיד אותו מינה? מה יהיה אם יסתבר באופן מוחלט, שיש אכן קשר בין שרון לפרשת פולארד? מה מחזיק רפי איתן בבטן, היכול להפיל את הצמרת הזו?

הפחד מכרסם בהנהגה הלאומית בכל פה ומונע ממנה להפעיל את ההגיון הפשוט, על פיו יש לעשות כל דבר כדי לעצור את הסחף. בינתיים ממשיכה הפרשייה לגרום נזקים עצומים לקהיליית המודיעין, לתדמיתה של ישראל, לקהילה היהודית בארה"ב וליחסי ישראל־ארה"ב.

אלכס פישמן

„מעצמת ריגול"

(סוף מעמוד 5)

מגאלומניה. שכידוע אינם חסרים במערכות המינהל, יכולים להניח כי ניתן להמשיך בפעילות כזו לעולמים מבלי להיתפס. בסך הכל, העונש מבטל את הכדאיות שבגניבה. ייתכן כי האינפורמציה שפולארד סיפק היתה שווה 2,500 דולר לחודש. אך לבטח לא שווה 100 מיליון דולר — הסכום שישראל עלולה להפסיד בגלל השינוי בדעת־הקהל האמריקנית כבר בשלב הראשון. ועוד היד נטויה. גם אם הפרשה תטושטש, הנזק בדעת־הקהל כבר נגרם. כידוע, בשום משפט לא קבילה הטענה ש„גם אחרים גונבים". ככל הנראה, כתור הכללה היא גם איננה נכונה. עד כה לא נתפסו מרגלים בלגים, הולנדים, נורבגים או שבדים בארה"ב, ואין להניח כי הסיבה לכך היא רק שהיה להם יותר מזל.

הבעיה בתחום זה, היא, שהוא מטבעו חשאי ואינו ניתן לפיקוח ציבורי. אולם מהדברים שנתגלו (ולילהאמר, מדינות אירופה וארה"ב) מסתבר, שהשירותים הישראליים הם הוזקי עולם. צריך להתרגל לרעיון כי ישראל אינה מעצמת־על בינלאומית ובפעולות מסוג זה היא צריכה להצטמצם בנושאים בטחוניים חיוניים. קיומה של ישראל אינו תלוי בעוד פירור של אינפורמציה שיושג, קיומה תלוי במדיניות נבונה.

מלחמת יום הכיפורים פיתחה פאראנויה אצל מקבלי ההחלטות ונתנה הכשר להתנהגות אי־רציונלית בתחומים אלה. גידולי הפרא, שכפי הנראה לא זכו לפיקוח נאות מצד הדרג הפוליטי, מסכנים את ישראל יותר מאשר העדר האינפורמציה.

יש להסיק את מלוא המסקנות מהכשלון, ולא רק בתחום האירגוני והפרסונלי אלא בעיקר בתחום ההנחייה הפוליטית. אסור שישראל תופיע בעולם כמעצמת ריגול, הסבורה שהכל מותר לה ושאינה יודעת להבחין בין יחסים נורמליים לבין עויינות או מצבי מלחמה.

צבי טימור

משקעים מרים

(סוף מעמוד 5)

לאיטה וכמימעל ינסו להמשיך את מסכת היחסים הקודמת. אך בציבור הרחב, שאינו בקיא ברזי המישחק, קשה לעכל את העובדה כי ידידיה פועלים בארצה גם בחשאי. אף אם שוכנעו כי לא נגרם נזק לבטחון ארה"ב.

לפרשת פולארד ישנה השפעה גם על הרגשתם של יהודי ארה"ב, כהיותם תצויים בין נאמנותם לארץ בה הם יושבים לבין זיקתם לישראל. אומר פרופ' קליינמן: „אמנם אין צורך לנפח את הפרשה. אך היא מזכירה לא במעט את פרשת דרייפוס". ג'ונתן פולארד הוא יהודי־אמריקני, שזכה לאמון רב מצד המערכת בארץ הולדתו ואף הועסק במערכת הבטחון שלה. יהודי זה ניצל את האמון שנתנו בו ומכר את סודות המדינה שבטחה בו תמורת כסף. עובדה זו מעוררת אסוציאציות רבות מבחינה סטריאוטיפית.

אומר פרופ' קליינמן: „גם אם פולארד עשה את מעשהו בלי לפגוע בבטחון ארה"ב, הרי שעשה זאת תמורת בצע כסף. ועל פי דיווחים שונים ריגל הלה לא רק עבור ישראל, אלא גם עבור מדינה זרה נוספת — עובדה שלא הובלטה דייה. אך מדגישה כי האיש ריגל לא עקב זיקתו למדינת ישראל אלא בעבור תמורה חומרית בלבד".

„לכן", מסכם פרופ' קליינמן, „יש לבחון את הפרשה בשלושת המישורים ולהבין כי בעוד שבמישור הפוליטי נשוב במהרה ובצורה מכובדת לאותה מערכת יחסים שרירה בעבר, הרי שבציבור הרחב קיים משקע מר. שבעבורו יידרש זמן רב ועבודה רבה של יחסי ציבור כדי לבנות ולבסס מחדש את האמון והאהדה לה זכתה מדינת ישראל בדעת הקהל האמריקנית".

זהבה מוזס

הכפר הישראלי לקראת שנת 2000

מן החקלאות לתעשייה

השינוי שחל במשקלה של החקלאות במקור תעסוקה ופרנסה במרחב הכפרי הוא נושא הספר השני שפירסם „המרכז לחקר התיישבות כפרית ועירונית רחובות", במסגרת סידרת מחקרים על הכפר הישראלי לקראת שנת 2000. מחברות המחקר, לביאה אפלבום וחוליה מרגולים, קובעות כי נסתיימה התקופה (הארוכה) בה נשתלבו בכפר המגורים והתעסוקה, כאשר הבסיס לתעסוקה היה המשק החקלאי. הגידול באוכלוסייה הכפרית ותוספת היישובים החדשים לא לוו בשנים האחרונות בגידול מתאים של מקורות התעסוקה החקלאית.

זאת ועוד. ההתייעלות המתמדת בתהליכי היצור החקלאי אף הקטינה את מספר החקלאים. כך ששיעור המועסקים בחקלאות ירד בהתמדה. ב־1980, כ־5.6 אחוזים מכלל המועסקים במשק עבדו בחקלאות. ב־1985 חלה ירידה נוספת במשקלם, ל־4.5% בלבד. הם מספקים את צרכי השוק המקומי ואף מייצאים יותר מ־50% מן התפוקה. מסקנתן של מחברות המחקר היא, כי אין בכוחה של החקלאות לפרנס את האוכלוסייה הכפרית כולה.

לתהליכי השינוי בחקלאות השפעה ישירה על מבנה התעסוקה במיגזר הכפרי, והם מחייבים מתן פתרונות תעסוקתיים לתושבים שאינם מתפרנסים, ולא יוכלו להתפרנס מחקלאות.

בחיפוש אחר מקורות תעסוקה אלטרנטיביים לחקלאות יכולים תושבי היישובים הכפריים (הגדרה זו כוללת קיבוצים, מושבים וכפרים) לנקוט שתי דרכים: האחת, עבודת חוץ, כלומר עבודה יומית בעיר, והשנייה — פיתוח מקורות תעסוקה עצמיים, בבעלות היישובים או התושבים עצמם. מחברות המחקר גורסות, כי הבחירה בפתרון זה או אחר מתבססת על שלושה גורמים: תפישה ערכית, כדאיות כלכלית ויכולת ביצוע.

הקיבוצים, למשל, עסקו ועוסקים בפיתוח תשתית תעשייתית עצמית, אשר מאז שנות ה־60' קלטה וקולטת חלק גדל והולך מכוח האדם שלהם. יצויין, כי בחקלאות עצמה עברו הקיבוצים דווקא לענפים הנהנים מיתרונות לגודל, כלומר הדורשים תשומת עבודה מועטה יחסית. לעומת זאת במושבים, שבהם יחידת היצור היא המשפחה הבודדת, הנשענת על האגודה השיתופית, מקשה המבנה החברתי המפורר על הכנסת ענפי תעשייה שיכלו לשמש במקור תעסוקה לחברי מושב.

העקרונות נותרו בעינם

את הפרק על הקיבוץ מכתירות המחברות „הקיבוץ בין צמיחה לשיור ערכים". כותרת המעידה על אופן התייחסותן לתנועה הקיבוצית. „כמעט מראשית קיומו", הן כותבות, „נמצא הקיבוץ בעימות מתמיד בין השאיפה לשמור על זהותו הערכית המיוחדת לבין הרצון לגדול ולהתפתח". ככל ארגון אחר, מותנה גם קיומו של הקיבוץ בקליטה מתמדת של משאבים מן הסביבה החיצונית, הן משאבי־הון והן משאבי־אנוש. במערכת הקיבוצית, טוענות המחברות, ל„משאבי אנוש" משמעות גם מעבר לצורך הקיומי של שמירת המסגרת. ואומנם, גיוס חברים חדשים הוא אחד ממוקדי הפעילות החשובים של התנועה הקיבוצית.

הקושי העומד לפני הקיבוץ הבודד, והמערכת הקיבוצית כולה בבואם להגדיל את האוכלוסייה, נובע מן הצורך, המוגדר במחקר כ„התאמה הדדית בין הקולקטיב לבין החברים, באופן שהקיבוץ יוכל לשמור על זהותו הערכית והבסיסית".

אחד מסודות הצלחתו של הקיבוץ עד כה, כותבות אפלבום ומרגולים, טמון בגמישותו ובהיענותו לצרכי החברים, גמישות המתבטאת בתחומים רבים, כמו המאמץ המתמיד לפיתוח כלכלי ולהעלאת רמת החיים לזו המקבילה בחברה הסובבת, פיתוח תעסוקות ההולמות את נטיות החברים ואת כישוריהם, פתיחת שערי ההשכלה הגבוהה לפני חברי הקיבוץ ובניו ומתן חופש פעולה גדל והולך למשפחה, לעומת הקולקטיב. כלומר, הקיבוץ משתנה ומתגמש, כמענה לשינויים החלים אצל חבריו — אך בלי מחיקת זהותו המיוחדת והמבנה החברתי המיוחד.

המציאות, פוסקות מחברות המחקר, מעידה כי בעקבות התמורה המבנית בתחום המשקי בקיבוצים, המתבטאת בעיקר בעליית משקל החלק התעשייתי בתעסוקה ובתפוקה, חלו שינויים רבים באורח החיים של הקיבוץ ובדרכי הביצוע של חלק מעקרונותיו. גם בעקרונות עצמם. אומנם התעוררו „ניגודים לא מעטים בין צרכי המשק והחברה לבין הנורמות הערכיות, אך בסיכומו של דבר, פוסקות המחברות, „עמד הקיבוץ בהצלחה רבה בהתמודדות על דמותו הרעיונית. עקרונות היסוד, כדבר בעלות על כלל הנכסים, הקצאה מרכזית של משאבים, אי־הזיקה בין עבודה לתמורה, אחריות הכלל כלפי החברים ותפקודו הדמוקראטי של המוסדות — נותרו בעינם".

כוח האדם כמיגבלה

המחברות טוענות, כי פיתוח התעשייה בקיבוצים הוא פועל יוצא של שתי שאיפות בסיסיות: השאיפה לקלוט חברים נוספים, והרצון להתקיים כמשק עצמאי. כל עוד איפשרה התעסוקה בחקלאות לענות על שתי הדרישות הללו, לא הורגש הצורך בשינוי הבסיס הכלכלי של הקיבוץ הבודד. אומנם המחברות מזכירות שכבר בראשית ימיה של התנועה הקיבוצית דובר באפשרות להקים משק רב־ענפי, שיהווה בסיס לקיבוץ הגדול (החלום של שלמה לביא, מראשוני מייסדי קיבוץ עין־חרוד, שהגה, כבר ב־1920, את רעיון „הקבוצה הגדולה" שתשלב בקרבה חקלאות, מלאכה וחרושת, בלי להעסיק פועלים שכירים ושתהא מוכשרת לקלוט חברים חדשים) — אך למעשה, עד אמצע שנות ה־60 פותחה פעילות תעשייתית רק במקרים ספורים של מחסור במשאבים חקלאיים. המיתון „הגדול" של 1966/67 היה הדחיפה הרצינית לתיעוש הקיבוצים.

מה היו המקורות של גורמי ייצור זמינים לתהליך התיעוש? המחקר מסכמת את הידוע עד כה על תהליך תיעוש הקיבוצים: כוח האדם לתעשייה בא מן החקלאות, שכתוצאה מעליית פריון העבודה ומיגבלות השוק המקומי מצאה את עצמה עם עודף תעסוקה. ההון לתעשייה בא חלקו מההצבר הפנימי של ענפי החקלאות וחלקו מאשראי ציבורי, שניתן באותה תקופה (שנות ה־60' וה־70') בתנאים נוחים ביותר, כחלק ממדיניות עידוד התעשייה של הממשלה.

מיגבלות השוק — תיקרת הביקוש למוצרים חקלאיים — העמידה את הקיבוצים לפני כורח קיומי למצוא מקורות תעסוקה והכנסה נוספים. במובן זה נמצאו הקיבוצים, לדעת מחברות המחקר, במצב הדומה לזה של המשק הלאומי כולו, אשר מיצה במידה רבה את הפוטנציאל החקלאי ונכנס לעידן התיעוש המואץ". הן מעריכות את הפיתוח התעשייתי בקיבוצים כ„נסיון מוצלח לעשות את הדבר הנכון בזמן הנכון, על־ידי ניצול יעיל של המשאבים שהיו זמינים באותה עת". עם זאת, אין אפלבום ומרגולים מתעלמות מהבעיות שהביא התיעוש על הקיבוץ. לדעתן, אחת הבעיות המרכזיות היא הקושי ליצור התאמה בין הביקוש לכוח אדם מקצועי הנובע מן המפעל התעשייתי בקיבוץ, לבין ההיצע התעסוקתי הקיים. אי־התאמה יכול אמנם להיות רק כמותי, כאשר המפעל התעשייתי זקוק לעובדים רבים יותר מאשר שהקיבוץ יכול להעמיד לרשותו — אך הקושי חמור שבעתיים כאשר נוצרת גם אי התאמה איכותית.

פגם אידיאולוגי

שתי פנים לאי־התאמה זו: ראשית, בקיבוצים זקוקים לעיתים קרובות למספר רב של עובדים ברמה מקצועית נמוכה ובתפקידים שחברי הקיבוץ עצמם אינם מוכנים לבצע. לקיבוץ אין „כדאי" להעסיקם בעבודות אלו. שנית, לקיבוץ אין גם די בעלי מקצוע ברמה גבוהה במיוחד, אשר יוכלו לאייש את התפקידים המקצועיים המרכזיים במפעלים.

אחד הפתרונות לקשיים אלה נמצא בעבודה שכירה; תיעוש הקיבוץ היה מלווה בהעסקת עובדים שכירים בשיעורים ניכרים. גם אם בשנים האחרונות ניכרת, לדעת המחברות, מגמה ברורה לצמצם את חלקם של השכירים בתעשייה הקיבוצית, במונחים מוחלטים, במספר המועסקים לא חל פגם אידיאולוגי, שאינו תואם את העקרון היסודי של עבודה עצמית ואי־ניצול הזולת. גם אם הקיבוץ מציע לעובדיו השכירים תנאי עבודה משופרים, אין בכוחו למנוע את העובדה הבסיסית שלפיה לשכיר אין זכויות בעלות, ובדרך זו או אחרת הקיבוץ נהנה מפירות עבודתו. נוסף על אי־הלימה אידיאולוגית יש לעבודה השכירה תוצאות בלתי רצויות גם מבחינה חברתית פנימית, וגם מבחינת השתלבותם של החברים בתעשייה". על אף המגרעות, לא צפוי מפנה מהיר — העבודה השכירה היא בעיקר בעיית מפעלים ותיקים, הקיימים שנים רבות והמתבססים על רמה טכנולוגית נמוכה יחסית ועל עתירות גבוהה של עבודה בדרגים מקצועיים נמוכים. קיבוצים שבהם קיימים מפעלים כאלה יתקשו לצמצם את מספר השכירים בהם, ולא רק מסיבות טכנולוגיות אלא „גם מסיבות חברתיות, שכן לא ימצאו חברים בקיבוץ שיהיו מוכנים להחליפם". מחברות המחקר יודעות כי בקיבוץ קיימת „בעיה של כניסת חברים לעבודות חסרות אתגר". ולכן, לאו דווקא במענה למצוקה אידיאולוגית, אלא כתגובה לאילוצים פנימיים, קיבוצים שלא פיתחו בעבר מפעלים שהיתה בהם עבודה שכירה נמנעים עתה בכל מחיר להיכנס לתעשיות הדורשות תשומת עבודה גדולה. אך בכך, כמובן, אין פתרון כולל לקשיי ההתאמה שבין הקיבוץ לתעשיות בעתיד.

חיים מרגלית

(רשימה שנייה בסדרה)

גלגלי הבורסה

11 מיליארד שקל לקרנות הנאמנות

ערך השוק של המניות החופשיות עלה אתמול בכ־20 מיליון דולר. הביקוש ההתחלתי למניות ההסדר הגיע ל־6.8 מיליארד שקל.

בשוק איגרות החוב היה ביקוש התחלתי של 4 מיליארדי שקלים לצמודות למדד ו־1.5 מיליארד שקל לצמודות לדולר.

הציבור השקיע אתמול יותר מ־11 מיליארד שקל בקרנות הנאמנות, מזה 7.7 מיליארד שקל ב„סולידיות". בקרנות הנאמנות של בנק הפועלים הושקעו אתמול 4.2 מיליארד שקל ב„סולידיות" ו־1.6 מיליארד שקל באחרות.

שער הדולר היציג עלה אתמול ב־1.60 שקל, ב־0.11%. דולר נוסעים עלה ל־1,762.95 שקל. הדולר השחור נע בין 1,555 ל־1,565 שקל. שער הליש"ט, שבחודשים הראשונים של השנה התקרב ערכה לזה של הדולר, הגיע אתמול ל־1.50 דולר.

בשוק המניות עלו אתמול 208 שערים, לעומת 83 שירדו ו־115 שנשארו בלי שינוי, מהם 58 עלו ב־5% ויותר ו־22 ירדו ב־5% ויותר. נרשמו 10 „קונים בלבד" ו־6 „מוכרים בלבד". המחזור בשוק המניות הגיע ל־4.8 מיליארד שקל, מזה 2.7 מיליארד שקל במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של בנק הפועלים, שהמחזור בה התקרב ל־219 מיליון שקל.

במניות ההסדר נרשמו רק עליות (כ־%): פועלים ש' — 0.8; פועלים מ' — 1.3; כללי — 1.5; בל"ל — 2.1; מימון סחר 1 — „קונים בלבד"; מימון סחר 5 — 1.3; אי די בי ר"ג — 1.7; אגוד — 1.8; דיסקונט ב' — 2.0; דיסקונט א' — 2.2; מזרחי ש' — 1.4; מזרחי מ' — 1.3. תשואותיהן השנתיות המובילות נעו בין 12.71% (דיסקונט א') ל־13.13% (הפועלים ע"ש). הפועלים למוכ"ז — 13.09%.

במניות התעשיות היו עליות עד 5% בענפי המניות של מוסדות מימון ענפיים, חברות להשקעה וחיפושי נפט. בענפי המניות האחרים היו עליות וירידות עד 7%.

בשוק איגרות החוב נעו העליות בצמודות למדד מסוג „שגיא" בין 0.1% ל־0.3%, בסוג „גליל" היו עליות, שהגיעו בשתי סדרות ל־6%. בצמודות כ־80% למדד היו עליות בין 0.1% ל־3.1%. בצמודות לדולר היו עליות עד 2.9% בסוג „גלמוע" ועד 3.1% בסוג „רמון". ב„ארמון" נרשמו רק עליות, שנעו בין 0.1% ל־1.2%. המחזור בשוק אג"ח התקרב ל־4.7 מיליון שקל, מזה 1.1 מיליארד שקל בסוג „שגיא".

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 2.40% ל־2.54%, תוך מחזור של כ־6.5 מיליארד שקל.

★ חברת אברהם גינדי חורוציה, שאינה קשורה לעסקי רכישה או מכירה של קרקעות ביהודה ושומרון, וכי עסקי החברה הם במסגרת הקו הירוק בלבד בבנייה של דירות ואין להם שום קשר לענייני קרקעות ביו"ש. עוד נאמר בהודעה, כל הפרסומים בעניין זה אינם נוגעים בשום צורה ואופן לחברה או לפעילותה. החברה אינה ערבה בשום צורה שהיא להתחייבויות או עסקות, אם ישנן, של אברהם גינדי שהוא בעל השליטה בחברה.

★ כלל מחשבים וטכנולוגיה: מועצת המנהלים של החברה אישרה אתמול ביצוע הקצאה פרטית של יותר מ־10 מיליון מניות רגילות בנות 1 שקל ל„כלל (ישראל)" בתמורה לסך של 1.2 מיליון דולר בשקלים, לצורך שיפור מבנה ההון של החברה. הוצאות המימון הכבדות על ההון השלילי, וההפסדים השוטפים שנגרמו עקב המצב במשק, יביאו להפסד משוער של כ־1.5 מיליון דולר לשנת 1985 ולהון עצמי שלילי גבוה יותר. עם ביצוע ההקצאה יהיו בידי „כלל (ישראל)" כ־56% מהמניות, בידי „כלל סחר" כ־25% ובידי הציבור כ־19%. ס"ה הון המניות לאחר ההקצאה יהיה כ־40.6 מיליון שקל ע"נ.

★ פיוטרונים תעשיות אלקטרוניקה: מסרה, בתגובה לידיעה לפיה יש לראות את תוכניתיה כאבודות, כי הגישה תוכנית הבראה למשרד התעשייה, אך לא נענתה. משרד התעשייה מכחיש שנתקבלה החלטה כלשהי בנושא.

אלחנן הורוביץ

מסמך

תוצאות מדיניות הייצוב

חברת העובדים הכינה בימים אלה מסמך המסכם את מהלכיה של מדיניות הייצוב הממשלתית, מעניק ציונים להישגיה, ולאמצעים שהופעלו כדי להשיגם, סוקר את מצב המגזרים היצרניים ומציע אלטרנטיבה שלמה למסלול משק חדש.

אנו מביאים את עיקרי המסמך, הנוקט עמדות חד־משמעיות, בסוגיות שבהן לא תמיד נשמע בעבר קולה של חברת העובדים בצלילות ונחישות כזאת.

★

המדיניות לייצוב המשק ודרכי יישומה הביאו לידי התוצאות הבאות:

א. יציבות מחירים ושערים (כתוצאה מצווים וחוק). האינפלציה ירדה לשיעורים נמוכים;

ב. יתרות מט"ח עלו כתוצאה מהסיוע האמריקני, וירידה בהוצאות מטבע־חוץ של ישראל;

ג. ירידה בביקושים המקומיים;

ד. מגמת עלייה ביצוא וירידה ביבוא: לא נודע חלקה של התכנית בעליה זו ביצוא.

האמצעים שהופעלו להשגת היעדים:

א. שחיקת שכר חריפה.

ב. עלייה באבטלה על־פי האומדן. שיעור האבטלה מגיע כיום לכ־8% מכוח העבודה (ראה לוח). כ־28% מכלל המובטלים מתרכזים כיום בעיירות פיתוח, בעוד שאוכלוסייתן מהווה כ־9% מאוכלוסיית המדינה.

ג. סגירת מקורות האשראי לזמן ארוך מחו"ל וקיצוב האשראי המקומי. ייקור האשראי לזמן קצר לשיעורי ריבית של למעלה מ־100% לשנה, שבשל יציבות המחירים ושער החליפין זוהי ריבית ריאלית. כתוצאה מכך נקלעו סקטורים שלמים של המשק היצרני לקשיי נזילות, הפסדים וצבירת חובות שספק אם יהיה ביכולתם להחזירם.

ד. קיצוץ תקציב הממשלה.

ה. עצירת ההשקעות החדשות, כולל השקעות לחידוש ציוד, מה שעשוי להביא לקיפאון ואף לנסיגה בצמיחה.

כתוצאה ממדיניות זו, ומגמות כלליות בארץ ובעולם, נפגעו בעיקר הסקטורים הקשורים בחקלאות, בבניין, וענפים שונים כייצור (אלקטרוניקה).

מה לעשות מיד

★ הפחתה משמעותית נוספת של שערי הריבית במשק, כל עוד נשמרת הקפאת המחירים. הריבית הנומינאלית המוטלת על הסקטור העסקי זהה לריבית הריאלית. ולפיכך שיעורי הריבית הנומינאליים הקיימים כיום במשק על האשראי לזמן קצר, המסתכמים בכ־3%־7% לחודש, משמעותם ריבית ריאלית שנתית של 40%־100%. יש לפעול גם באופן מיידי להורדת שיעור הריבית על האשראי לזמן ארוך.

★ הקצאת אשראי מיוחד לפריסת חובות באמצעות המערכת הבנקאית בהיקף של כחצי מיליארד דולר לשם פתרון בעיות המימון של מפעלים וגופים בעלי פוטנציאל רווחיות לטווח הארוך, שניקלעו למצוקה בשל תנאי המשק המיוחדים. עיקר הקשיים הם של מפעלים שחלק משמעותי מתוצרתם מופנה לשוק המקומי, בשל הירידה בביקושים נאלצים להסב קווי ייצור ליצוא, ולשם כך הם נזקקים למקורות מימון (שאינם זמינים כיום במערכת הבנקאית) לתקופת המעבר. חלקו העיקרי של אשראי זה נועד להחליף אשראי לזמן קצר שכבר ניתן ולפיכך לא יגרום לגידול בנפח האשראי במשק.

הסיוע למפעלים יותנה בתכניות הבראה מפורטות אותן יגישו המפעלים ובנשיאתם בחלק מעול ההבראה.

★ המשך שמירת היציבות גם בתחום עלויות הסקטור העסקי — שער החליפין ושכר.

★ בתחום השכר יש למתן את הגידול בעלויות המעסיקים באמצעות הקטנת תשלומי הביטוח הלאומי. על־פי אומדן, אחוז אחד של תוספת שכר שקול להקטנת תשלום ביטוח לאומי בהיקף שנתי של כ־40 מיליון דולר. הקטנת 200 מיליון דולר בתשלומי הביטוח הלאומי תאפשר למעסיקים לספוג תוספות שכר של כ־5% מתן סיוע מיוחד למפעלים המצויים במוקדי האבטלה.

מהם מקורות המימון לצעדים אלה?

מרבית הצעדים המוצעים כרוכים בהוצאה תקציבית ניכרת, שאם לא יימצאו לה מקורות מימון יגרמו הם לגידול בהוצאה הממשלתית, ויערערו את הישגי התוכנית הכלכלית. לפיכך, יש למצוא מקורות מימון מלאים לצעדים המוצעים.

היקף המימון הדרוש לביצוע הצעדים המיידיים שהוזכרו לעיל מגיע לכ־600־700 מיליון דולר. מקורות אפשריים להוצאה זו:

★ קיצוץ תקציבי נוסף — מעבר לקיצוץ המתוכנן בתקציב לשנת 1985/86, בהיקף של כ־200 מיליון דולר, שספק אם הוא ישים בהיקף הנדרש.

★ מיסוי על ההכנסה השוטפת מהון. היקף הנכסים הפיננסיים של הציבור מסתכם בכ־36 מיליארד דולר, כשהריבית השוטפת (הפטורה ברובה לחלוטין ממס) על חוב זה נאמדת בכ־1.5 מיליארד דולר. אין כל צורך חברתי, וספק אם ישנה הצדקה כלכלית לבצע שחיקה כה חריפה בשכר, ובמקביל להמשיך ולפטור ממס את ההכנסה הריאלית השוטפת מהון.

הטלת מס בשיעור מלא על ההכנסות מנכסים פיננסיים (להוציא קרנות פנסיה וקופות־גמל, שגם בעתיד מוצע לפוטרן לחלוטין ממס. קרנות אלו מהוות כשליש מסך הנכסים הפיננסיים שנזכרו), תאפשר להגדיל את הכנסות הממשלה ממסים בכ־300־200 מליון דולר לשנה.

מובן שצעד כזה אינו נטול סיכון והוא עלול לפגוע במחזור חובות הממשלה. אולם להערכתנו סיכון זה בהחלט כדאי, ובהסברה מתאימה ניתן להפחיתו. בתוספת הכנסה שנתית זו יש גם לממן חלק בלתי מבוטל מתוכניות הצמיחה במשק.

האבטלה בישראל
שיעור בלתי מועסקים מכוח העבודה האזרחי

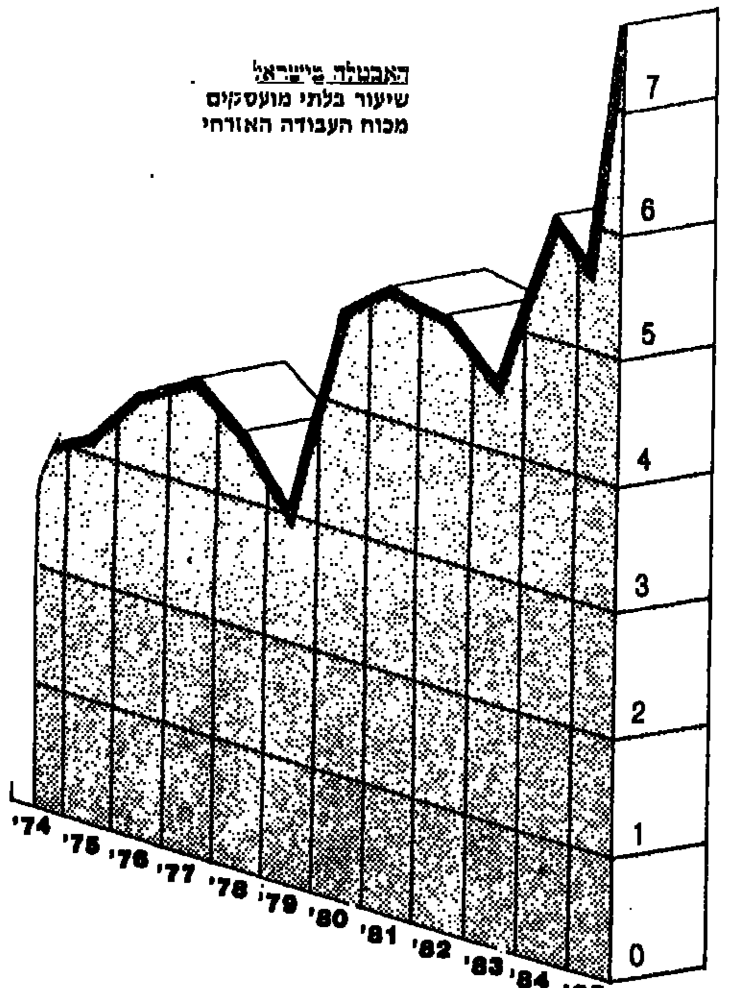

כמה עולה לך האוברדרפט*

הבנק	יתרת חובה של 200,000 שקל – באחוזים	בשקלים	יתרת חובה של 400,000 שקל – באחוזים	בשקלים	יתרת חובה של 600,000 שקל – באחוזים	בשקלים	יתרת חובה של 800,000 שקל – באחוזים	בשקלים	יתרת חובה של 1,000,000 שקל – באחוזים	בשקלים	תנאי הריבית
הבנק הבינלאומי	4	8,000	4	16,000	4	24,000	4	32,000	4	40,000	עד 1,000,000 ש'=4%; מעל 1,000,000 ש'=6.2%
בנק הפועלים	3	6,000	4	16,000	4.5	27,000	4.75	38,000	4.9	49,000	עד 200,000 ש'=3%; עד 400,000 ש'=5%; מעל 400,000 ש'=5.5%
בנק לאומי	4	8,000	5.25	21,000	5.7	34,000	5.9	47,000	6	60,000	עד 200,000 ש'=4%; מעל 200,000 ש'=6.5%
בנק דיסקונט	3.6	7,200	5.1	20,400	5.6	33,600	5.85	46,800	6	60,000	עד 200,000 ש'=3.6%; מעל 200,000 ש'=6.6%
בנק המזרחי	6.2	12,375	6.8	27,375	7.1	42,375	7.2	57,375	7.2	72,375	עד 75,000 ש'=4%; מעל 75,000 ש'=7.5%

* זכות משיכת היתר בבנק הבינלאומי ללקוחות פרטיים (כולל שכירים). בבנקים האחרים משיכת היתר לשכירים בלבד.
משיכת יתר בבנק הפועלים היא הזולה ביותר עד 400,000 שקל.
משיכת יתר בבנק הבינלאומי היא הזולה ביותר מעל 400,000 שקל.

השוואת ריבית בבנקים — 1.12.1985

פירוט	בנק לאומי	בנק פועלים	בנק דיסקונט	בנק המזרחי	הבנק הבינלאומי
1. אשראי דביטורי					
א. ריבית בסיסית	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%*
ב. מקסימום תוספת	2.0%	1.5%	2.0%	לפי הלקוח	לפי הלקוח
ג. תוספת ריבית חריגה	2.5%	2.5%	3.0%	3.6%	2.2%
2. מקבלי שכר					
א. סכום גבול אשראי בשקלים	200,000	עד 200,000 3.0%	200,000	75,000	1,000,000
ב. רבית	4.0%	עד 400,000 5.0%	3.6%	4.0%	4.0%
ג. רבית חריגה	6.5%	מעל 400,000 5.5%	6.6%	7.5%	6.2%

* זכות משיכת היתר בבנק הבינלאומי ללקוחות פרטיים (כולל שכירים)

טור החדשות

הכנסות המדינה בנובמבר גבוהות ב־7.1% לעומת אשתקד

הכנסות המדינה בנובמבר 1985 הסתכמו ב־977.6 מיליארד שקלים, עלייה ריאלית של 7.1 אחוזים לעומת החודש המקביל אשתקד. בתקופה אפריל־נובמבר 1985 היו הכנסות המדינה גבוהות ב־9.2 אחוזים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד — מסר דובר משרד האוצר.

נתוני חודש נובמבר ממשיכים את המגמה מחודש אוקטובר, לפיה היקף היבוא של מוצרי צריכה והפעילות המקומית (כולל צריכה) גבוהים יחסית לחודשים הקודמים.

בחודש נובמבר פחתו הכנסות המדינה ממס הכנסה על שכירים עקב עדכון גדול יחסי של מדרגות המס.

הכנסות האגף הסתכמו החודש ב־497 מיליארד שקל, עלייה ריאלית של 9.9 אחוזים לעומת החודש המקביל אשתקד, אך ירידה של כ־10 אחוזים לעומת ממוצע של שני החודשים הקודמים. הירידה בהכנסות בחודש זה מוסברת, רובה ככולה, בעדכון מדרגות המס ב־21.7 אחוזים, בחודש בו לא היתה כל עלייה בשכר.

לעומת זאת, ההכנסות מן הסקטור העסקי ממשיכות להיות גבוהות יחסית, מסבירות את העלייה הריאלית בהשוואה לחודש המקביל אשתקד. הגורמים העיקריים לעליה הם האטת האינפלציה, תיקוני החוק בהוראת השעה (מקדמות) ומס היסף; מאמצי גבייה ניכרים: גבייה גדולה, יחסית לעבר, ממס הרכוש, וגבייה של היטל הרכוש החד־פעמי על רכב, שהיה גבוה במיוחד בנובמבר 1985.

7.9 מיליארד דולר — שווי שוק המניות בנובמבר

שווי השוק של כל המניות הנסחרות בבורסה עמד בסוף חודש נובמבר על 7.9 מיליארד דולר, לעומת 6.25 מיליארד דולר בסוף 1984 — כך עולה מחישובים שנעשו על־ידי חברת „יוממון".

על־פי חישובי כלכלני החברה, נרשם מאז ראשית השנה גידול של 26.5 אחוז בשווי השוק של המניות הנסחרות בבורסה. העלייה החזקה ביותר נרשמה בשווי מניות חברות חיפושי הנפט, שעלו ב־265.6 אחוז. הענף היחיד בו נרשמה ירידה הוא מניות הבנקים שאינם בהסדר, ששווין ירד ב־11.4%.

אייל שגב

קבלנים מפגרים בתשלומי מע"מ

קבלנים באיזור המרכז וירושלים מפגרים בתשלום חובות למס ערך מוסף, בגין עבודות שטרם קיבלו עבורן את מלוא התמורה.

כתבנו מציין, כי צעדים שננקטו בעבר נגד קבלנים מאיזור הצפון, בעקבות פיגור בהעברת תשלומי מע"מ, הופסקו בהתערבות מרכז הקבלנים והבונים, במטרה לנסות ולפתור את הבעיה של חיוב הקבלנים בתשלומי מס עוד לפני קבלת מלוא התמורה. אולם בחוברת ששיגר המרכז לחבריו נאמר, כי באזור המרכז וירושלים נשלחו דרישות תשלום לקבלנים לשלם מע"מ בגין חשבון סופי, גם אם טרם נתקבלה התמורה המלאה.

דורשים סיוע במימון עבודות בחו"ל

הקבלנים דורשים מהבנקים למשכנתאות לסייע להם במימון עבודות בנייה קבלניות בחו"ל.

במסגרת זו מונתה ועדה משותפת לבנקים ולקבלנים, שסיכמה עקרונות לקבלת המימון. עתה יועבר הנושא לאישור בנק ישראל, שכן העברת מימון לחו"ל כרוכה בקבלת אישורים של המפקח על מטבע־חוץ בבנק ישראל.

הקבלנים פנו גם בבקשת סיוע לקרן ביטוח קבלני בניין, על מנת להעמיד מימון לקבלנים מכספי קרן זו.

א.ש.

יריד התעשייה הקיבוצית ייפתח במוצאי שבת

יריד התעשייה הקיבוצית ייפתח במוצאי־שבת הקרוב בגני התערוכה של תל־אביב [illegible] 75 מפעלי תעשייה קיבוציים. זהו היריד הקיבוצי הגדול ביותר שנערך בחמש השנים האחרונות [illegible]

[illegible] היריד ייפתח [illegible] ימים [illegible] מ־10 בבוקר עד 10 בלילה [illegible] 100 אלף מבקרים [illegible] לקראת היריד [illegible] עם מוצרים חדשים שיוצגו בו לראשונה.

דורשים לייבא בשר הודו

המחסור החמור בבשר הודו בארץ, כתוצאה מהמשבר העובר על ענף הלול וצמצום מספר החקלאים המגדלים הודים, גרם משבר קשה בתעשיית מוצרי הבשר. אם לא תימצא דרך שתאפשר חידוש מיידי של אספקה סדירה של הודים למפעלי הבשר, צפוי שיתוק חלק מהמפעלים הגדולים בארץ תוך ימים אחדים, מסר דובר מועדון יצרני מוצרי בשר בישראל.

המאגד את עשרת המפעלים הגדולים לייצור בשר ומוצריו (קיבוצים, פרטיים וציבוריים) מסר, כי פנה בדרישה למשרד התעשייה והמסחר לאפשר לו לייבא לאלתר 1,000 טונות בשר הודו. בהעדר חומר גלם מיובא, ייפסק הייצור השוטף של כל מפעלי המועדון בתוך ימים אחדים וייווצר מחסור חמור במוצרי בשר, נקניקים ונקניקיות.

הסוכנים מאיימים להפסיק שיתוף הפעולה עם חברות הביטוח

איגוד סוכני הביטוח מאיים בהפסקת שיתוף הפעולה עם חברות הביטוח — אם לא יסכימו החברות לדון עימם בדרכים חדשות לשמור על „הסדר אי־האפליה".

הרולד סטצ'ן, יו"ר לשכת סוכני הביטוח, אמר אתמול במסיבת עתונאים לקראת האסיפה הכללית של הסוכנים, כי האסיפה תצא בקריאה לאיגוד חברות הביטוח לקיים „ועידת פיסגה" בנושא תוך 30 יום. אם ייסרבו החברות, יודיעו הסוכנים על הפסקת תפעולו ביישום הסכם זה.

מאז הפעלתו של ההסדר לפני שנים אחדות, טוענות לשכת סוכני הביטוח, הוא „דווקא" יוצר אפליה, לדעת האזרח שאינו מאורגן באחת מקבוצות הלחץ שמצליחות להשיג תנאים מיוחדים בפרמיות מוזלות".

א.ש.

בעריכת עלינא תורי

מפוף ומשם

מה חדש?

לייבור — פופ

מאת עופר ניר

מפלגת הלייבור מבקשת לחזק את הקשר בינה לבין הנוער והצעירים בבריטניה, רובם־ככולם מובטלים. לשם כך, גייסה לעזרה כמה מוסיקאי רוק, בתקווה שהם יעזרו לה להגיע אל ציבור הבוחרים הפוטנציאלי הזה ולהוריד, בבחירות הבאות, את הגברת תאצ'ר.

המוסיקאים, ולצידם דמויות מפורסמות אחרות משאר תחומי האמנות ומן הספורט, בעיקר כדורגל, חברים באירגון הנקרא "RED WEDGE", שכנס היסוד שלו התקיים לפני זמן קצר בבית־הנבחרים בלונדון, במעמד ניל קינוק, מנהיג הלייבור. קינוק, צריך לומר, מודע היטב לכוחם של כוכבי פופ וידע לעשות שימוש בזה. לפני כשנה־וחצי הצטלם לסרטון וידיאו של הזמרת טרייסי אולמן. בין הדמויות המוכרות באירגון החדש: גרי קמפ („בלט שפנדאו"), פול וולר, בילי בראג (שיש לו כבר נסיון בפעילות למען הלייבור ולפני חודשים אחרים אף יצא למסע הופעות בפני צעירים, מלווה בחברי פארלמנט מן הלייבור, שענו לשאלות הקהל והאזינו לטענותיהם בעניין האבטלה, רמת־החיים וכל מה שהעיק עליהם), רוברט וייאט, הלן טרי (שהיתה פעם זמרת ליווי של „מועדון תרבות") ועוד. אמנים נוספים, ביניהם ג'רי דאמרס מלהקת „ספשלז". הבטיחו את תמיכתם. בקרוב ייצאו אחרים מן האמנים הללו למסע־הופעות דומה לזה שערך בראג, במטרה מוצהרת לקרב את הנוער לפוליטיקה וליתר דיוק, ללייבור. אצלנו, צריך לעבור עוד זמן רב בטרם נראה את שמעון פרס ו/או יצחק שמיר מכבדים בנוכחותם מופע של שלום חנוך...

קייל וברוס, בדרך אלינו

שני מוסיקאים מעולים, ג'ק ברוס וג'ון קייל, יגיעו בקרוב ארצה, להופעות. יש הרבה מן המשותף ביניהם: הגיל, העבר, המיתוס שהם גוררים איתם. קייל בן 43, ברוס בן 42. שניהם התחנכו על מוסיקה קלאסית וזנחו אותה, לטובת מוסיקה אחרת. קייל הלך לאוואנגארד, ברוס בחר בג'אז ואחר־כך בבלוז ובלורוק. קייל התפרסם כאשר הקים את להקת „מחתרת קטיפה", עם לו ריד. ברוס הגיע לשיא פירסומו בלהקת „קצפת", עם ג'ינג'ר בייקר ואריק קלפטון. שתי הלהקות חרגו מעבר לתהילה הזמנית. הן זכורות עד היום בתור אגדה, מיתוס, חלום הגדול, אולי, מן האמת האובייקטיבית. קייל עצמו התייחס לכך ואמר כי „מחתרת קטיפה" לא הצליחה לעמוד בציפיות שתלו בה והוא רואה בכך כשלון. „מחתרת קטיפה" היתה מלכת האוואנגארד הניו־יורקי, בת־חסותו של אנדי וורהול. „קצפת" היתה קומוניקאטיבית, תקליטי ההופעה שלה נחשבים קלאסיים, עד היום. קייל וברוס המשיכו הלאה, כסולנים. אבל מאז ועד היום הם נושאים על גבם, כמו חטוטרת, את המיתוס הכבד־מנשוא של להקותיהם. באשר יילכו, כאשר יופיעו, יכתבו במודעות ובקומוניקאטים מאיזו להקה יצאו, אף על פי שחלפו מאז כבר למעלה מ־15 שנה. „מחתרת קטיפה" לא הצליחה מבחינה מסחרית. „קצפת" היתה להיט. ברוס לא הצליח לחזור על ההצלחה הזאת, בקאריירה הסולנית שלו. קייל רוצה, סוף סוף, קצת נחת, קצת רווחה, קצת הצלחה מסחרית. אם זה יקרה, מובטח שחלק ניכר מן המבקרים והעיתונאים, שטיפחו את המיתוס שלו, יפנו לו עורף.

ג'ק ברוס כבר הופיע בארץ לפני למעלה משנתיים, בהצלחה רבה. הוא יופיע כאן שוב ב־12/1 במועדון ליקוויד בתל־אביב וב־18/1 בירושלים, בנייני האומה. קייל יופיע בהיכל התרבות בתל־אביב ב־17 בדצמבר ולמחרת בחיפה.

עוד פעם שותפים

בילי מקנזי ואלן רנקין, שני השותפים ללהקת „השותפים" (ASSOCIATES) שהתפרקה לפני למעלה משנתיים, ישובו לשתף־פעולה. התקליט הראשון שיקליטו יהיה, כפי הנראה, אוסף של שירים מוכרים, פחות או יותר, בביצועים חדשים. בין היתר ישיר מקנזי, בעל אחד הקולות היפים בפופ הבריטי, דואט עם סוזי מלהקת „בנשיז", גירסה חדשה לשיר „ימים מוורים" של להקת „הדלתות". את התקליט יפיק דייב סטיוארט מן ה„יוריתמיקס", אם כי הוא טרם אישר זאת סופית. מועמד נוסף להפקה, לפחות קטע אחד שייצא על גבי תקליטון, הוא ראסל מאאל מצמד „ספארקס".

ג'ק ברוס — ביקור שני

מקום

קולנוע דן: הבעלים מתחלפים, העסקים כרגיל

מאת אפי שפריר

כאשר כתבתי בשבוע שעבר על „תרבות הופעות", לא הזכרתי כי בעצם קולנוע דן הוא שייצר את התופעה. קולנוע דן, מועדון רוק, ריקודים בסגנון מועדוני הרוק הלונדוניים, לא שינה את מיקומו בליקוויד ואף לא את סיגנונו.

קולנוע דן מחליף רק בעלים בתדירות גבוהה, אך הצביון נשאר — מועדון להופעות רוק מהארץ ומחו"ל. הבעיה היא, שבכל פעם שיש בעלים חדשים, משתנה סדר העדיפויות. פעם יותר רוק ופחות ריקודים ופעם להיפך.

כיום מנהל את קולנוע דן בחור צעיר, איציק אבנרי, בעל עבר בניהול מועדונים בתל אביב, שהפך את הקולנוע למועדון ריקודים לצעירים. הרבה פחות מופעים רואים במקום הזה, ובאשר למופעים של להקות מקומיות, הם נדירים ביותר. קולנוע דן הופך לקולנוע „דנסינג".

„אותה הילולה שהיתה קיימת לפני כואי. ואני מתכוון להופעות של להקות אלמוניות מהארץ ומחו"ל, נגמרה. המאזן הכספי שלאחר אותה תקופה היה שלילי. כמעט נתנו לי את המועדון חינם. כספים רבים הלכו לאבדון. אין זו חוכמה להביא לכאן להקות מחו"ל, לעשות 'רעש', ולא להרוויח. החוכמה היא לעשות עסק ולהרוויח משהו. בכל זאת, בתקופת היותי כאן (כארבעה חודשים) ייבאתי שתי להקות מחו"ל (אשר זיקתן לארץ ידועה) — סיאם ומינמל־קומפקט, ובדעתי להביא עוד להקות" — מצהיר איציק אבנרי.

אוי, הבסיס לא השתנה — ריקודים ומופעי רוק?

כן, רק שהתדירות תהיה הופעה אחת לחודש. מובן שלהקות אנונימיות לא יופיעו כאן, אלא אם כן יעברו ביקורת שלנו. אין למועדון שום קו מנחה בנוגע לסגנון. זה יכול להיות גל־חדש, רגאי או רוק־כבד. העיקר הוא איכות ההופעה.

איך מתנהלת פעילות המועדון, האם הוא פתוח כל השבוע?

שלא כבעבר, המועדון פתוח רק בימי שלישי, חמישי, ששי ושבת. בימי סוף השבוע המועדון מלא עד אפס מקום. הפעילות כרגע היא בעיקר ריקודים. אך בעבר היו כאן ערבי וידיאו, שהופסקו מחוסר עניין. כעת אנו מקיימים ערבי רגאי באופן קבוע ובתוכניתנו להכין גם ערבי נוער קבועים. אשר להופעות, מתוכננות לנו הופעות מחו"ל מתחומי הרגאי, הדיסקו והגל־החדש. הייזל דיין, זמרת ה„היי אנרג'י", אמורה להגיע אלינו להופעות בקרוב.

וככן יש עדיין לאן ללכת לראות הופעות — קולנוע דן. הלוואי וימשיכו כך.

מה יצא?

קטעי „ראב" ומסע נוסטאלגי

מאת עופר ניר

„יו.בי.40" — „BAGGARDDIM" (סי.בי.אס). תקליט של קטעי „ראב", אחד מתת־הסגנון של הרגאי, המבוסס על שירים שהקליטה „יו.בי.40" בתקליטים קודמים שלה. עטיפה כפולה ויפה ובונוס: ענקליטון, 12 אינץ', שלושה שירים, ביניהם גם הלהיט הגדול של „יו.בי.40" יחד עם הזמרת כריסי היינד, „השיגתי אותך ילדונת".

גזון קוגר מלנקמפ — „רחליל" (פונוגרם). אחד מן הרוקרים של אמריקה הצעירה, כוכב של נערות צעירות שרוצה מאוד להשיג, הכרה כיורש אפשרי של ברוס ספרינגסטין. הצרה היא שעל התואר הזה מתחרים רבים מדי..

„קווין", „פינק פלויד" — „המחלל בשערי השחר", „ביטלס" — „ישנים וטובים" (סי.בי.אס). שלושה תקליטים נוספים בסדרת „בייס פרייס" והפעם — מסע נוסטאלגי אמיתי. התקליט של „קווין", ללא שם, משנת 1973, עם הלהיט הראשון שלה „שבעה ימים של שיכר". פרדי מרקיורי רוכב חזק על סוס הרו־מניות, לפני השפם המצ'ואיסטי, תקפות בגר הריקוד... התקליט של „פינק פלויד", הראשון שלה, משנת 1967, עדיין עם סיד בארט, היהלום המטורף. בין הקטעים „אסטרונומי דומיניוני". חלל, פסיכדליה, וזו הפרחים. ראשיתה של אגדה. הביטלס בתקליט שלהם, בעיצומה של האגדה. „ישנים וטובים" יצא בשנת 1966 ובין הלהיטים „היא אוהבת אותך", „מישל", „ממני אליך", „הצילו", „סופר ספרי כיס" ועוד. התקליט הזה מצויין כבסיס לתקליטיה של מעריץ צעיר.

הופעה חיה

„בתולת הברזל": 6,400 מיתרים קרועים

מאת אפי שפריר

הלהקה המצליחה ביותר כיום ברוק הכבד היא ללא ספק „בתולת הברזל". הלהקה הזאת היא מן החלוצות של מה שנקרא „הגל החדש של הרוק הכבד". היא פופולארית מאוד בכל העולם, כולל ארצנו הקטנטונת.

לאחרונה חגגה הלהקה הוצאת אלבום כפול בהופעה חיה וקאסטת וידיאו של אותה הופעה. מעין תיעוד של הלהקה לסיכום ההופעות האחרון, „סיבוב העבדות" שמו.

322 יום של הופעות, נדודים, מתח ועצבים. זהו פרוייקט ענק אפילו בקנה מידה עולמי. „בנוזין" לא היתה מסוגלת לזה. ב־322 ימים עברה הלהקה עם הצוות הטכני שלה, 24 מדינות, 150,000 ק"מ. הם גרו ב־80 חדרי בתי מלון, קרעו 6400 מיתרי גיטארה, השתמשו ב־3800 מקלות תיפוף, 3000 מפרטי גיטארה. עד כאן עיכלתם? עכשיו תור האוכל — חמישים אלף פחיות בירה (מה הם עשו, התרחצו בבירה?), 30,000 משקאות קלים, כ־6000 ליטר חלב, 2500 ליטר מיץ תפוזים והמון טונות של אוכל. הלהקה השתמשה בשני אוטובוסים מיוחדים לחברי הלהקה, שלושה אוטובוסים לצוות הטכני ושש מכוליות לציוד (40 טון ציוד). הצוות הטכני כלל כ־45 אנשים.

הלהקה ניגנה ב„שקט" עוצמתי של 152,000 ואט (סה"כ הרמקולים מעל הבמה).

אחרי כל זה — להקת התנות הם כבר לא יהיו.

תקליט

„משינה" — הספירה לאחור החלה

מאת עופר ניר

הבטוחה הזאת, הערגה לרוק ישראלי טוב, גורמת לעיתים למעשי שטות. הרצון לקבל בברכה חמה ואוהבת להקה משלנו, כחול־לבן, שתשיר בעברית ותנגן רוק טוב, מביא לעיתים לשיאים חדשים בתחום הקלישאות. כל כך רוצים לפרגן, כל כך רוצים לאהוב, שמוכנים לעצום עין ולאטום אוזן מול הפגמים הקטנים והגדולים. העיקר שיש תקליט. העיקר שיש רוק.

להקת „משינה" לא נמלטה מחיבוק האוהבים הזה. אני, במקומם, הייתי נכנס לפאניקה. הם ממלאים עכשיו את משבצת להקת הרוק התורנית של ישראל. מרגע זה והלאה, החלו את הספירה לאחור. לקראת התקליט השני, לקראת ההופעות, לקראת הפירוק בגלל חוסר קהל... אכלנו כבר את הסיפור הזה.

כל־כך חיכיתי לתקליט הראשון של „משינה". כל כך רציתי שיישמע טוב, נקי מפגמים. כל כך רציתי, תמים שכמוני, שיהיה מושלם. מבחינה מוסיקאלית אין אכזבה. הביצוע, האישי והקבוצתי, מצויינים. על הרקע המוסיקאלי אפשר אפילו לבלוע את קולו של יובל בנאי, שאיננו זמר טוב, שיש בו משהו לא כל כך סימפאטי. אחר־כך, מתחילות הבעיות.

בעצם, הבעיות החלו כבר בתקליטי־השדרים הראשונים שהוציאה „משינה" לרדיו. הם שרו „אוסטיקאי מרופלס". הם שרו „לא בא לה". הם שרו, בעצם, שטויות במיץ. הם לא אמרו דבר בשירים האלה. אלי הם לא דיברו. אולי אני זקן מדי, אולי אני טמבל ואולי הם הצפינו בשירים שלהם כל מיני מסרים חשובים, שלא יכולתי לקלוט. אחר־כך הגיע השיר השלישי, „רכבת לילה לקאהיר", והבלגאן נמשך. מוסיקה נהדרת, נגינה נהדרת, מה שתרצה, אבל כל השאר, שטויות. גם להקת „שגעון" שרה על „ספינת לילה לקאהיר" וגם השיר שלה, חוץ ממוסיקה וביצוע, היה שטות.

אצלם זה היה נחמד. אצל „משינה", פחות. אחר־כך הגיע התקליט ומסלול השטויות נמשך. „באלארה לסוכן חשאי", „מרים עבורו זמר" הן שתי דוגמאות. יש עוד. אני מוכן להסתכן כאן במשהו קצת גזעני ולומר שאילו „משינה" היתה נקראת, נגיד, „בוקרה" והיתה שרה את השירים האלה על קאסטה, בליווי ומבטא מזרחי מקורי, היו פוסלים את השירים לשידור בגלל הטקסטים המטופשים. ולא הייתם רואים שפע כזה של כתבות פירגון בעיתונים. אבל אנחנו רוצים כל־כך רוק ישראלי. ה„משינה" מנגנים רוק. או למי איכפת, לעזאזל, מה הם שרים?!

אפשר להעריך את העבודה שהשקיעו. אפשר להעריך את חברת התקליטים שהימרה עליהם. אפשר להעריך את התקליט, אפשר לרקוד, אפשר לשמוע ברקע, אם אין משהו טוב יותר לעשות, אבל קשה לאהוב אותו. אני רוצה לשמוע שיר שיש בו טקסט שאומר משהו על משהו. ואומר זאת בצורה ברורה.

„משינה" היא להקה טובה, שיהיה ברור. יש לה פוטנציאל גדול. אפשר לחוש בזאת בשני שירים בתקליט, ב„עתיד מתוק" וב„התותח מצלצל פעמיים", שהוא השיר הטוב ביותר שלהם. אם התקליט הבא שלהם — בהנחה שיהיה — יביא יותר חומר כזה ופחות כנוסח „באלארה לסוכן כפול" ודומיו, יש עתיד. אחרת, תסתיים הספירה לאחור תוך זמן קצר ו„משינה" תמצא עצמה בחללירים, בלי חומר טוב, בלי קהל, אפילו בלי עיתונות טובה. נתנו לה אשראי — בגוזמה אמנם — בתקליט הראשון שלה. אסור לה לבזבז אותו על שטויות.

„משינה" — יש פוטנציאל. בתמונה (מימין): איגי דיין, שלומי ברכה, מייקל בנסון ויובל בנאי

וילי סימס כמעט שהעיף את מכבי תל־אביב מהגביע 96:98

אחרי יתרון 24 נקודות למכבי ת"א התעלה סימס מאליצור נתניה ובסיום רק 96:98 למכבי ★ בירושלים עשה גל קנז צרות להפועל ת"א שניצח 93:99 ★ מאבק מרתק גם בחיפה שם ניצחה הפועל את הפועל ר"ג 94:97 ★ נצחון קל רק להפועל חולון

● מכבי תל־אביב — הפועל חיפה.
● הפועל תל־אביב — הפועל חולון

בכדורסל

אלה יהיו שני משחקי חצי־הגמר בגביע־המדינה בכדורסל ב־25 בדצמבר בירואלידו

משחקי רבע־הגמר אמש היו סוערים והפייבוריטיות ניצחו אמנם אבל לאחר מאבקים קשים ומרתקים. המשחק הסוער ביותר היה ביד־אליהו. מכבי ת"א הוליכה בתחילת המחצית השנייה ב־24 הפרש אולם התעלות של וילי סימס מאליצור נתניה, שקלע במחצית השנייה 29 נקודות, מהן 7 סלי 3 נקודות, חוללה מפנה ובסיום — 96:98, כשהנתניתים מאשימים את השופטים בהפסדם.

הפועל חולון קצרה נצחון ביתי משכנע על מכבי חיפה — 80:100.

הפועל חיפה גברה ברוממה על הפועל רמת־גן 94:97 והפועל ת"א ניצחה בבירה את הפועל ירושלים מהארצית — 93:99.

קנז איים על הפועל ת"א

הפועל ת"א — הפועל ירושלים 93:99 (44:52)

חמישה סלים של שלוש נקודות, מתוכם ארבעה בעשר הדקות האחרונות, שקלע גל קנז כמעט שגרמו להפתעה בירושלים, אולם הפועל ת"א נחלצה לבסוף והוציאה ממעגל הגביע את השריד האחרון מהליגה הארצית, הפועל ירושלים — 93:99.

התל־אביבים הוליכו אמנם לאורך כל המשחק אולם הירושלמים, שקופחו ע"י השופטים נפתלי עובדיה ואסא קמינר, הסתערו בסיום לקראת ההפתעה. התל־אביבים שמרו על נצחונם ועלו לחצי־הגמר. אין ספק, למרות ההפסד היתה זו הופעה טובה של הפועל ירושלים.

הפועל ת"א פתחה בתנופה והוליכה 0:8. ירושלים נחלצה והשתוותה להפועל ת"א, שהוליכה בין 6־8 נקודות ובמחצית — 44:52.

לאחר ההפסקה התעלה דן סמית, עם שלוש עבירות כבר בדקה ה־10, ולחם היטב בהגנה בעוד שקנז צלף כהלכה. הפועל ת"א הגיעה ליתרון של 16 נקודות אולם בסיום הצליחו הירושלמים להקטין ל־6 נקודות בלבד. רוברט יצא ב־5 עבירות בדקות האחרונות.

800 צופים חזו במשחק המעניין.

● להפועל ת"א קלעו: וויליאמס 28; מוסר 19; צימרמן 18; פרישמן 15; יעקבי 10 ולארגי 9.

● להפועל ירושלים קלעו: קנז 26; בן־ארי 14; רוברט 14; סמית 13; מיקי ישראל 11; רייס 11 וסלימי 4.

נפתלי קורן

חיפה ניצחה בדקה אחת!

הפועל חיפה — הפועל רמת־גן 94:97 (51:54)

סיפור המשחק היה בדקה האחרונה של המחצית הראשונה. הפועל רמת־גן הוליכה 48:51, אולם תוך 60 שניות קלעו שחקני הפועל חיפה 11 נקודות רצופות, מהן 8 ע"י איתי שביט, ובמחצית היתה התוצאה 51:54 למארחים, שהצליחו לשמור על נצחונם עד לסיום — 94:97.

בעוד במחצית הראשונה גילו הרמת־גנים עדיפות, על־אף ששיחקו ללא מקיפיים, שחזר ארצה (הטענה הרשמית: מחלה), הרי שלאחר ההפסקה שלטו החיפנים והגדילו את יתרונם ל־16 הפרש — 62:78.

דקה ו־50 שניות לסיום צימצמו הרמת־גנים ל־89:93, והמשיכו לאיים על יריביהם החיפנים שהצליחו לשמור על יתרונם עד לסיום 94:97.

בין החיפנים היה איתי שביט הטוב ביותר. גם לארדי קומבס התעלה, בעוד ברמת־גן בלטו, נוסף לאורי בן־ארי, גם סטיב שלכטר וקיט בנט.

את הפועל רמת־גן ניהל עוזר המאמן אמיר שמר.

להפועל חיפה תהיה זו הופעה ראשונה בחצי־הגמר לאחר שמונה שנים.

● להפועל חיפה קלעו: קומבס 25; שביט 22; דלול 20; מדרמן 14; נחמיאס 10; אופיר 4 וקסקי 2.

● להפועל רמת־גן קלעו: בן־ארי 31; שלכטר 23; בנט 21; טאונסיל 8; מוסקוביץ 7; פריהברג 2 וסל עצמי 2.

יוסף גלזר

רוזנברג נפצע, קופר הורחק

הפועל חולון — מכבי חיפה 80:100 (50:52)

פציעות והרחקות ליוו אמש את נצחונה של הפועל חולון על מכבי חיפה (80:100) שהושג בזכות מחצית שניה מצויינת של הייני, כורמור והיים, זלוטיקמן, כוכבית של הפועל חולון.

בדקה ה־10 נפצע כוכבה של מכבי חיפה, ארי רוזנברג, ונטש את המגרש. בדקה ה־33 פגע החולוני ג'ו קופר בתומר שטיינהאואר והורחק ע"י צמד השופטים דוד דגן ויצחק רמות.

מלבד אירועים אלו נזקקה הפועל חולון למאמץ רב במחצית הראשונה כשיתרונה נע בין 2 ל־5 נקודות. במחצית הוליכה חולון 50:52.

בפתיחת המחצית השניה הציגה הפועל חולון משחק מהיר ומדויק ותוך 9 דקות עלתה ליתרון 58:78, הפרש שנשמר עד לסיום.

במכבי חיפה בלט דורון שפע מעל האפרוריות שפקדה את חבריו.

500 צופים חזו במשחק שנערך באולם הפועל חולון.

● קלעו להפועל חולון: כורמור 34, זלוטיקמן 30, פונדקסטר 12, קופר 8, בוגין 5, ויליס 5, אלימלך 3, הייניק 2 ומולכו 1.

● קלעו למכבי חיפה: שפע 18, פיפלס 10, גורדון 9, באטס 9, שטיינהאואר 8, ארי רוזנברג 8, ירדן רוזנברג 8, כספי 6, י. דור 2 ופריגלין 2.

יוסי חן

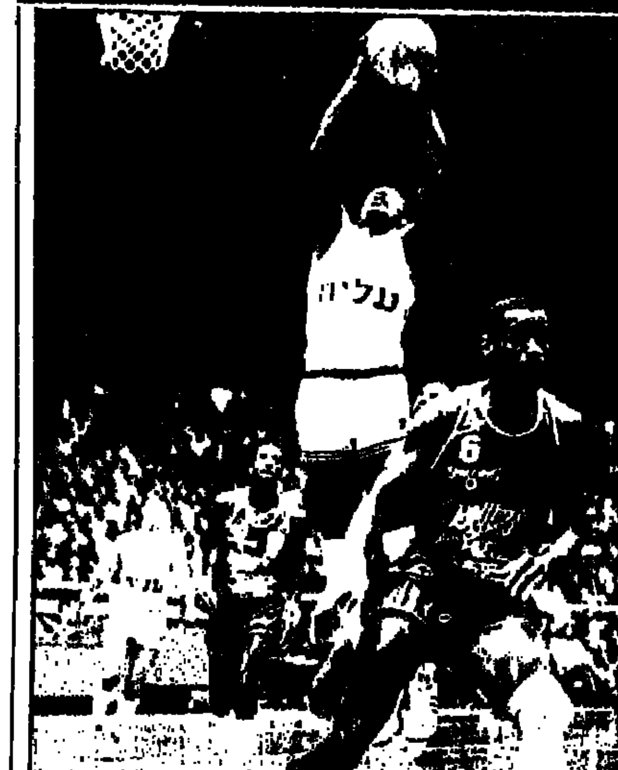

קווין מאגי, גיבור נצחונה של מכבי תל־אביב אמש ביד־אליהו מול אליצור נתניה, קולע שתיים מ־35 נקודותיו במשחק. לפניו (מספר 6) טרי פייר. (תצלום: אריה קופר)

סנסציה שנמנעה

מאת יצחק ויסהוף

מכבי תל־אביב — אליצור נתניה 96:98 (37:95)

וילי סימס, כוכבה של אליצור נתניה, כמעט והצליח אמש להכניע במו ידיו את אלופת ישראל ומחזיקת הגביע מכבי תל־אביב שעמדה על סף הפסד סנסציוני לאחר שהוליכה בפתיחת המחצית השניה בהפרש בן 24 נקודות. בסיום המשחק צהלו המכבים שזכו בנצחון דחוק 96:98.

סימס שהיה חיוור במחצית הראשונה בה קלע רק 6 נקודות הצליח במחצית השניה לשתק לחלוטין את דורון ג'מצ'י שלא קלע במחצית זו אף נקודה. לצד משחק ההגנה המשובח שלו הצליח סימס לקלוע 29 נקודות במחצית השניה, מתוכן 7 קליעות של 3 נקודות (חמש רצוף בסיום), אך יציאתם בחמש עבירות של חבריו ג'ימי הול בדקה ה־35 ובהמשך גם ג'ף פאל ודני ברכה מנעה הפתעה.

משחקה של אליצור במחצית השניה היה ברוטאלי וצמד השופטים הבין לאומיים ראובן וירובניק ומנשה הרמן התקשו להשתלט על המשחק. בדקות רבות נראה היה כי הוא עומד על סף פיצוץ.

מכבי תל־אביב היטיבה לשחק במחצית הראשונה. שחקניה דייקו בזריקות לסל וגם משחק ההגנה היה יעיל כשסימס ונברסון נסגרו היטב באיזוריות של מכבי. קווין מאגי היה במחצית זו במיטבו. הוא קלע 21 נקודות מסך 35 הנקודות שקלע במשחק כולו. גם דורון ג'מצ'י דייק בקליעותיו כשקלע 13 נקודות, מהן שלושה סלי שלוש נקודות. מיקי ברקוביץ הכניס תנופה רבה למשחקה של האלופה וכך צמח יתרונה במהירות עד 37:59 במחצית.

סיפור המחצית השנייה שייך אולי למאמנה של אליצור נתניה יוסי חררי שהימר על שיתוקו של עושה המשחק המכבי, מוטי ארואסטי. אליצור, בשמירה לחץ יעילה כשהיא לא בוחלת באמצעים לעצור את שחקני מכבי בכל דרך אפשרית ספורטיבית ולא ספורטיבית, גרמה למבוכה רבה במשחק ההתקפה וההגנה של מכבי ת"א. באותן דקות הציג וילי סימס יכולת קליעה נדירה מטווחים גדולים וכך יכלה קבוצתו לצמק את הפער בהדרגה ובדקה ה־36 צנח פער 24 הנקודות (37:61 בדקה ה־21) עד ל־90:86. מסתבר כי המשחק הקשוח של אליצור היה בעוכריה בסיום המשחק כאשר שחקניה יצאו בחמש עבירות.

לצד העבירות הרבות אותן ביצעה אליצור, גרמה גם להיטות שחקניה לשחק מהר ולאיבודי כדורים רבים שהובילו להפסד.

במחצית השנייה שיחקה מכבי בעייפות רבה וגם היא הירבתה לאבד כדורים פשוטים. מכבי איבדה במשחק 16 כדורים לעומת 18 של אליצור. בכדורים החוזרים היה יתרון מוחלט למכבי — 26 לעומת 18 כשקווין מאגי היה המצטיין בשטח זה — 15 כדורים. באליצור היה הבולט ג'ימי הול — 8 כדורים חוזרים.

הפתיחה היתה שייכת לאליצור. 0:7 בדקה ה־2, 8:15 בדקה ה־4. כאן נכנס לפעולה דורון ג'מצ'י שצלף סלי שלוש נקודות והעלה את חבריו ליתרון 15:16 שלא שמט עד לסיום. בדקה ה־12 — 23:37 ובמחצית 37:59.

החל מהדקה ה־21 החלה אליצור נתניה לצמצם. 73:55 (27) ו־88:78 (דקה 34). בדקה ה־36 היה הפער 4 נקודות (90:86) אולם כאן חלו שגיאות תמורות של נברסון וסימס שאיבדו כדורים שטותיים שמנעו מהם את הסנסציה בסיום.

9000 צופים חזו במשחק שנערך בהיכל הספורט ביד־אליהו.

● קלעו למכבי תל־אביב: מאגי 35, ברקוביץ 25, לאסוף 14, ג'מצ'י 13, ארואסטי 9 ונלסון 4.

● קלעו לאליצור נתניה: סימס 35, פייר 24, נברסון 21, הול 15 ופאל 1.

ועכשיו: צ'יבונה זאגרב

מאת יצחק ויסהוף

אלופת ישראל בכדורסל, מכבי תל־אביב, ממריאה הבוקר לציריך שבשוויץ שם תחליף מטוס בדרכה לזאגרב לקראת משחקה מחר נגד אלופת אירופה, ציבונה זאגרב במשחק הראשון במסגרת בית הגמר בגביע אירופה לאלופות.

„אנחנו צריכים לקחת את עצמנו בידיים ולהתאושש במהירות מהחוויות שעברנו במשחק הברוטאלי נגד אליצור נתניה. המשחק הזה כבר היסטוריה ואנו חייבים להערך למשחק החשוב העומד בפנינו מחר" אמר אמש מאמן הקבוצה, צבי שרף.

מכבי תל־אביב תצא ליוגוסלביה עם 11 שחקנים כשרק 10 יוכלו לשחק. לי ג'ונסון הפצוע מצטרף כ„תייר". השחקנים היוצאים: מיקי ברקוביץ (קפטן), מוטי ארואסטי, דורון ג'מצ'י, הוארד לאסוף, קורקי נלסון, קווין מאגי, יצחק כהן, רון שקלייכמן, חן ליפין, וליאור ארדיטי.

המשחק מחר יחל בשעה 8.30 וישודר במלואו ברדיו ובטלוויזיה הישראלית.

ישפוט במשחק קוטלוכה מצ'כיה ומרטין משוויץ.

תוצאת הטלוויזיה

מאת מוטי חביב

את המסגרת הזו בטוח לא יקרא מהרתיים מאיר שליט בתוכנית הטלוויזיה שלו „כתוב בעתון".

וכל כך למה? כי המסגרת הזו לא תפרגן לטלוויזיה. ליתר דיוק לתוכנית „מבט לחדשות" של יום שני בערב. אז הודיע יעקב אחימאיר כי תוצאת הביניים במשחק הכדורסל בין מכבי תל־אביב לאליצור נתניה היא 55:73.

והו, מה זה משנה אצל מי היתרון?... העיקר שיש תוצאה... מאות אלפי הצופים הנבוכים נותרו נבוכים. את התוצאה הם ידעו. לטובת מי — לא אמרו בטלוויזיה.

ועדת החמישה שבדקה את כשלון נבחרת הכדורגל במוקדמות הגביע העולמי:

מאמן זר, פיקוח, סגל מצומצם, התכנסות קצרה, בדיקת העבר

מאת ראובן חנניה

● מאמן זר עם עוזר ישראלי לאימון הנוער.

● פיקוח על הצוות המאמן על ידי ועדה מיוחדת.

● זימון סגל שחקנים מצומצם יותר לכל משימה.

● התכנסות לקראת משחק תהיה קצרה יותר.

● שחקנים יוזמנו לסגל הלאומי, או האולימפי, לאחר שיקול ובדיקת עברם והקאריירה בצבא והתאמה למשימה ולשאר חבריהם בנבחרת.

● מסעות האימון וההכנה בחו"ל יהיו קצרים יותר.

● פיקוח הדוק יותר של חברי מזכירות ההתאחדות בכל המתרחש בפעילות כל הנבחרות.

אלה ההמלצות העיקריות שיביאו הבוקר חברי ועדת החמישה שהתבקשה לבדוק את כשלון הנבחרת הלאומית בכדורגל, לפני מזכירות ההתאחדות לכדורגל.

הדיון במזכירות נדחה להיום כדי להספיק לרכז את החומר שנגבה מ־31 עדים הקשורים לכדורגל הישראלי, וכדי שהמרחק בין הפירסום בפני מזכירות ההתאחדות וועדת הספורט של הכנסת יהיה קצר ככל האפשר כדי שהנבחרים לא ישמעו על ההמלצות מן העתונים.

אתמול במשך שעות ארוכות התכנסו חברי הוועדה ואספו בתיק מיוחד את כל דברי העדויות במשך שלושת השבועות האחרונים. המסקנות מהדברים שנאמרו הועלו על גבי נייר ועיקריהם מעילה באמון שנתן המאמן יוסף מירמוביץ בשחקניו שהתאמנו במחיצתו תקופה ארוכה.

עוד נאמר כי בקרב שחקני הנבחרת חסרה מוטיבציה וחסר כושר גופני בסמוך למשחקי קדם גביע העולם.

חברי הוועדה כתבו עוד כי אמנם הנבחרת ספגה שערים טיפשיים אולם לא זה היה הגורם העיקרי לכשלון. חברי הוועדה מתריעים על הצורך לשתף יותר שחקנים במשחקי המבחן גם משום הגיבוש של ה־11 הטובים ביותר ובעיקר כדי ליצור תחרות בריאה ומוטיבציה גבוהה וכמובן תחרות על ההרכב הראשון.

הוועדה מצאה פגם בעבודתו של המנהל הקודם אברהם בנדורי שלא יצר לעצמו מעמד המתחייב מתפקידו ועסק בדברים שוליים. הוועדה ממליצה על פיקוח הדוק יותר של ועדה במסגרת ההתאחדות מכיוון שועדת הנבחרות, שהיתה עד כה, היתה חסרת שיניים.

יריבת מטה אשר תגיע מחר לארץ

מאת יצחק אשל

קבוצת הכדורעף המערב־גרמנית, באייר לברקוזן תגיע מחר לארץ ותתמודד ביום שישי נגד הפועל מטה אשר בגביע אירופה למחזיקות גביע.

התחרות הראשונה תתקיים בארץ ומשחק הגומלין שבוע לאחר מכן, בלברקוזן.

המשחק יערך במסגרת הסיבוב השני. בסיבוב הראשון עמדה מטה אשר להתמודד מול קבוצה מיוגוסלביה אולם זו האחרונה פרשה מהמפעל האירופי לשנה זו ומטה אשר העפילה ישירות לסיבוב השני.

אלופת המדינה, הפועל המעפיל, תצא מחר בדרכה לפראג שבצ'כיה שם תתמודד מול הכוכב האדום בגביע אירופה לאלופות במסגרת הסיבוב השני של התחרויות.

בסיבוב הראשון ניצחה המעפיל בנקל את אלופת קפריסין.

משחק הגומלין נגד הצ'כים יתקיים שבוע לאחר מכן בארץ.

רצים מצטיינים מפולין ישתתפו במרתון הכנרת

מאת יצחק אשל

תיתכן אפשרות ששני רצים מצטיינים מפולין יטלו חלק במירוץ המרתון של הכנרת שיתקיים ב־17 בדצמבר.

בשבועות האחרונים מתנהלים מגעים בין ההתאחדות הפולנית, באמצעות מדינה אירופית, לבין הוועדה המארגנת באיגוד האתלטיקה הקלה בארץ.

אתמול, לראשונה, נודע על אפשרות ממשית ששני הרצים המצטיינים סטקוסקי ופירונקה ישתתפו במרתון זה.

ווייצ'ק סטקוסקי הוא רץ מצטיין עם הישג מעולה של 2:12.49 שעות וחברו זבגנייב פירונקה רץ את המרתון בזמן של 2:12.35 שעות.

ציון שזמנם של שני רצים אלה טוב משיא המרתון שנקבע בארץ במרתון הכנרת השני לפני 7 שנים על ידי שאו מרורויה, שקבע אז 2:14.02 שעות.

אם אכן יגיעו אתלטים אלה למרוץ בארץ תהיה זו הפעם הראשונה שרצים מפולין משתתפים במפעל בין־לאומי באתלטיקה קלה בישראל.

כמו כן הגיעה אתמול לוועדה המארגנת הרשמתה של קבוצת רצים מפינלנד המונה 15 רצי מרתון כשהבולט שבהם הוא קארלו מטינקה שהישגו, אותו קבע לאחרונה, 2:20.00 שעות.

עד כה נרשמו יותר מ־130 רצים, והתכונה למירוץ הולכת וגוברת כשהמארגנים מצפים לכ־500 רצים.

בדרבי זוטא תל אביבי לנשים בכדורסל:

מכבי — בני יהודה 50:62

מאת יוסי חבב

מוקד משחקי המחזור ה־10 בליגה הלאומית לנשים בכדורסל היה באולם בבית ברמור בו גברה קבוצת מכבי תל אביב על בני יהודה תל אביב 50:62 (24:25).

למכבי הירבו לקלוע רחל גייסטר 31 ודרורית יעקב 12, לבני יהודה תל אביב לימור מזרחי 15 ואיריס מימרן 14, שמטר גלילי ואלקלעי.

● בהיכל הספורט ברוממה שבחיפה גברה קבוצת הפועל חיפה על הפועל ירושלים 60:79 (25:30). כתבנו יוסף גלזר מדווח שבהפועל חיפה הירבו לקלוע רונית רימנט 14, שירלי לב 12 וורד ברגמן 10. להפועל ירושלים בונית בצלאל 15 וטלי בירקן 13, שמטר מרקוביץ ונבעון.

● באולם בכפר תבור קצרה קבוצת הפועל תל אביב נצחון חשוב על הפועל גליל תחתון 55:58 (34:27). בדקה ה־36 צעדו בני גליל תחתון ביתרון 48:50, אך חנה רבינוביץ בסידרת קליעות הפכה את הקערה על פיה. לתל־אביב הירבו לקלוע חנה רבינוביץ 22 ואריאלה וולף 14. לגליל תחתון עינת כרס 19, שמטר ספיר וריניסמן.

● בגבעת חיים גברה קבוצת מכבי דרום/רמת חן על קבוצת הפועל המקשימית 58:73 (22:32).

● באולם ציוניון ניצחה קבוצת אליצור תל אביב/קרית אונו את אליצור ראשון לציון 47:99.

באנקו רומא נוחתת היום

קבוצת הכדורסל האיטלקית באנקו רומא תנחת היום בשעות אחר הצהריים בישראל, ותתמודד מחר נגד הפועל תל־אביב במסגרת משחקי גביע קוראץ'.

האיטלקים יקיימו בשעות הערב מסיבת עיתונאים.

המשחק מחר בין שתי הקבוצות יחל בשעה 6 באולם אוסישקין בתל־אביב.

מרתון בבלומפילד

שלושה משחקי ליגה לאומית יערכו בשבת באיצטדיון בלומפילד.

חילופי־פיקוד בפיסגה: האלופה נסוגה למקום ה־2

הליגה בכדורעף מתחממת ● הפסד המעפיל הכניס „פילפל" במאבקים ● שתי נקודות מפרידות בין המקומות 1־6 ● בת־ים והמעפיל – זהירות מקרית־אתא! ● פציעות משמעותיות

● כדורעף

מאת אורי אפק

המתעה? — לאו־דווקא. נצחון הפועל קרית־אתא על הפועל המעפיל (2:3) היה צפוי. לאחר המחזור ה־7 התחממה הליגה הלאומית בכדורעף. העניין גבר. רק שתי נקודות מפרידות בין המקום הראשון לשישי. חילופי־משמרות בפיסגה: הפועל בת־ים „על הסוס". האלופה מהמעפיל — שנייה.

במחזור זה הושג שיא־מערכות (23). אף קבוצה אורחת לא זכתה בנצחון. על־אף עובדה זו היו מאבקים נאים. המעפיל הוליכה אמנם 1:2 ו־0:8 במערכה הרביעית בקרית־אתא, אולם אז חל מהפך, ואולי תהליך הסרת הכתר מראשה של האלופה הנצחית, שהפסידה 3:2.

הפועל כפר־סבא, שקצרה נצחון חלק על הפועל רמת־אביב (0:3) השלימה נצחון חמישי רצוף ורשמה הפרש מערכות של 0:15. היא הבהירה שאין בדעתה להתנתק מהצמרת.

הפועל עין־המפרץ/כפר־מסריק, עם אורן שר הפגוע, גברה באולמה, במשחק לא משכנע, על הפועל העוגן 1:3. העוגן תתמודד הערב בקרב־תחתית עם הפועל עין־שמר/ברקאי, ששבה עם הפסד 3:1 מאילון.

להפועל תניתה/מטה אשר. אליצור ת"א גברה ללא קושי באולמה על סוגרת הטבלה, הפועל שער־העמקים (0:3), והטוענת לכתר, הפועל בת־ים, שמטה מערכה ראשונה בביתה, בנצחונה על הפועל שריד (1:3).

הליגה ערוכה למשחקי המחזור ה־8, הערב, לפני יציאה לשבוע של פגרת־חנוכה. שני מוקדים יהיו הערב: הפועל המעפיל תארח בעין־החורש את הפועל כפר־סבא, ומאבק־תחתית חשוב יהיה בין הפועל עין־שמר/ברקאי והפועל העוגן.

מאבק המהפך

כדאי היה להצטיין לקרית־אתא, ולחזות במשחק הצמרת בין הפועל קרית־אתא והפועל המעפיל. תחזיתי התאמתה. מה שהפריע לי היה המתקן שאינו הולם קבוצה מבטיחה כמו הפועל קרית־אתא.

מאבק הצמרת היה המהפך, כאשר שתי מערכות־בזק בסיום, בהן גברו המארחים מקרית־אתא 3:15 ו־1:15, השכיחו שלוש מערכות ראשונות שקולות ומעניינות.

על־אף הפסדה ראויה המעפיל למחמאות על שסחטה שתי מערכות והיתה על סף נצחון. זאת למרות שהגיעה למשחק רק עם מחליף אחד, טל הלפרין, שעשה את המוטל עליו כראוי, ללא הבין־לאומי ארנון עמיר הפצוע ועם עופר ניר, שהיה במגרש, אך כאילו טרם סיים את שרות המילואים שלו. רק התעלות של אבישי קרפובסקי הפיקה את המירב מניב בר־נצר, כל עוד עמד לו כושרו. מאיר גולן, שמאי גלזר ואיתי דיין עשו אמנם כמיטב יכולתם אך זאת רק בשלוש מערכות.

המארחים מקרית־אתא ראויים לצל"ש על שנחלצו ממצב קשה, אולם גם לנזיפה על שהפכו משחק קל ובטוח — לקשה ומתוח.

היה מהנה לראות קבוצה מתוצרת־בית, עם ממוצע איכות טוב של רוב שחקניה, בכל המישורים.

ביתרונה של קרית־אתא מצוייה גם חולשתה. אין בקבוצה מנהיג, משכמו ומעלה, שיידע להוביל את חבריו. קבוצה צמרת וזקוקה לרמות מרכזית (זוכרים את אבי פיינגנבאום?), לקבוצה שלושה בוני משחק טובים, המוחלפים במהלך המשחק: עמיחי ברם, ידון חמו ויובל שלכת. הם יכולים להנהיג כל קבוצה בליגה, אבל אם מוסר

שישיית המחזור ה־7

● עמדה מספר 1 — אבישי קרפובסקי (הפועל המעפיל).
● עמדה מספר 2 — יורם בן־זימר (הפועל קרית־אתא).
● עמדה מספר 3 — נסטור אפשטיין (הפועל שריד).
● עמדה מספר 4 — עופר שפק (הפועל קרית־אתא).
● עמדה מספר 5 — רונן פיבמן (הפועל עין־שמר/ברקאי).
● עמדה מספר 6 — גיל פישל (הפועל כפר־סבא).

בעמיחי ברם, כדורעפן נבחרת, משחק בחשש שיוחלף הוסף משחקו עצור ויכולתו נפגמת.

עופר שפק, הסובל בכתפו, הפליא בחסימותיו בדקות הקריטיות וצבר נקודות חשובות בפתיחותיו המדוייקות. קפטן הקבוצה, ארז סצ'ר, בלט מאוד בקבלות כדור נקיות, אך בהתקפה לא ידע תמיד לגבור על חסימות. את עיני שבה הצעיר יורם בן־זימר, בתחכומו בהתקפה ובניתורו הקליל: על העמדה השישית התמודדו שני שחקני התיגבור הנמרצים, ניר קראוס ועוזי גלילי, שלא השתלבו היטב במשחק.

המאמן אורי שפירא, שברשותו ספסל משובח, ניהל את המשחק כראוי, להוציא פרק זמן ארוך מדי בו שהה עמיחי ברם על הספסל.

שיפוט שוטף ומהגה היה של הבין־לאומי גבי קראוס, שנתמך כהלכה ע"י נתנאל תרום.

זרקור על המחזור

● שלל צבעים: מכנסי השישיה של הפועל קרית־אתא כללו לא פחות מ...שלושה צבעים.
● ביתי מבצרי: לראשונה העונה זכו כל שש הקבוצות הביתיות בנצחונות.
● נחת למנהל: טפיחת־שכם למנהל המסור של הפועל קרית־אתא, משה אלפיה, שרואה שכר לעמלו בקבוצה.
● זעקת פצועים: רבים משחקני הנבחרת מהפועל בת־ים, הפועל המעפיל, הפועל עין־המפרץ והפועל כפר־סבא מתקשים לתפקד בגלל פציעות.
● ביקורי־בית: כדורעפנים ביקרו עם קבוצותיהם החדשות במקומות שם שיחקו בעונות קודמות. כך, נסטור אפשטיין עם שריד בבת־ים, ולוסטיג עם רמת־אביב בכפר־סבא. הם זכו ליחס נאה, אך לא לנצחונות.
● המלצה: לקרית־אתא, עשו משהו לאוהדיכם המסורים. לפחות שלא יצטרכו לחזות במשחקים בעמידה.

הטבלה
(אחרי שבעה מחזורים)

1.	הפועל בת־ים	8־21	14
2.	הפועל המעפיל	4־20	13
3.	הפו. קרית־אתא	6־19	13
4.	הפועל כפ"ס	6־17	12
5.	הפו. מטה אשר	10־18	12
6.	הפו. עין־המפרץ	11־16	12
7.	אליצור ת"א	12־13	11
8.	הפו. רמת־אביב	16־10	9
9.	הפועל שריד	17־8	9
10.	הפועל העוגן	21־3	7
11.	ע.שמר/ברקאי	21־2	7
12.	הפ. ש. העמקים	21־1	7

נעמן תשחק הערב פעמיים בליגה

דבר יוצא־דופן יהיה הערב בליגה הלאומית לנשים בכדורעף כשקבוצת הפועל נעמן, האלופה והמוליכה, תקיים שני משחקים בנסיעה אחת: ב־5.45 תתמודד נגד הפועל שער־הנגב, וב־8 תיפגש עם אליצור יבנה.

אכן, חסכון של הוצאות נסיעה.

גיל פישל – שחקן החודש

שחקן חודש נובמבר 1985 הוא הבין־לאומי של הפועל כפר־סבא, גיל פישל, שהיה מהגורמים העיקריים לחמשת הנצחונות הרצופים של הקבוצה, שהניבו הפרש מערכות של 0:15, מהם 0:12 בחודש שעבר.

● ליגות אזוריות

גלאון לפני רבדים בליגת יואב

קבוצת גלאון מוליכה בליגה האזורית יואב בכדורגל עם 7 נקודות מ־4 מחזורים, לפני רבדים — 6 וזיקים — 4.

תוצאות ארבעת המחזורים הראשונים: גלאון — רבדים 2:3; גת — גדי־יבנה 1:2; רבדים — נגבה 3:8; גלאון — גת 1:6; זיקים — ברור חיל 2:4; גדי־יבנה — ניצנים 1:2; ניצנים — גלאון 2:2; רבדים — זיקים 2:5; ברור חיל — גדי־יבנה 2:4; גלאון — ברור חיל 1:2; זיקים — גת 2:8; רבדים — גן יבנה 4:6.

מה צפוי הערב במחזור ה־8?

● הפועל עין־שמר/ברקאי — הפועל העוגן (ש: רדו רוזנטל, אלכס בוקור): מאבק־הישרדות. כן עשויה הביתית לאחוז נסיון.
● הפועל שער־העמקים — הפועל עין־המפרץ/כפר־מסריק (ש: מיכאל סלע, פינשטיין): קרוב לודאי שעין־המפרץ תזכה בנצחון שישי.
● הפועל שריד — אליצור ת"א (ש: אברי קרדור, זאב שוהם): מאבק איתנים בו תרצה שריד להבטיח סופית את מקומה בלאומית.
● הפועל רמת־אביב — הפועל בת־ים (ש: אלכס צ'סמריה, אורה קמלה): בת־ים תמשיך להוליך את הטבלה.
● הפועל המעפיל — הפועל כפר־סבא (ש: צבי קראוס, נתנאל תרום): לשתי הקבוצות פציעות. [illegible]
● הפועל תניתה/מטה אשר — הפועל קרית־אתא [illegible]: קרית־אתא תעשה הכל כדי להמשיך את [illegible]

קרב צלפים מחר בזאגרב: פטרוביץ' — ג'מצ'י

קווין מאגי ינסה לסחוף את מכבי ת"א להפתעה ביוגוסלביה ★ ציבונה הוכיחה שאפשר לזכות בגביע־אירופה גם ללא אמריקנים ★ באנקו רומא – מכשול גבוה להפועל תל־אביב

מאת ישראל סז

דראזן פטרוביץ'
חסכנה המאיימת על מכבי תל־אביב

דראזן פטרוביץ' שוב מאיים על מכבי תל־אביב. כדורסלן־הפלא היוגוסלבי, בן ה־21, גובה 1.97 מטר, שסחף בעונה שעברה את קבוצתו, ציבונה זאגרב, לזכייה בגביע־אירופה לאלופות. הוא המכשול העיקרי מחר לאלופה הישראלית, עם פתיחת משחקי בית־הגמר בגביע־אירופה לאלופות בכדורסל.

משחק־הפתיחה ייערך בזאגרב, בין מכבי תל־אביב וציבונה זאגרב. שאר הקבוצות — ז'אלגיריס קובנה, ריאל מדריד, סימאק מילאנו ולימוז' הצרפתית — יתמודדו מחרתיים.

ארבע פעמים נפגשו קבוצות ציבונה זאגרב ומכבי ת"א בגביע־אירופה לאלופות. בעונת 1983 היתה הקבוצה היוגוסלבית החלשה בבית־הגמר. מכבי ת"א, עדיין עם ארל ויליאמס ואולסי פרי, הכניעה אותה פעמים: ביד־אליהו — 81:108, ובזאגרב — 87:94. לפני שנה היתה זו קבוצה שונה. לא העניקו לה סיכויים. אבל בניגוד לכל התחזיות — וללא כוכבים אמריקנים — זינקה ציבונה עד לפיסגה, במיוחד בזכותו של דראזן פטרוביץ'. בזאגרב ניצחה ציבונה — 77:88 וביד־אליהו סחטה מכבי ת"א את הנצחון בסיום דרמטי — 87:88.

כל התארים

יוגוסלביה מהווה בית־יוצר בכדורסל הבין־לאומי. זו הסיבה שזכתה בכל התארים האפשריים: אלופת עולם, אלופה אולימפית, אלופת אירופה, זכייה בגביעים האירופיים השונים, ומה בעצם לאז יוגוסלביה לימדה את כל המדינות שאפשר להצטיין גם ללא אמריקנים. צריך רק לדעת כיצד לבנות תשתית ולטפח כשרונות, תוך עבודה קשה. כיום מופיעים כדורסלנים יוגוסלבים רבים בקבוצות בכירות במערב אירופה. הם הפכו מקור של יצוא ומכניסים דולארים למדינתם.

ציבונה זאגרב ניצבת בראש הפירמידה של הקבוצות היוגוסלביות בגביעי־אירופה השונים. אין העונה בית־גמר ללא יצוג יוגוסלבי. יוגופלסטיקה ספליט בגביע למחזיקות־גביע. בקוראץ' יש ליוגוסלביה ארבע קבוצות, שאחת מהן, בוסנה סאראייבו, משובצת בבית אחד עם הפועל ת"א.

מכבי ת"א, שתצא הבוקר לזאגרב, תאלץ להופיע בשלב זה ללא שחקנה הנפלא לי ג'ונסון, ששבר את כף ידו. אבל גם ללא כדורסלן מעולה זה אין האלופה הישראלית צריכה לשחק ברגשי־נחיתות נגד ציבונה זאגרב, שתיהנה בוודאי מעידוד רעשני.

מאז העונה שעברה שינו שתי הקבוצות את הרכביהן. ממכבי ת"א לא יופיעו כוכבים מסוגם של אולסי פרי ולו סילבר. משורות ציבונה ייעדרו שחקנים מצטיינים כאלכסנדר פטרוביץ', אחיו הבכור של דראזן המצטיין (צבא) והענק קנגו, המשחק בספרד. אבל בציבונה, הצועדת עד כה בבטיחה בראש הטבלה בארצה, כדורסלני נבחרת מצטיינים כמו: מיחוביל נאקיץ' (2.03), זוראן צ'וטורה (2.02), סוון אוסיץ' (2) וברנקו ווקיצ'ביץ' (2.12).

כשם שקשה לראות במכבי ת"א כדורסלן שיוכל לנטרל את דראזן פטרוביץ' אני מעריך שהיוגוסלבים יקשו למצוא שחקן שיצליח למנוע מקווין מאגי, המצוי בכושר מעולה, לפעול מתחת לסלים. מכבי ת"א חייב להפעיל את מאגי בכל העוצמה, ויחד עם זאת לנצל בהלכה קלעי־חוץ מעולים כדורון ג'מצ'י ומיקי ברקוביץ'.

אין ספק, מעניין יהיה מחר בזאגרב.

נתח גם למרסר

שעתיים וחצי קודם־לכן, באולם באושיסקין, תיכנס למערכה קבוצת הפועל ת"א, שתארח בבית רבע־הגמר בגביע־קוראץ' את יריבתה הקשה ביותר, באנקו רומא, אלופת אירופה לפני שנתיים.

בבאנקו יש שילוב של איטלקים מעולים, כמו ג'ילארדי (1.92) סולפריני (1.89) ופולסלו (2.06) וזרים מהדרג הבכיר באירופה, דוגמת ברוס פלאוארס (2.05) והקנדי ליאו ראוטינס (2.03).

להפועל ת"א כדורסלנים מצטיינים אבל הדגש חייב להיות על תלכיד קבוצתי, דבר שלא בלט במשחקי הליגה של הקבוצה. אסור להתבסס יותר מדי על ארל ויליאמס. אמת, כדורסלן זה מסוגל להכריע במו־ידיו גורל משחק. במקרה שלא יהיה בשיאו יש להעניק יותר אשראי ללאוואן מרסר, שהצטיין במיוחד כמרי הנבחרת הלאומית, בשבוע שעבר.

הביתיות מהווה גורם חשוב ביותר בבאנקו רומא, בבית יש צורך להתעלות ולנצל כל נקודת־תורפה של היריב. אם הפועל ת"א רוצה להישאר בתמונות המאבק על הכרטיס לחצי־הגמר היא חייבת להיות במיטבה מחר.

פרוסט ישפוט במשחק בין שמשון ומכבי חיפה

אריה פרוסט ישפוט בשבת במשחקה של המוליכה הלאומית בכדורגל, מכבי חיפה, נגד שמשון ת"א, באיצטדיון בלומפילד ביפו.

שאר שופטי השבת בליגה הלאומית: בית"ר ירושלים — מכבי יבנה, יצחק אורגד; מכבי יפו — בני־יהודה ת"א, יוסף דיאמנט; הפועל חיפה — הפועל ת"א, משה אשכנזי; מכבי פ"ת — מכבי ת"א, חיים ליפקוביץ; הפועל כפר־סבא — הפועל ירושלים, עובדיה בן־יצחק; מכבי שעריים — הפועל פ"ת, צבי שריר; מכבי נתניה — הפועל באר־שבע, רחמים דינצ'י.

בליגה הלאומית ייערכו ביום שישי שלושה משחקים בהם ישפטו: הפועל חולון — מכבי רמת־עמידר, יצחק יחבס; הפועל לוד — הפועל חדרה, יוסף דוד; הפועל רמת־גן — בית"ר ת"א, יעקב שיינר.

במשחק המסקרן בשבת בין הפועל רמת־השרון ובית"ר נתניה ישפוט יהושע לויה.

גבע – רמות־מנשה 2:4

משחקי חצי־הגמר בגביע־הליגה האזורית: חוף־הכרמל/מגידו בכדורגל נערכו בשבת: גבע ניצחה את רמות־מנשה 2:4, וצרופה גברה על מגידים 1:3.

משחקי הגמר ייערכו ב־4 בינואר.

★ קלעי הפועל דגניה א' ניצחו אתמול בתחרות אליפות הפועל ברובה אויר, למחוז הצפון, לאחר שצברו 1701 נקודות, לפני עמק־הירדן — 1617 נקודות. בתחרות האישית ניצח יעקב ריטוב מהפועל חיפה — 367 נקודות, לפני דליה לביא מדגניה א' — 360 נקודות.

סם כץ בטוח „שייעשה כסף"
„ליגה לנמוכים" (עד 1.92) בארה"ב

מאת שלמה גלזר

„הליגה האנושית" – כך קוראים בארה"ב לליגה מקצוענית חדשה בכדורסל, שאמורה להתחיל לפעול בנובמבר 1986. המיוחד בליגה זו: איסור השתתפותם של כדורסלנים מעל ל־1.92 מטר (6.4).

לפי תכנית האן.בי.איי, תהיה זו „ליגה לנמוכים", אופייני מאוד לאמריקנים הרעבים לבידור מסוג חדש.

בדרך כלל נקלטים מדי שנה כ־4000 כדורסלנים מליגות המכללות. בין 40 ל־50 נקלטים באן.בי.איי. מספר דומה של שחקנים מתפזר בליגות השונות בעולם. השאר מסיים, פחות או יותר, עם כדורסל.

כ־75 אחוז מהשחקנים שמצליחים להיכנס לאן.בי.איי, או לליגות אחרות, הם מעל לגובה זה. כך שבארה"ב „מסתובבים" המוני „שחקנים נמוכים", ברמה גבוהה ביותר, שמהווים פוטנציאל לליגה נפלאה.

רעיון „הליגה האנושית" עלה במוחו של יהודי (איך לא?), בשם סם כץ, שעשה תחשיב שאם ימכור 2000 מינויים בעונה, פלוס 1000 כרטיסים לערב, בנוסף להכנסות מפירסום, יאזן את ההוצאות. אבל כץ משוכנע שהקהל ינהר בהמוניו והליגה החדשה שלו תהיה אטרקטיבית מאוד.

התכנית היא להפעיל בשנה הראשונה 12 קבוצות. המשכורות ינועו סביב ה־60 אלף דולאר לשחקן, במשך הזמן יעבור הנושא מחודש.

בנסיון שנעשה בדאלאס נערכה תחרות הטבעות לסל (אליפות הדאנקינג). באליפות זו זכה שחקן בגובה של 1.77 מטר, שעורר [illegible] איזה חוויה היתה לראות כדורסלן בגובה כזה מטביע [illegible] תגובת הקהל היתה היסטרית. ישנן תביעות להחזיר את האירוע פעמים נוספות.

נשיא הליגה, סם כץ, אמר לכלי התקשורת: „אני בטוח שהענין יהיה אטרקטיבי מאוד. [illegible]

פרס גוטמן – לדודו גבע, אבנר כץ ושמואל כץ

דודו גבע, אבנר כץ ושמואל כץ קיבלו אתמול את פרס נחום גוטמן לספר המאויר ברוח יצירתו של נחום גוטמן. טקס חלוקת הפרס נערך בספריית „שער ציון" — בית אריאלה בתל־אביב.

זו הפעם הראשונה שפרס זה מחולק למאיירי ספרים. את הפרס מעניקה העמותה והקרן ע"ש הצייר והסופר נחום גוטמן שאת הקמתה יזם ח"כ יצחק ארצי — חבר מועצת עיריית תל־אביב־יפו. ראש העיר, שלמה להט, נתן ברכתו להקמת העמותה. בעמותה 24 חברים — אנשי ציבור, ציירים ומאיירים והיא תחלק מידי שנה פרס לספר המאוייר הטוב ביותר של השנה.

הכספים לקרן ניתנים על־ידי עיריית תל־אביב־יפו, בנק לאומי ובנק דיסקונט, משפחת גוטמן, ישראל פולק, בנו גיטר, אגוד חברות הבטוח והקבלן שמעון קדם שתרם השנה את סכום הפרס.

חבר השופטים שהחליט על מתן הפרס לדודו גבע, אבנר כץ ושמואל כץ מורכב היה מד"ר מרדכי עומר מאוניברסיטת תל־אביב, ערנה מרשינזון ממוזיאון תל־אביב, עודד פיינגרש מאגודת הציירים, יצחק ממכרש — חבר העמותה ופרופ' מנחם גוטמן — נציג משפחת גוטמן.

הפרס, בסך 7.500.000 שקל, חולק בין שלושת חתני הפרס. (עש"ת)

● סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, אמר אתמול, כי רוב המנהיגים בישראל אינם מודעים לחובתם לשמש מופת לציבור. השר דיבר בכנס ארצי של חוגי התנ"ך מטעם ההסתדרות, שנערך בבית התנ"ך בתל־אביב, לציון יום השנה ה־12 לפטירת דוד בן גוריון.

נפטר האדריכל אריה אל־חנני

האדריכל אריה אל־חנני נפטר אתמול בתל־אביב לאחר מחלה. בן 88 היה במותו.

אל־חנני, שנולד בשנת 1898 בפולטאווה (רוסיה), הוא חתן פרס ישראל לאדריכלות. למד באקדמיה לאמנות ולאדריכלות בקייב וב־1922 עלה ארצה. בשנים הראשונות התגורר בירושלים ולאחר מכן בתל־אביב. עסק בציור ועיצב תפאורות לתיאטרונים „הבימה" ו„אוהל".

אריה אל־חנני היה במשך שנים רבות האדריכל הראשי של „יריד המזרח", מראשיתו ב־1929 ועד היום. הוא תיכנן את מבני גני התערוכה, מרכז הקונגרסים החדש וכמו־כן עיצב תערוכות רבות והנודעות שבהן: תערוכת צה"ל, תערוכת כיבוש השממה, תערוכת העשור של המדינה ותערוכת יובל תל־אביב. בניינים רבים במכון וייצמן, אוניברסיטת בר־אילן ואוניברסיטת תל־אביב תוכננו על־ידו וכן עבודותיו הידועות בבנייני הזיכרון ב„יד ושם" בירושלים.

לפני כשנה נבחר כחבר כבוד במכון האמריקני לאדריכלות, ושגריר ארה"ב לשעבר בישראל, סמואל לואיס, העניק לו את התעודה. אריה אל־חנני זכה גם בפרס „רוקח" לאדריכלות מטעם עיריית תל־אביב ונבחר גם ל„יקיר העיר תל־אביב".

השאיר אחריו בת, מיכל גולן, אדריכלית פנים, ובן, האדריכל יגאל אל־חנני, הממשיך את עבודת המשרד, יחד עם האדריכל ניסן כנען וחתנו, זרח גולן.

אריה אל־חנני יובא לקבורה מחר בשעה 1.30 אחה"צ בבית העלמין הישן ברחוב טרומפלדור בתל־אביב.

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי כפר־סבא
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר־הפנים, שינוי תוכנית מתאר מקומית הנקרא: „שינוי תוכנית מתאר מקומית מס' כס/1/1/ה'". ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התוכנית: פיתוח אזור מגורים ג'. בתוכנית המיתאר כס/1/1 (צבע האיזור בתוכנית המתאר — צהוב). עיקרי הוראות שינוי התוכנית: שינוי הוראות בנייה באיזור מגורים ג'. ההודעה על הפקדת שינוי התוכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3196 תשמ"ה, עמ' 2265 ובעיתון בוקר „הצופה" מתאריך 13.5.85 ובעיתון ערב „מעריב" מתאריך: 13.5.85 ובעיתון בוקר נוסף „על המשמר" מתאריך 12.5.85.
שינוי התוכנית האמור בצורה שבה אישרה הוועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
א. זהבי — מ"מ יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

עיריית אשדוד
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעת פרסום הקלה
עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
[illegible]
א. אזולאי, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד

הוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 להלן החוק:
ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הוועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6583 חלקה (12) 106.183 רח' השרון מבקש הקלה 0.6% משטח המגרש דהיינו 40.6% במקום 40% המותרים.
כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הוועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית במשרדי העיריה.
ב. וולמובריין, יו"ר הוועדה לתכנון ובניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה „זמורה"
מודעה בהתאם לסעיף 149
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה זמורה בקשה לאשור תכנית חלוקה זמ/598/2/21 גוש 562 חלקה 28 בסטיה מתכנית בנין ערים זמ/598/25.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/האשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה „זמורה" רחוב בית הפועלים 6 רחובות את התנגדויותיו המנומקות ולציין כתובתו המדוייקת.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.
צ. כהן, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה זמורה
תאריך: 22.11.1985

טלוויזיה

טלוויזיה לימודית

08.15 חשבון פיטוט ד': ראשונים ופריקים. 08.40 כלי סורות: ג'ינ. 09.00 אנגלית ח'. 09.20 מדעי הטבע ה'ז: הדם. 10.10 אנגלית ז'. 10.30 הגיל הרך: רחוב סומסום. 11.00 צרפתית. 11.15 חשבון ה': תיבת נח. 11.30 גיאוגרפיה ז"ס: פני כדור הארץ. 12.00 ארץ מולדת: היציאה מן החומות. 12.25 ספרות ועל יסודית: אדיפוס המלך. 13.00 מוסיקה ע"י — העצרה: המשולש המוסיקלי. 14.00 במלכתם האחרונה של הפילים: הסרט מתאר את החיים בעמק נהר הלואנגווה שבאפריקה, ובעיקר את חיי הפילים החיים על גדותיו. 15.00 רחוב סומסום * סוד התצוצרה: קיפי מנסה לפתור את סודו של אופניק. מתאמץ לדבר על חשיבות הרחצה ומלמד אותנו את המושגים למעלה ולמטה. 15.30 קשת וענן — החשמונאים: הכרת הרקע ההסטורי של חג החנוכה: השלטון היוני בארץ ישראל, התרבות ההלניסטית והסיבות למרד. המאבק של היהדות מול ההתיוונות. 16.00 פרפר נחמד — בחורף: עפרה ודודו משחקים במשחקי רוח כדי להמחיש שלרוח יש בכוחה להזיז ולהניע דברים. בין וואוה מקדמים את פני החורף. 16.30 איוס — פרק 17: מצחיקנית — קרי השמנה מזולזלת בעצמה ומנסה להתחבב על הכל ולמשוך תשומת לב כדי לרכוש ידידים. אלא שבאחד מתעלוליה היא נקלעת לסכנה. איוס וקפטן מארבל מתגייסים לעזרתה. 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי, מנחה רפי רשף.

טלוויזיה כללית

17.30 „הדבורה מאיה" — האריגמל לוכד דבורות רבות, וגם את הטרמיטים הוא מנסה להפיל במלכודת. מאיה נחלצת לעזרת כולם. 18.00 באותו עניין — סידרה שבועית המעלה בעיות של תלמידי תיכון בדרך של פסיכודרמה ומשחקי תפקידים. מנחה: יעקב נאור 18.32 סרטים מצויירים 18.45 רוצה פתרון — תלמיד תיכון. תלמיד תיכון שנאלץ לשאת קרובת משפחה טוען שהוא צעיר מדי לכך (ערבית) 19.00 מפגש בין תרבויות. פרק רביעי — סין ואירופה 19.30 חדשות (ערבית) 20.02 שלושה בדירה אחת: שם הפרק: תעתועי תאומים. כדי לקנות את לבה של ורוניקה, אחייניתו של פרלי, ג'ק מציג את עצמו כבחור אחיו התאום. קאובוי קסס 20.30 כולבוטק 21.00 מבט לחדשות 21.40 מבט שני 22.20 המלך ליר — מחזהו של שייקספיר, בהפקה מיוחדת לטלוויזיה. חלק שני. לורנס אוליבייה משחק את תפקיד המלך ליר, ועמו השחקניות דיאנה ריג, דורותי טוטין ואנה קאלדר־מרשל בתפקידי בנותיו, והשחקנים ליאו מקיקרן, ג'ון הארט, ג'רמי קמפ. כולם שחקני תיאטרון וקולנוע אנגלים מפורסמים 23.40 פסוקו של מקום — עמק דותן ורשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר. 07.07 בוקר טוב. 07.30 היידן: סימפוניה מס' 26, ברה מג'ור. שחרית מוסיקלית (ו רשת א'): לולי: סוויטה לבלט, מוצרט: רביעיה במה מג'ור, לאבוב וכלי קשת, ק' 370, בטהובן: קונצ' מס' 4, בסול מג'ור, לפסנתר ותז', שומאן: סימפוניה מס' 4, ברה מינור. 09.30 קונצרט בוקר: מיה: סויטה על־פי קורט, לכלי נשיפה, ברהמס: סרנדה מס' 2, בלה מג'ור, גריג: סויטה מס' 2, מתוך פר גינט, שוברט: מוסיקה לבלט מתוך רוזמונדה, מיה: השור על הגג, שוסטקוביץ': הנרדן. 11.57 מגישים שיר. 12.05 מוסיקה קמרית: באך: סונטה ברה מינור, מס' 1079 ר' י' באך, בטהובן: שלישיה בסי במול מג'ור. יורק באואר: סונטה לאבוב ופסנתר. 13.00 קונצרט צהרים: צ'ייקובסקי: אלבום לנוער, היידן: טריו בסה מג'ור, לחליל, צ'לו ופסנתר, מס' 17. באך: קונצ' ברה מינור, לשני כנורות, כלי קשת וקונטינואו. בטהובן: רביעיה במי במול מג'ור, לפסנתר וכלי קשת. דבוז'ק: סרנדה למיתרים, בסי מג'ור. 15.00 מילון מוסיקלי. 15.05 [illegible]. 16.00 קונצרט מנחה: ברהמס: סרנדה מס' 1 אופ' 11, סליירי: קונצ' לפסנתר בסי במול מג'ור, דיליוס: שירים, סן־סנס: סימפ' מס' 3. 18.30 אתנחתא. ויקטור דרביאנקו — פסנתר. צ'ייקובסקי: חודשי השנה. מוסורגסקי: תמונות בתערוכה. 20.05 ערב טוב: באך: טוקטה ברה מג'ור, לצ'מבלו. [illegible] 20.27 מגישים שיר. 20.30 מאולמי הקונצרטים: [illegible] ויואלדי: מגניפיקט בסול מינור, לסולנים, מקהלה ותז', יוסף טל: תלים ירושלים (ביצוע בכורה). בטהובן: מיסה ברה מג'ור אופ' 86. 22.25 מילון מוסיקלי. 22.30 [illegible]

רשת א'

07.30 שחרית מוסיקלית (העברה מרשת קול המוסיקה). 09.30 מפגש — מגזין [illegible] 10.30 רדיו קל. 11.10 השידור [illegible] 11.30 השכלה ודעת לכל [illegible] 12.05 [illegible] 14.06 [illegible]

— אדוה, עצבאות היהודים — מאת מיכאל רשא. ג. גר אצלנו כלאך — כפור באת יעקב שבינ. 14.45 לילדים הגדולים: החול בשק — ילקוט כליבו. 15.24 השכלה ודעת לכל — בירתמא — שעורים בערבית. 15.55 כפר חריש. 16.05 פגישת מחזור — בוגרי מחזור י"ז של ניצולי השואה במקוה ישראל. 17.12 מגישים שיר. 17.20 האוניברסיטה הפתוחה: מגלות לקוממיות. 18.06 מינחת ערב — מישדר יומי להווי דתי ומסורת. 18.47 פרקי היום בתנ"ך. 19.05 שעור בתלמוד. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 שנינו ביחד וכל אחד לחוד — והפעם: התמודדות עם לקויים בפריון.

רשת ב'

08.05 סעו לשלום. 09.05 ביקור בית, עם רבקה מיכאלי. 10.10 כל צבעי הקשת — מגזין יומי. 12.10 גל פתוח — חדשות ופזמונים. 13.00 בחצי היום. 14.06 יש עניין עם גבי גזית. 15.05 רגעי קסם — שירים ישנים ואהובים. 16.10 סעו לשלום — מנחה: גדעון הגר. 17.10 יומן כלכלה. 17.30 על מספרים ואנשים — מגזין המשק והחברה. 18.06 אצבע על הדופק — שבועון בעניני בריאות ורפואה. 18.45 היום בספורט. 19.00 היום הזה. 19.35 עולם חדש — מגזין חדשותי לענייני האדם וסביבתו. 20.05 פרקי חזנות כבקשתך — מומר שיר. 22.05 שבשבת עם בני הנדל. 23.05 קפה ראשה: חידונים מגוונים עם שמוליק רוזן.

רשת ג'

14.06 לי ולך — שיר וברכה. 15.05 חדש, חדיש ומחודש, עם שוש עטרי. 16.05 מוסיקה לעניין. 17.05 הצגה יומית. 18.06 מקום בצמרת — מצעד הפזמונים הישראלים. 21.05 ארוס עתיק — שירים שלא נס ליחם. 23.05 פניני גאו — עם לאה לאור.

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים. 06.30 אוניברסיטה משודרת: גיאולוגיה: עולם של תצפיות ומסקנות — פרופ' עמנואל מזור. 07.07 שבע אפס שבע, עם איתן לישפיץ. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף. 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב. 12.05 להיט לתאבון. 13.05 בסגנון ישראלי, עם אלי ישראלי. 15.05 פסק זמן. 15.45 אלף המים — סידרה מחיי הצבא. פרק שלישי: מסע ניכוס (שידור שני). 16.05 ארבע אחרי הצהריים * שירים עבריים. 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 יומן גלי צה"ל. 17.30 כוונת — מגזין גלי צה"ל לענייני צבא ובטחון. 17.50 יומן ספורט. 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.35 כוכב הערב. 19.05 רדיו רדיו, עם יואב קוטנר. 20.05 לא רק רוק. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת: גיאולוגיה — עולם של תצפיות ומסקנות (ש.ח.). 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהתבר"א אהבים. 23.05 אהבה קלאסית עם פנחס עידן. 00.05 ציפורי לילה — עם יובל מסקין. 02.05 לא רוצים לישון. 01.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב

אורלי: קולונל רדל 9.00, 6.00
אסתר: שוטר עם כבוד 9.30, 7.15, 4.30
בית לסין: אפוקליפסה עכשיו — 23.00
יום א' 19.00 סולו לטובה
בן־יהודה: דבו ואיש השלג 9.30, 7.00, 4.30
גורדון: צ'או פנטורין 9.30, 7.15, 4.30
גת: אהבתו של סואן 9.45, 7.15, 4.30
דקל: טוטסי 9.30, 7.15, 4.30
דרייב־אין: תף מסע 9.30, 7.15
מלכודת לאשה אוהבת 12.00
הוד: המטרה אמריקה 9.30, 7.30, 4.30
מוזיאון ת"א: לרקוד עם זר 9.30, 7.15, 4.30
סינמה 1: העד 9.30, 7.15, 4.30
סינמה 2: עדית אירית 9.30, 7.15, 4.30
פאר: רכבת תחתית 9.30, 7.15, 4.30
פאריס: ברדי
רב־חן:
חן 1: העניים 9.40, 7.30
חן 2: רומן על כטוה 9.40, 7.20, 5.00
חן 3: קאל 9.40, 7.25, 5.00
חן 4: בית־ספר לאסירים מתחילים 9.40, 7.20, 5.00
חן 5: הנוקם 9.35, 7.25, 5.00
צוותא: התמהוני 20.00
שחף: קוטנת קהיר הסגולה 9.30, 7.15, 4.30
תכלת: יער האיזמרגד 9.30, 7.15, 4.30
תל־אביב: נינג'ה אמריקאי 9.30, 7.15, 4.30
לימור חדש: כבודו של פריצי 9.30, 7.15, 4.30

רמת־גן וגבעתיים

אלאוים: הגונים 9.30, 7.15, 5.00
לילי: כבודו של פריצי 9.30, 7.15
ארמון: בית ספר לאסירים מתחילים 9.40, 7.30
רב־גן:
גן 1: שוטר עם כבוד 9.40, 7.20, 5.00
גן 2: ברדי 9.55, 7.15, 5.00
גן 3: יער האזמרגד 9.40, 7.20
פנטסיה 2.45, 12.30, 10.30
גן 4: רומן בהמשכים 9.40, 7.15, 5.00

ירושלים

אדיסון: המטרה אמריקה 9.10, 7.00, 4.30
בית אגרון:
18.00 שחק אותה סם
19.30 ארץ אחרת
21.30 הרפתקאה היא הרפתקאה
24.00 מונטי פייטון — טעם החיים
בנייני האומה: ברזיל 9.00, 6.00
כפיר: הביזון הגדול 9.30, 7.30, 4.30
חבורה: הנינג'ה האמריקני 9.30, 6.45, 4.00
אורגיל: בית ספר לאסירים מתחילים 9.30, 7.15, 4.30
ספרדי: בויכקה 8.10
אירעון: הגונים 9.00, 7.00, 4.10
מחיר כזול ביום ד'
מיטשל: קדושת קהיר הסגולה 9.00, 6.45

חיפה

ארמון: שוטר עם כבוד 9.00, 6.45, 4.30
אורה: הכבוד של פריצי 9.15, 7.00, 4.30
אמפי: הנינג'ה האמריקני 9.15, 7.00, 4.10
אורלי: אמדיאוס 9.00, 6.45
חן: רמבו 9.15, 7.00, 4.10
עצמון: רכבת תחתית 9.15, 7.00, 4.10
פאר: הגונים 9.15, 6.50, 4.10
רון: המטרה אמריקה 9.00, 6.45, 4.00
קרן אור המחודש: ראפטי ג'ייטס 9.15, 7.30, 4.30

נתניה

שרון: הנוקם 9.15, 7.00

חולון

מבוי הבובו הגדול 9.30, 7.15, 4.30
מגדל: השוטר מגנב ספור 9.30, 7.15
מתנ"ס קרית שרת: אמדיאוס
א' ב' ג' 9.00, 7.00, 4.00
אירמון: נינג'ה בעל תשע הנשמות 9.30, 7.15

בת־ים

עצמאות: הנינג'ה האמריקאי 9.30, 7.30

הרצליה

היכל: הנינג'ה האמריקאי 9.30, 7.15
מלון דניאל: גירושין נוסח הוליווד יום ב'
אפוקליפסה עכשיו יום ג', ה'

באר־שבע

חן: תרגיל לרגל מתחיל 9.30, 7.15

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ג', 3.12
תיאטרון הבימה:
פירוד זמני 20.30
רובינזון קרוזו בבימרתף 20.30
התיאטרון הקאמרי:
קסטנר — 20.30
קידוש – הכרטיסים נמכרו

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג. 3.12
ב־20.30 – „קידוש"
ב־21.00 – „טריו שינקין"

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
עזרא — בלפור 135
חולון
אהרון — הופיין 52
ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה — רח' המ"ג 28
נתניה
גבע — שער הגיא 14
פתח־תקוה
סופרפארם — שטמפר 43
רמת־גן
חן — רוטשילד 99
תל־אביב
הקריה — אבן גבירול 19
סופרפארם — איינשטיין 40, ר"א
חיפה
הדר — הנביאים 21

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ה', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
שערי צדק — ילדים, כירורגית, אורטופדית, עיניים.
בקור חולים — פנימית, נשים, א.א.ג.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00, ללילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות וחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנגר 26, קומה ג', טל' 523566, פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בואם טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל': 194869, 285822־03.
מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואזור השרון, טל' 052־37432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 669911־02
ער"ן תל־אביב — טל' 261111־03
ער"ן חיפה — טל' 338888־04
ער"ן באר־שבע — טל' 41811־057
ער"ן נתניה — טל' 34612־053
סילוק מוקרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111־03. [illegible] — 921022־08, עפולה — 93354־065.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 244, חדרה — 22444.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'—ה' בשעות 08.00—20.00, בימי ו' 08.00—13.00. טלפונים: 431500־03, 433300־03.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה': 7.30
בימי ו' וערבי חג: 7.30
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00. מבני ברק 16.18
לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

מחיפה בת־גלים:
לירושלים — א'—ו': 7.00
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 15.[illegible]
18.38. לירושלים: 5.55

צוות להסתדרות ולפרופסורים לכלכלה:

כל יצירת אבטלה — כשלון לתוכנית הכלכלית

מאת כתבנו

מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר כינס אתמול התייעצות של ראשי האגפים בוועד הפועל וקבוצת פרופסורים לכלכלה באוניברסיטת תל-אביב לדיון מוקדם בקביעת עמדה וגיבוש השקפות לגבי המדיניות הכלכלית-חברתית בשנת התקציב הקרובה, לרבות בנושאי מדיניות השכר.

תעסוקה וצמיחה משקית.

לדעת הפרופסורים לכלכלה אסף רזין, איתן ברגלס וצבי זוסמן — השיגה התוכנית הכלכלית לייצוב המשק הישגים יחסיים וענתה על כמה מהיעדים שהוצבו בפניה, אמנם במחיר כבד ובייחוד בתחום העמקת האבטלה — דבר שההסתדרות שוללת בעקרון ובמהות, ועומדת בראש החץ של המאבק למניעת אבטלה.

"אבטלה היא כשלון"

הפרופ' איתן ברגלס הדגיש כי יש למנוע העמקת אבטלה בעתיד והצהיר כי "כל יצירת אבטלה היא כשלון למערכת הכלכלית". פרופ' ברגלס שלל "תפר" בין תוכנית לתוכנית, אך חייב העלאות מחירים מתונה בסדרי גודל נמוכים בין הזמנים. כן התנגד לפיחות מאסיבי וצידד בזחילה של שער הדולר בשיטה של התאמה הדרגתית.

להטיל מס הון נטו

פרופ' אסף רזין, ניתח את מהות השחיקה בשכר, שהגיעה לשיאה בחדשי אוקטובר-נובמבר. אך טען שאת השחיקה יש ללמוד ולהעריך לאורך כל השנה התקציבית ולא רק על שלושת החדשים של הקיץ. שהרי החל מדצמבר ואילך יעלה השכר ויתייצב עד אפריל 86 בגובה של 20% ריאלית. רזין צידד בריסון המוניטארי, אך הזהיר מפני סכנה של איבוד הישגים. "האבטלה", אמר, "מציקה ועלולה לפגוע גם בהסתדרות כארגון". רזין תומך בהטלת מס הון נטו וכן בשיטת תוספת היוקר כפיצוי עם אי אלה שינויים בשיעור ההצמדה הקיימת.

ד"ר צבי זוסמן הוכיח שהאינפלציה היא כבושה והיציבות איננה יציבה. זוסמן טען ששחיקת השכר לא הגדילה את רווחיות המיגזר העסקי ועובדה זאת אומרת דרשני. כמי שכיהן כמשנה לנגיד בנק ישראל אמר ד"ר זוסמן שהשיעור הגבוה של הריבית הריאלית לא היה מוצדק.

מזכ"ל ההסתדרות וראשי האגפים שהשתתפו בדיון הסתפקו בהערות ושאלות. הפורום אמור להתכנס שוב ולסכם תוך זמן מוגדר את עמדות ההסתדרות בנדון, לקראת מערכת דיונים וקבלת החלטות במוסדות ההסתדרות המרכזיים.

ההסתדרות תאבק נגד שחיקת קיצבות הזיקנה

סיעת ההסתדרות במועצת המוסד לביטוח לאומי תובעת משרד העבודה והרווחה לפעול באופן דחוף למען הארכת תוקפו של חוק הביטוח הלאומי (הוראת שעה) התשמ"ה 1985 כדי למנוע החזרת המצב של שחיקת קיצבאות הזיקנה והשאירים — זאת הודיע אתמול עליזה שפי יו"ר הסיעה בתום הדיון שהתקיים בוועדת הזקנות של המועצה בראשותה.

חוק זה שתוקפו פג בחודש נובמבר הבטיח לגימלאים קיצבאת זיקנה ברמה של 15% מן השכר הממוצע במשק בפועל, וכן תשלום הפרשים במקרה של שחיקת ערכן מתחת לרמה זו.

האוצר מתנגד להארכת תוקפו של החוק הנ"ל בטענה שעם ירידת האינפלציה לא יהיה יותר צורך בכך.

אין להנציח השחיקה

ההסתדרות טוענת שאין להנציח את שחיקת קיצבאות הזיקנה והשאירים שהיתה קיימת לפני התיקון שהתקבל בכנסת ב-30 בינואר 1985, ושגם לאחר התיקון קיצבות הזיקנה והשאירים אינן מגיעות לעולם ל-16% מן השכר הממוצע במשק בפועל.

מהנתונים שהוצאו ע"י נציגי המוסד לביטוח לאומי מתברר שללא התיקון הזה באף אחד מהחודשים מאפריל 1985 ועד נובמבר, לא הגיעה קיצבת הזיקנה ל-15% מהשכר הממוצע במשק. הקיצבה נעה בין 12.2% באפריל, 12.8% במאי, 10.9% ביוני ו-13.8% ביולי. עם מצב כזה אין להשלים הודיעה עליזה שפי. תוכן הדברים הועברו במברק דחוף לשר העבודה והרווחה מר משה קצב.

● בריה"מ פתחה בנסיון תיווך על מנת לשים קץ למתיחות הרבה שהשתררה בין מצרים ללוב — מסר "אלראי אלעאם" העתון הכוויתי אתמול.

חילדה מושית שבו. בת 4 (על זרועות אמה) ביקרה אתמול בלויית סגן ראש-עיריית חולון אפריים קורן (משמאל) על אחת מאוניות הצי ה-6 העוגנות בחיפה. מטרת הביקור שנערכה למען מושית הזקוקה לניתוח השתלת כבד בארה"ב. בביקור תרמו מלחי הצי 5700 דולרים שנמסרו להורים של מושית ע"י רב-החובל של הספינה. (צילום: בריטמאן)

נרצח עזיז שחאדה

(המשך מעמוד ראשון)

ועם אש"ף והתפתחו ובכמה נושאים משפטיים שיתף בעת האחרונה פעולה עם חוגים תומכי אש"ף. התקופה היחידה שבה הותקף בידי ירדן ואש"ף היתה מיד לאחר מלחמת ששת הימים. כאשר היה בין היוזמים את הפניה לישראל, לכונן את המדינה הפלשתינית אך בשנים האחרונות, היה מקובל גם על החוגים תומכי אש"ף וכנו, רג'א שחאדה, היה עורך-דין של אוניברסיטת בירזית.

רג'א שחאדה גם חיבר ספר מפורסם על קשיי הכיבוש ועמד בראש ועדה להגנת זכויות האדם בשטחים.

המניעים — פליליים?

כתבנו מעיר כי לאור הדברים האלה קשה להבין אילו מניעים פוליטיים יכולים להיות לרוצחי עזיז שחאדה ויתכן כי הרצח הוא על רקע פלילי. לא הרחק מן המקום בו נרצח עזיז שחאדה, נרצח לפני כחמש שנים איש ציבור מתון אחר, עבד אל-נור ג'נחו. התברר כי רוצחו של ג'נחו היה מחבל איש החזית העממית.

נמצאה הסכין

דקות אחדות לאחר הרצח הגיעו קציני משטרה בכירים והאיזור נסגר. בקרבת הבית נמצאה סכין מגואלת בדם אשר ככל הנראה שימשה את הרוצחים. המשטרה וזרועות הבטחון פתחו בחקירה נמרצת.

כאמור, טרם הוברר האם נרצח עזיז שחאדה בגין דעותיו המתונות, או שמא בשל פעילותו העיסקית בענייני קרקעות, מכל מקום, עד כה לא נטל עליו שום ארגון או גוף את האחריות לביצוע הרצח.

עם זאת, מעריכים כי אין ספק שחיסולו עלול להשפיע להבא על החוגים המתונים ביו"ש. אלה ראו תמיד בעזיז שחאדה את האיש המעז להרחיק לכת ולבטא בבהירות את תפיסתו בזכות הבנה בישראל והפלשתינים.

כתב עתי"ם מוסר עוד, כי המשטרה וזרועות הבטחון חוקרים בכיוונים שונים. אולם בעיקר את האפשרות שעזיז שחאדה נרצח בידי ארגון חבלה, בשל קשריו עם שלטונות ישראל.

(עתי"ם)

אכזבה באוצר מ"הקיצוצים"

(המשך מעמוד ראשון)

לאוצר מחברות ורשויות ממשלתיות, וגם כאן המדובר הוא בתרגיל חשבונאי ולא בקיצוץ ממשי. הפקידים אמרו, כי החלטת הממשלה לקצץ 120 מיליון דולר מהסובסידיות ו-77 מיליון דולר מהסובסידיות ליצוא, לא מהוות קיצוץ בפעולות אם-כי לצער זה תהיה השפעה על ההזרמות של הממשלה. נוסף על-כך, החליטה הממשלה "לחסוך" 22 מיליון דולר בדחיית הרפורמה במס ההכנסה בשלושה חודשים ו-30 מיליון דולר על-ידי המשך ביטול קצבת הילד הראשון לשנה אחת, עד אפריל '87.

התייקרות מוצרים ב-12%

באוצר אמרו לכתבנו, שבעקבות הקיצוץ בסובסידיות למוצרי יסוד צפויה התייקרות ממוצעת של כ-12 אחוזים, אם-כי, במוצרי חלב תהיה עליית מחירים גדולה יותר. באוצר מניחים שבעקבות הקיצוץ בסובסידיות יעלה מדד המחירים לצרכן בכ-1.5 אחוז.

יצוין, שעל-פי המסמך שהכין משרד האוצר לקראת ישיבת הממשלה, היתה צפוייה עליה באבטלה לשנת התקציב הבאה בכ-8.5 אחוזים מכוח העבודה האזרחי.

הכל תלוי בקיצוץ הנוסף

פרופ' מיכאל ברונו מאדריכלי התוכנית הכלכלית אמר אתמול לכתבנו שהצלחת מהלך הקיצוץ, תלוייה עכשיו ביכולת משרד האוצר לקצץ עוד 200 מיליון דולר מתקציבי משרדי הממשלה. לדברי פקידים בכירים באוצר המצב עדיין נזיל, וכל המאמצים צריכים להיות מופנים עתה למו"מ עם השרים מרדכי גור, יצחק נבון ומשה קצב, אשר עיקר הקיצוץ יפול על תקציבי משרדיהם.

אתמול הכריז משרד החינוך שהוא מתכוון לעמוד בהתחייבויותיו ולהעלות את שכר המורים כמתחייב מהמלצות דו"ח עציוני. בכך נסתם הגולל על תקוות האוצר להביא לדחייה נוספת ביישום המלצות דו"ח עציוני.

מודעי ושר העבודה משה קצב נפגשו אתמול בירושלים בפתיחת המו"מ על הקיצוצים במשרד העבודה וכביטוח הלאומי. האוצר מציע לקצץ 90 מיליון דולר מתקציב הביטוח הלאומי. יצוין, ששר האוצר הודיע לקצב שהקיצבאות לקשישים בחודשים הבאים לא ירדו בצורה משמעותית ובכל מקרה לא יהיו נמוכות מ-15 אחוז מהשכר הממוצע במשק וזאת עקב הירידה בשיעורי האינפלציה.

רובינשטיין: שאנס אחרון

יהודה צור כתב "על המשמר" מוסר:

"כורח המציאות הוא לקצץ עוד 200 מיליון דולר בתקציב הממשלה כי זאת השנה האחרונה שניתן לקצץ בתקציב לפני שתבוא בשנה שלאחריה מפולת פריון מניות הבנקים", אמר אתמול שר התקשורת אמנון רובינשטיין במהלך סיורו בכרמיאל. לדבריו, הממשלה תצטרך שנה לאחר מכן למכור חברות ממשלתיות כדי לממן את פריון מניות הבנקים המגיעות למיליארדי דולרים.

המשלחת

(המשך מעמוד ראשון)

לרצח בראס בורקה.

פיצויים לנפגעים

נודע לי, כי הדיונים בפרשת ראס-בורקה, בהשתתפות שני המנכ"לים יתמקדו סביב שלושה היבטים. הראשון — קביעת נהלים ברורים לעתיד, על בסיס הפקת לקחים מהמקרה, לגבי דיווח, פעולות בשטח ופינוי נפגעים. בעניין זה ידון תת אלוף שיאון עם אמיתו היו"ר המצרי של הוועדה הצבאית המשותפת הגנראל פארוק לביב.

ההיבט השני הוא — פיצויים למשפחות הנפגעים בראס-בורקה. משפחות הנפגעים יקבלו פיצויים מן הממשלה לאחר שהוחלט להכיר בהן כנפגעי פעולות איבה. הממשלה מצידה תתבע פיצויים ממצרים. לפי חוות דעת משפטית מדובר בתהליך ממושך ביותר, מאחר שיהיה ניתן להגיש את תביעות הפיצויים רק על בסיס ממצאי ועדת החקירה המצרית וגזר הדין של הנאשם ברצח.

ההיבט השלישי הוא — בדיקת האירועים כפי שהיו בשטח. כדי לקבל הבהרות בנושא זה יש להמתין לדו"ח ועדת החקירה על ראס בורקה.

פישור ופשרה

קמחי ושגריר ישראל בקאהיר משה ששון יעסקו בנושא ראס-בורקה והדחקת הנורמליזציה ביחסים עם מצרים. יתר חברי המשלחת הישראלית יתפצלו לשתי קבוצות עבודה. האחת תטפל במציאת פתרון לבעיית טאבה באמצעות פשרה ופישור. השנייה תעסוק בשאלות הקשורות לשטר בוררות.

המשלחת תשוב לארץ ביום ה' ותדווח על תוצאות השיחות לקבינט. בשבוע הבא תגיע לישראל המשלחת המצרית.

קדומי: נמשיך להתנגד לישראל — יהיה המחיר אשר יהיה

מרכז האו"ם — פארוק קדומי, דובר אש"ף הכריז בנאום בעצרת הכללית של האו"ם, כי "נמשיך בהתנגדותנו לישראל יהיה משך הזמן אשר יהיה ויהיו הקורבנות הדרושים אשר יהיו".

הוא אמר, כי אש"ף תמיד גינה טרור, אך זכותו, על פי החוק הבינלאומי להתנגד לכיבוש הישראלי.

"אם ישנם הגורסים כי מדיניות זו היא מדיניות של טרור, יהי נא כך", הוסיף.

בנאומו זלזל קדומי בהצעות השלום שהשמיע ראש הממשלה שמעון פרס באוקטובר. "אלה עמדות ישנות שהוצגו בצורה חדשה, כדי לחולל שינויים קוסמטיים מסוימים בפנים המכוערות של ישראל".

הוא הוסיף "אין אנו מאמינים כי יש סיבה כלשהי לאופטימיות לשלום במזרח התיכון כל עוד תומכת ארה"ב בישראל, ומשתדלת להתעלם מאש"ף. העם שלנו ימשיך במאבקו."

דמי חנוכה מדליקים!

כֻּלָּנוּ
שבועון צעיר

מהם דמי החנוכה הטובים ביותר שתוכל לשמח בהם ילד וילדה בגיל 8-13?? — מנוי שנתי על "כולנו", השבועון הצעיר שכבש את הילדים.

צלצל 03-378833 וכבר בחנוכה יגיע השבועון לבית הילד!

והתמורה — 5000 שקל לחודש בהוראת-קבע לבנק, או 59,800 שקל לשנה מראש.

רעיון מדליק לחג לאורים!

בפתיחת משפט רוצחי הישראלים בלרנקה

המחבלים הודו ברצח; השופטים רשמו: לא מודים

הנאשמים הודו, באמצעות מתרגם, ברצח אסתר פלצור ובהריגת ראובן פלצור ואברהם אבנרי ● לאחר התייעצויות קבע אב-בית-הדין: הנאשמים כופרים באשמה, כי אינם מבינים את השלכות הודאותיהם

ניקוסיה. — שלושת המחבלים שרצחו את שלושת הישראלים על יאכטה במארינה של לרנקה ב-25 בספטמבר — הועמדו לדין אתמול.

הנאשמים הם חאלד עבדל חטיב, 28, בעל דרכון סורי, עבדל חכים סעדו אלחליפה, 29, שאצלו נתגלה דרכון ירדני והבריטי אייאן מייקל דויסון, 27, נגד שלושתם הוגש כתב אישום על רצח.

מודה בהריגה

חטיב וחליפה הודו באשמת רצח אסתר פלצור, 53 באמצעות מתרגם. גם דויסון אמר: "אני מודה באשמה זו".

כל אחד מן הנאשמים אמר לאחר מכן: אני מודה בהריגה כאשר הועלו הסעיפים של רצח ראובן פלצור, 53, ואברהם אבנרי, 57.

לאחר התייעצות עם שני השופטים האחרים הודיע נשיא בית-המשפט, ג'ון פויאדיס, כי השלושה אינם מודים באשמת הרצח.

השופט נימק את ההוראה לרשום את הודעות הנאשמים ככופרים באשמה, משום שאמר, כי הם אינם מבינים את ההשלכות של הודאה באשמה.

דיברו בערבית

חטיב וחליפה דיברו בערבית שתורגמה ליוונית. דויסון דיבר קודם באנגלית ואחר-כך בערבית. הסניגורים אמרו, כי הנאשמים אינם מסכימים להודות ברצח, בגלל המשמעות המוסרית שבמלים "מודה באשמה", אולם הם התכוונו להודות בהריגת הישראלים.

התובע אמר בדברי הפתיחה, כי הוא מתכוון לנהל את המשפט שלא על בסיס פוליטי. "אין אנו הולכים לייחס שום משמעות פוליטית לפרשת רצח זו", הוא אמר.

הוא גם הוסיף, כי לא יתקבלו עדויות באשר למניעים. "כל מניע המוביל להפסקת חיי אדם, אין להשלים עמו ואינו מצדיק כל סטייה מן העקרונות של החוק", אמר התובע, קיפריאנו.

נשק מאדם רביעי

התובע אמר להלן, כי חאלד טס לקפריסין מאתונה ב-13 בספטמבר ושם קיים מגע עם דויסון. ששה ימים לאחר מכן דויסון נפגש עמו. השניים ביקרו במרינה של לרנקה לפחות פעמיים ועקבו אחר היכטה הישראלית. חליפה הצטרף אליהם בלימסול ב-24 בספטמבר, מסר התובע קיפריאנו.

אדם רביעי, שאיננו מוכר למשטרה, נתן לשלושה נשק ותחמושת והסיע אותם ללרנקה ב-25 בספטמבר לפנות-בוקר, הוא אמר.

התובע ימשיך את טיעוניו היום. (עי"ד, ע"צ)

מימין: רמטכ"ל צבא הפיליפינים, פאביאן ור, מאושר לאחר זיכויו מאשמת רצח מנהיג האופוזיציה אקינו. משמאל: אלמנתו של אקינו מגיבה בזעם על הזיכוי. "מבחינתי, הנשיא מארקוס הוא נאשם מספר אחד", אמרה. (צילום: איי.פי.)

הקרב על "ג'וני ווקר"

לונדון. - קרב גדול נפתח אתמול בבריטניה. כאשר חברת "ארגיל" לשיווק מזון הגישה הצעה בסך של 1.86 מיליארד לש"ט (2.80 מיליארד דולר), כדי לרכוש את חברת "דיסטילרס ויסקי" המייצרת את סוגי הוויסקי המפורסמים "ג'וני ווקר" ו"ווייט הורס".

ההצעה נדחתה מיד על-ידי "גינס דיסטלרס". ואם זו תצליח בסופו של דבר להשתלט על החברה הסקוטית, יש להניח שהמחיר יהיה גבוה יותר.

קודם לכן הציעה חברה אוסטרלית "אלדרס" מחיר של 1.8 מיליארד לש"ט, בנסיון להשתלט על החברה הבריטית "אלייד ליונס", חברה למזון ולמשקאות שהיא גדולה פי 4 מהחברה האוסטרלית.

ההצעה של חברת "ארגיל" היא האחרונה בשורה של מאבקים, שנועדו להשתלט על חברות אחרות, אשר העסיקו בחודשים האחרונים את בורסת ניירות הערך הלונדונית.

מאבקים אלה מלווים מודעות על עמודים שלמים בעיתוני לונדון. (ע"ר)

טלקס

● מצרים הורידה הכוננות בגבול לוב

קאהיר.- הקלה חלה במתח שהשתרר בין מצרים לבין לוב בעקבות חטיפת מטוס הנוסעים המצרי כאשר נמסר כי חלק מן החיילים הפרוסים לאורך הגבול עם לוב קיבלו חופשה.

מקורות צבאיים מסרו, כי החיילים החלו לקבל חופשה של 42 שעות בפעם הראשונה מאז הוכרז על מצב כוננות לפני עשרה ימים. (ע"ר, ע"צ)

● איראן רכשה טילים מתוצרת בריה"מ

לונדון.- איראן רכשה 30 טילי קרקע-קרקע וטילי קרקע-אוויר מתוצרת בריה"מ.

לדברי הסוכנות "קיודו", הטילים סופקו לאיראן ע"י אחת ממדינות העולם השלישי. איראן תרכוש כמה מאות נוספות של טילים אלה.

במסגרת העיסקה הנוכחית תרכוש איראן 70 טילי קרקע-קרקע וכן טילי קרקע-אוויר המסוגלים להפיל מטוסי "מיג 23" ומיראז' אפ-1. (ע"מ)

● בחריין תרכוש מארה"ב 50 טנקים

כוויית.- שר ההסברה של בחריין הודיע, כי בחריין תרכוש 50 טנקים מארה"ב. והעיסקה לא תתקל בהתנגדות הקונגרס האמריקני. עוד אמר, כי היחסים עם מצרים הפכו להיות קיימים ומעשיים ויש ביקורים הדדיים רבים. (ע"מ)

● שר הנפט הנורווגי קורא לביטול משרד אש"ף בארצו

אוסלו.- שר הנפט הנורווגי, קארה קריסטיאנסן, קרא אתמול להעברת חוק חדש בפרלמנט שימנע הקמת משרדים של ארגוני טרור בנורווגיה.

דבריו היו מכוונים גם נגד אש"ף.

בתחילת 1985 מנע משרד המשפטים הנורווגי הקמת משרד אינפורמציה של אש"ף באוסלו אולם ההחלטה שונתה כאשר אש"ף הציע כי בראש המשרד יעמוד צברי קיטנטיט. שקיבל אזרחות נורווגית. (ע"ר)

● הדרדרות הראנד עוררה יצוא הנשק מדרא"פ

יוהאנסבורג.- יצרני הנשק של דרום-אפריקה מוכרים בימים אלה נשק רב בשוקי העולם. בעיקר נוכח ההידרדרות הגדולה של הראנד הדרום-אפריקני נגד כל המטבעות החשובים האחרים (מסר כאן אתמול.

יו"ר חברת הנשק הממלכתית "ארמסקור" פייט מאראיס מר אמר בראיון ברדיו, כי דרום-אפריקה גם מייצאת ציוד לריסון המונות. הוא נמנע מלמסור פרטים על יצוא הנשק וגם לא היה מוכן לומר איזה מדינות קונות נשק מדרום-אפריקה. (ע"ר)

● ארגון יפאני: אנו אחראים לחבלה בקווי רכבת

טוקיו.- ארגון הטרור היפאני השמאלני "הגרעין הקשה" נטל על עצמו אתמול את האחריות על פיגועים ומעשי חבלה במערכת הרכבות של יפאן ביום שישי שעבר.

מנהיגי ארגון מחתרת זה. צוקאקורי-הא נעצרו על-ידי המשטרה ביחד עם עשרות אחרים לאחר התקפה על תחנת רכבת שביצעו חברי הארגון חובשי הקסדות בעת שאלפים נסעו לעבודתם.

בעת ובעונה אחת היו פיגועים ב-33 מסעפי מסילות ברזל בקווים של טוקיו-אוסאקה וטוקיו-הירושימה. (ע"ר, ע"צ)

● הליש"ט — מעל 1.50 דולר

לונדון.- הדולר האמריקני המשיך להידרדר כנגד הליש"ט וזו נסחרה אתמול בשער שעלה על 1.50 דולר בפעם הראשונה מזה שנתיים. לאחר מכן היתה נסיגה קלה. (ע"ר)

מטען התפוצץ 50 מטר מדיוני פיסגת השוק

לוכסמבורג. — פיצוץ אירע אתמול לפנות-ערב. כ-50 מטר מהבניין בו מתקיימת ועידת הפיסגה של 12 מדינות השוק האירופי המשותף.

הפיצוץ היה ליד כביש קרוב לבניין, וייתכן שנגרם על-ידי אצבע דינמיט שהושלכה מתוך מכונית, מסרה המשטרה.

כוחות משטרה חסמו מיד את האיזור כדי לחפש אחר מטעני נפץ אפשריים נוספים.

הפיצוץ גרם למכתש ברוחב של כחצי מטר, בכביש המוביל אל מרכז הוועידה.

דובר של המשטרה אמר, כי הפיצוץ מזכיר את 14 הפיגועים שבוצעו מאז אפריל אשתקד בלוכסמבורג, איש לא טען לאחריות לפיצוצים אלה.

מנהיגי השוק האירופי קיימו את שיחותיהם במרכז הוועידה, בן 22 הקומות, כאשר התפוצץ חומר הנפץ, והרעיד את החלונות בכל הסביבה. הפיצוץ נשמע היטב בחדר הדיונים, אולם הם לא הפסיקו.

על מרכז הוועידה הופקדה שמירה כבדה של המשטרה והצבא. מאז הגיעו שרי החוץ של השוק האירופי בסוף השבוע שעבר. כדי להכין את ועידת הפיסגה שנפתחה אתמול.

(ע"צ ע"ד)

"גנרל חורף" מכה בכל רחבי ארה"ב

וושינגטון — שלג רב ירד אתמול בחלק ניכר מארה"ב והפך את הכבישים למשטחי החלקה. עליהם נראו מכוניות רבות שניזוקו בתאונות ואחרות שנהגיהן נטשו אותן.

הטמפרטורה היתה נמוכה מאוד, וביום א' נאלצו כנסיות רבות לבטל את תפילותיהן.

סופות השלג פקדו תחילה את מדינות מערב ארה"ב, מונטאנה, וושינגטון, אורגון. ולאחר מכן התפשטו לעבר ההרים עד לאגמים הגדולים, וממישורי הדרום עד לגבול קנדה.

מחמת רוחות, שנשבו במהירות של 80 קמ"ש לשעה, ירדה הטמפרטורה לפתע בחלק הגדול של מרכז המדינה, והתנועה בכבישים נעשתה מסוכנת מאוד.

מאות מכוניות התנגשו וכבישים רבים היו סגורים למעשה, הן בשל הראות המצומצמת והן בשל עשרות המכוניות שנשארו נטושות על הכבישים. (ע"צ)

70 מיליון פרנק נשדדו מ"ברינקס" בפאריס

פאריס.- שודדים מזויינים הוציאו שלל של 70 מיליון פרנק (9 מיליון דולר) מחברת האבטחה העולמית "ברינקס" המעבירה כספים לבנקים ברכב משוריין.

השודדים הצליחו לבצע שוד מסובך ביותר ונמלטו עם שלל שהוא אחד הגדולים ביותר בקורות מעשי השוד בצרפת, מסרה המשטרה.

השודדים פעלו בשני צוותים שקיימו ביניהם קשר אלחוטי. הם ביצעו פעולה משולבת ומתואמת ללא כל תקלה, המבצע נמשך קרוב ל-8 שעות.

בשלב הראשון תקפו שודדים חמושים ברובים ואקדחים שני עובדי "ברינקס" בבתיהם ביום א' בלילה. הם אילצו אותם לנסוע עמם למשרדי החברה בקולומביה, צפונית-מערבית לפאריס ולפתוח שם את חדר הכספות.

בינתיים החזיק צוות אחר של השודדים את הנשים של שני העובדים כבנות-ערובה בבתיהן, עד שהסתיימה הפעולה זמן קצר לפני עלות השחר אתמול.

רק לאחר שהם הסתלקו עם כל השלל, בערך בשעה 8 בבוקר, הם התקשרו והודיעו לשחרר את הנשים שהוחזקו כבנות-ערובה, מסרה המשטרה.

המשטרה משוכנעת, כי השוד, שתוכנן בצורה מוקפדת ובוצע בדרך יעילה ביותר, הוא תוצאה של מגע פנימי שהגיע אל השודדים, עד כה המשטרה אפילו איננה יודעת כמה שודדים השתתפו בשוד המסובך והארוך.

המזומנים שנשדדו מחברת "ברינקס" הועברו במשאית קטנה על-ידי השודדים שלבשו אפודות מגן. (ע"ר, ע"צ)

תסיסה בפיליפינים בעקבות זיכוי הרמטכ"ל מרצח אקינו

מאנילה — הרמטכ"ל של צבא הפיליפינים, גנראל פביאן, זוכה אתמול מכל מעורבות ברצח מנהיג האופוזיציה, בנינו אקינו. שעות מספר לאחר הזיכוי החזירו הנשיא פרדיננד מארקוס לתפקידו.

בהודעה מארמון הנשיאות נאמר, כי גנראל ור היה בחופשה בעת שהועמד לדין ביחד עם 25 אחרים לאחר רצח מנהיג האופוזיציה הפופולארי ב-1983. בהודעה גם נאמר, כי גנראל ור שיגר איגרת לנשיא מרקוס ובה ביקש להחזירו לתפקידו.

להלן נאמר בהודעה, כי גנראל ור מסר לנשיא מארקוס, כי יביא לידיעתו עניני ביטחון מסוימים רגישים ביותר שדרוש בהם טיפול מיידי.

לחץ על אלמנת אקינו

אלמנתו של הסנאטור לשעבר, אקינו, שנרצח בעת שירד מן המטוס בהגיעו מארה"ב, הוקיעה את גזר-הדין.

גב' אקינו, 52, הודיעה, כי בעלה "היה קורבן המשפט הזה".

בימים האחרונים הופעל עליה לחץ רב מצד תומכיה ותומכי בעלה להתייצב לבחירות לנשיאות מול הנשיא פרננד מארקוס. הבחירות עומדות להתקיים בפברואר.

הרצח עורר תסיסה בקרב אוהדי אלמנת אקינו. גב' אקינו אמרה במסיבת עיתונאים לאחר מתן גזר-הדין: "הקשור מספר אחד מבחינתי הוא מארקוס עצמו".

בית-המשפט קיבל את הגירסה שמסר הצבא לגבי נסיבות רצח אקינו, ודחה את דו"ח ועדת החקירה. בה נאמר כי היה זה קשר לרצוח את אקינו ביוזמת הצבא.

גזר הדין מולו, על 90 עמודים, שודר בטלוויזיה. (ע"ר)

צפון-תימן: אין פגיעות ביהודים

צנעא — צפון-תימן הכחישה האשמות שהושמעו בישראל ביום א', לפיהן נאלצו קרוב לאלף יהודים תימנים להמיר את דתם ולעבור לאיסלאם.

סוכנות הידיעות הצפון-תימנית מסרה את הודעת משרד החוץ, בה נאמר כי: "כל הדיווחים האלה הם חסרי יסוד ולא נכונים, והם חושפים את כוונותיה התוקפניות של ישראל כנגד הפלשתינים והעולם הערבי כולו".

שערי מטבע-חוץ בנק הפועלים — 2.12.85

מטבע	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1453.54	1518.95	1477.780	1496.21	1486.2
לירה שטרלינג	1	2169.67	2272.77	2208.543	2236.09	2221.1
מרק גרמני	1	579.67	607.21	590.0501	597.412	592.29
פרנק צרפתי	1	187.62	199.05	193.4268	195.840	194.24
גילדן הולנדי	1	514.54	538.99	523.7571	530.292	526.81
פרנק שווייצרי	1	698.30	731.49	710.8132	719.682	761.07
כתר שוודי	1	190.80	199.86	194.2148	196.638	195.05
כתר נורווגי	1	192.10	201.22	195.5383	197.978	196.57
כתר דני	1	159.86	167.46	162.7288	164.759	163.50
מרק פיני	1	265.26	277.87	270.0129	273.381	274.00
דולר קנדי	1	1047.64	1097.43	1066.412	1079.71	1072.5
דולר אוסטרלי	1	982.03	1014.66	996.9847	1009.42	1002.4
ראנד דר-אפריקני	1	473.36	544.62	537.9121	544.623	540.98
פרנק בלגי	10	281.72	299.27	290.6728	294.299	291.81
שילינג אוסטרי	10	825.34	864.56	840.1253	850.607	843.23
לירה איטלקית	1,000	849.89	903.61	867.2396	878.060	870.14
ין יפני	1,000	715.44	749.44	728.2576	737.344	733.38

טלקס

● פרס ביפאן לטלוויזיה הלימודית

תל־אביב. — הטלוויזיה הלי־מודית זכתה בפעם נוספת בפרס וציון לשבח, בתחרות הבין־לאו־מית לסרטים חינוכיים ולימודיים אשר נערכה בטוקיו, יפאן, בחודש שעבר.

התוכנית אשר זכתה לציון לש־בח היא: „בא להכיר גיאומטריה". זו התוכנית הראשונה מתוך ארבע תוכניות בסידרה לכיתות ד', בהפקת תמר ריינר ומיכל ארבל. בימוי – טיטי אקס, תסריט – חנן פלד. המשתתפים: אבנר חיזקיהו, אסתי כץ, טליה שפירא, רן ורד, אביה אוריה ודן שגב.

חיה יוסף

● מועדון „צוותא" חדש בדרום

ירוחם. — למשפחת מועדוני „צוותא" בארץ, נוסף אח צעיר בירוחם שבנגב הרחוק. בפתיחה החגיגית שנערכה במוצאי שבת האחרון, השתתף קהל רב שמילא כל פינה פנויה באולם מועצת הפועלים המשופץ.

במעמד זה בירכו מזכיר מועצת פועלי ירוחם, דוד מסיקה, רכז המועדון, נועם ויינפלד, ורכז מועדוני „צוותא" בארץ, משה טנא.

יוסף גילת

● פעוט זקוק להשתלת כבד

מגדל העמק. — הצילו את מאיר זורע – בקריאה זו יצא ועד ציבורי במגדל־העמק, הפועל להצלתו של פעוט בן שנתיים ו־10 חודשים. הזקוק באופן דחוף לניתוח השתלת כבד בארה"ב.

הניתוח בארה"ב נדרש. לאחר שהתינוק כבר טופל במשך למעלה משנה וחצי בבית־החולים בילינ־סון. מאיר זורע הוא בן זקונים למשפחה שלה עוד 3 ילדים, בני 10, 7, ו־6. אבי המשפחה הוא מובטל, והאם עובדת ניקיון בחברת שמירה בעפולה.

למעוניינים לתרום למימון הניתוח להצלתו של הפעוט, נפתח חשבון בנק מס' 330, ו־350, בבנק הפועלים במגדל־העמק.

מירה יערי

● פרופ' מנחם יערי — ראש המכון ללימודים מתקדמים באוניברסיטה העברית

פרופ' מנחם יערי

ירושלים. — פרופ' מנחם יערי, המכהן בקתדרה ע"ש שונברון בכלכלה מתימטית באוניברסיטה העברית, נתמנה לראש המכון ללימודים מתקדמים של האוני־ברסיטה העברית.

פרופ' יערי הוא בן 50, בעל תואר בוגר בכלכלה ופילוסופיה מהאוניברסיטה העברית ותואר דוקטור בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת סטנפורד בארה"ב. המכון ללימודים מתקדמים הוקם באוניברסיטה העברית בירושלים בשנת 1975 כדי לקדם מספר מטרות, שעיקרן טיפוח מחקר ברמה הגבוהה ביותר בתחומי מחקר מגוונים, יצירת מרכזי מצוינות וקידום התפתחו־תם של חוקרים צעירים מצ־טיינים. (ש.ה.ח.)

התעשיינים מאשימים עיריות פ"ת ולוד ב„סחיטת" ארנונות

נשקלת העברת מפעלים לרשויות בהן תנאים נוחים יותר ● הבדלים של מאות אחוזים בין עיריות שונות ● עומדים לפרסם „רשימה שחורה"

מאת חיים מרגלית,
כתב „על המשמר"

תשלומי הארנונה של מפעלי תעשייה הנהוגים ברשויות המקומיות, הגיעו לנקודה כל כך גבוהה שאי אפשר להחריש יותר ויינקטו צעדים חריפים — הבריז עו"ד אורי מנשה, מנכ"ל חברת „קרגל", המכהן עתה כיו"ר ועדת הכלכלה בהתאחדות התעשיינים.

הוא הודיע, כי בפתח תקווה ובלוד, כהן חורגים תשלומי הארנונה מכל היגיון, שוקלים תעשיינים להעביר את מפעליהם לרשויות מקומיות בהן התנאים נוחים יותר.

חיפה זולה

הוא הביא לשם דוגמה את ההבדלים בתשלומי ארנונה בין חיפה שבה ב־1 באפריל 1983 שילמו עבור כל מטר מרובע 6600 שקל לשנה, בפתח תקווה 11000 שקל לממ"ר ובלוד 20000 שקלים לממ"ר. הוא הדגיש, כי למרות התשלומים הגבוהים, אין זוכים מפעלי התעשייה לשירותים, כמו החזקת דרכי־גישה ושירותי מים וכיוב.

דני ורדינון, מנכ"ל „ורדינון מגבות", ובני גולשטיין, מנכ"ל „נורמן תעשיות", הממוקמים באיזור התעשייה של פתח־תקווה, גינו את אטימות העירייה לצורכי התעשייה. ורדינון אמר, כי תשלומי הארנונה מחזיקים כ־30 אחוז מתקציב העירייה והשירותים שהם מקבלים שואפים לאפס. גולדשטיין סיפר, כי עיריית פתח־תקווה חייבה את המפעל שהוא מנהל, בתשלום של 35 אלף דולר בגין תיעול, כאשר אין בינתיים שום תוכנית תיעול.

„לא לשלם"

עו"ד מנשה הודיע, כי ההתאחדות תפרסם בקרוב „רשימה שחורה" של רשויות מקומיות, בהן הארנונה גבוהה במיוחד, ויבקשו ממפעלים קיימים לדרוש תשלומי ארנונה המבוססים על התשלום הבסיסי שנקבע ב־1 באפריל ולא לשלם שום תוספת מעבר למה שנקבע. כן מסר, כי ההתאחדות תמליץ בפני חברים לא לתכנן הקמת מפעלים ברשויות מקומיות ש„סוחטות" ארנונה גבוהה ממפעלי תעשייה.

השפל „יוזם" עבודות בכנרת

עיריית טבריה מנצלת את השפל בכנרת ומסדרת את שולי החופים. (צילום: יוסי אלמקייס, י.פ.פ.א.)

סעודיה תממן מכללה איסלמית בישראל?

מאת מירה יערי,
כתבת „על המשמר"

ראשי הציבור המוסלמי הערבי בישראל, שנפגשו אתמול בירושלים עם השיח' סעיד אלדין אל־עלמי, יו"ר המועצה המוסלמית העליונה, ביקשו ממנו שיפעל אצל משפחת המלוכה בסעודיה למימון פרוייקט הקמת מכללה איסלמית בישראל.

שיח' אל־עלמי הבטיח, שבבי קורו בעוד 10 ימים בסעודיה יעלה את הבקשה בפני בית־המלוכה הסעודי, וציין שהוא עצמו תומך בהקמת מכללה כזאת ויעמיד לרשותה אנשי דת מירושלים שיטיפו לחזרה לאיסלאם.

השיח' אל־עלמי הציג לפני ראשי הציבור המוסלמי מכתב ממפקד מרחב ירושלים, תת־ניצב חיים אלבלדס, ובו הודעה שלא יחולו שום שינויים במדיניות השלטונות לאיסור תפילה של יהודים על הר־הבית.

כזכור, גינו ראשי הציבור המוסלמי את כוונת השלטונות לאפשר ליהודים להתפלל ליד מסגד כיפת־הסלע, הנחשב לאחד המ־קומות הקדושים ביותר לאסלם, דבר שהיה מתקבל כפגיעה חמורה במוסלמים ברחבי העולם.

סניף „תגר" נפתח בשפרעם

מאת קאסם זייד,
כתב „על המשמר"

אתמול נפתח בשפרעם סניף של „תגר" התנועה נגד הגזענות. בטקס הפתיחה השתתפו ראש העירייה וחבריה, נציגי שלוש העדות בעיר, ומנהלי בתי־הספר. יו"ר התנועה, שמואל טולדאנו, הבהיר ש„תגר" אינה תנועה חליפית לתנועת „מענה" ושהיא פועלת במסגרתה.

טולדאנו הביע תקווה להצטרפות המונית של האזרחים הערבים ל„תגר", כערובה להצלחת המאבק נגד הגזענות ולחיזוק הדרישה לחקיקת חוק נגד הגזענות.

סניף „תגר" בשפרעם הוא הסניף השני במיגזר הערבי. הסניף הראשון הוקם בכפר באקה־אלגרבייה. בנוסף לשני סניפים אלה, קיימים סניפים משותפים ליהודים ולערבים, בנצרת ובעכו.

„יש גבול" תמשיך לפעול

„תנועת „יש גבול" לא התפרקה לאחר סיום מלחמת לבנון והיא ממשיכה להתקיים באופן מוסדי ומאורגן. בעת הצורך, תשוב התנועה ותפעל במלוא כוחה, נגד כיבוש ונגד כל סכנת מלחמה בלתי־נחוצה".

דברים ברוח זו השמיעו אתמול נציגי תנועת „יש גבול", במסיבת עיתונאים לרגל הוצאת הספר „גבול הציות" – קובץ מאמרים בנושא סרבנות השירות הצבאי.

הספר כולל מאמרים העוסקים בהיבטיה הפוליטיים, הפילוסופיים, המשפטיים, המוסריים, ההיסטוריים והצבאיים, של תופעת הסרבנות. בין כותבי המאמרים: פרופ' ישעיהו ליבוביץ, עדי צמח, מאיר פעיל, פרופ' אסא כשר וד"ר יהודה מלצר.

במסיבת העיתונאים השתתפו פרופ' ישעיהו ליבוביץ, ד"ר יהודה מלצר, הרב ירמי מילגרום ושרה יבלינקו, שכנה אנטול נכלא כימים אלה בפעם הרביעית מאז מלחמת לבנון בגלל סירובו לשרת בשטחים.

פרופ' ליבוביץ דיבר על בעיית „האדם ומדינתו", וציטט את הוגה הדעות האמריקאי, אמרסון, אשר אמר: „אסור לציית לחוקי המדינה יותר מדי".

„הקו המפריד", אמר ליבוביץ, „עובר בין אלה שקובעים חובת ציות מוחלט לשלטון ולמוסדותיו ובין אלה שאומרים ש„יש גבול". השאלה היא, לא היכן עובר הגבול אלא שלילת המאשימים, האומר שלסמכות המדינה ולחובה לשרת לה אין גבול".

(עתים)

● בית־הספר המקצועי „מרכז נוער" בקריית־שמונה יקיים השבוע „שבוע עדות", שבמהלכו יוקדש כל יום בשבוע לעדה אחרת המייצגת את קריית שמונה.

ישראל תערער על הגבלות היצוא לארצות השוק המשותף

מאת יוסף גלילי,
כתב „על המשמר"

„ישראל תערער על ההצעות של הצוות המקצועי של מוסדות השוק האירופי המשותף, משום שאינן קבילות לטווח ארוך ומנוגדות לאינטרסים של החקלאות בארץ" — אמר דובר משרד החקלאות, נפתלי יניב, בהשיבו לשאלת כתב „על המשמר".

לדברי יניב, ההצעות כפי שפורסמו אינן מדויקות, ובחלקן סותרות את רוח הסיכומים המשותפים שהתגבשו בשיחות בין שרי החקלאות והחוץ של ישראל עם נציגי השוק המשותף. אלה יבוררו סופית בשיחות שיתנהלו בין נציגי ישראל ומוסדות השוק, בשבוע הבא בבריסל.

יש שיפורים

בהתייחסו לעצם ההצעות אמר הדובר, כי נוחשה דעתו של שר החקלאות להשיג שיפורים משמעותיים לקראת כניסת ספרד ופורטוגל לשוק המשותף כחברות מלאות, החל מ־1 בינואר 1986, דהיינו, בטווח של 10 שנים, כאשר ספרד ופורטוגל ישוחררו מתשלום מכסים על מוצריהם.

„בטווח קצר", הטעים הדובר, „יש בהצעות הנוכחיות שיפורים בהשוואה למצב הקיים".

● לדוגמה: ישראל מייצאת 17־19 אלף טונות פרחים בשנה, ועל כך שולם מכס בין 17 ל־14 פרחים באפס מכס, ומעבר לכמות זו, ישולם מכס בשיעור של 17 עד 24 אחוז.

● דוגמה שנייה: אבוקדו — ישראל ייצאה בשנה האחרונה 54 טונות אבוקדו ב־8 אחוז מכס. עתה הוקצתה לישראל כמות של 31 טונות אבוקדו באפס מכס, ומעבר לכמות זו, ישולמו 1.6 אחוז מכס.

● תפוזים (שמוטי וטאבורי) — שווקו השנה כ־236 אלף טונות ב־13־6 אחוז מכס, והוקצו 293 אלף טונות באפס מכס, ומעבר לכמות זו, ישולם 2.4־8 אחוז מכס.

● הוא הדין לגבי אשכוליות: בינתיים שווקו 143־114 אלף טונות ב־1.3 אחוז מכס, ועתה הוקצו 156.200 טונות באפס מכס, ומעבר לכמות זו, ישולמו 0.6 אחוז מכס.

● חסה — עד עתה שווקו 1500־2000 טונות ב־13 אחוז מכס, וכיום הוקצו 150 טונות באפס מכס, ומעבר לכמות זו ישולם 13 אחוז מכס.

כאמור, משרד החקלאות תובע שינויים בהצעות, שיידונו בין נציגי ישראל והשוק בשבוע הבא בבריסל.

הקיצוץ בביטחון „יסגור" בתי־מלאכה במפרץ־חיפה

מאת כתב „על המשמר" בחיפה

הקיצוצים בתקציב הביטחון עלולים לגרום לסגירתם של עשרות בתי־מלאכה במפרץ־חיפה המעסיקים כמה מאות עובדים — כך הזהיר אתמול מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן.

בישיבת מזכירות המועצה ציין ורטמן, כי באיזור מפרץ־חיפה ישנם בעלי מלאכה רבים המייצרים כמעט בלעדית למערכת הביטחון. לדבריו, רכשו מפעלים אלה ציוד יקר ותחייבו כדי לעמוד בדרישות מערכת הבטחון, ואילו עתה, כשל הקיצוצים בתקציב, הם עשויים לסגור את שעריהם.

הפועלים יוצאים נפסדים

ורטמן גילה, כי הקיצוצים הביאו לכך, שמפעלים ביטחוניים רבים, דוגמת רפא"ל, אינם מפנים יותר עבודות לבתי־המלאכה הקטנים ובכך מחריפים את מצוקתם של אלה.

באותה ישיבה החליטה המזכירות על פעולה מאורגנת נגד מפעל הנעליים „ברקל" המסרב להתארגן. המזכירות החליטה לפנות לרשתות השיווק ההסתדרותיות, בתביעה לחדול מקניית תוצרתו של המפעל. במהלך הישיבה ציין משה ורטמן, כי 50 עובדי „ברקל" מקבלים אומנם שכר הגבוה כ־10% מהמקובל בענף, אלם הפועלים „יוצאים נפסדים", מאחר ואינם מקבלים כל תנאים סוציאליים.

לא נכנסים למפעל

ורטמן הדגיש, כי מפ"ח תפעל נגד גופים המנצלים לרעה עובדים בלתי־מאורגנים בשלושה תחומים: מקומות עבודה בהם אין כלל הסכמי־עבודה, קבלנים המעסיקים עובדים במקום עובדים מאורגנים וקבלנים המעסיקים עובדים ללא הסכמי־עבודה.

מזכיר הסתדרות עובדי הטכסטיל במפ"ח, בני רז, מסר בישיבה, כי הנסיונות לארגן את המפעל נמשכים מזה שנה, אולם הנהלתו מסרבת להיכנס לדיון בנושא ומונעת מאנשי מפ"ח את הכניסת

הוגש כתב־אישום נגד „האנס בסובארו הצהובה"

הוסר איסור פירסום שמו של הנאשם — תושב אופקים בן 34 שלמד במיכללה בבאר־שבע

מאת שלי יחימוביץ',
כתבת „על המשמר"

כתב־אישום על אונס ומע־שים מגונים בחיילות הוגש אתמול בבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע נגד אפרים אפרים מאופקים, שהאיסור על פירסום שמו הוסר אתמול.

אפרים אפרים בן 34, נשוי ואב לשתי בנות, נודע בכינוי „האנס בסובארו הצהובה". הוא למד במיכ־ללה בבאר־שבע ולטענת התביעה, נהג לאסוף טרמפיסטיות, בעיקר חיילות, ברכבו מאופקים לבאר־שבע. בשלושה מקרים הידועים למשטרה אנס חיילת ועשה מעשים מגונים בשתי חיילות אחרות.

בכתב־האישום נאמר, כי ב־2 ביולי השנה, בכביש אופקים באר־שבע, הסיע הנאשם ברכבו חיילת תושבת קריית־גת. במהלך הנסיעה סטה מהכביש לשדה סמוך, ושם, תוך איומי סכין, ביצע בה מעשים מגונים.

המקרה השני אירע באותו כביש, שלושה שבועות לאחר מכן. הנאשם הסיע חיילת מקיבוץ אורים, סטה מהדרך ותוך שימוש בכוח ובאיומים הפיל את החיילת על הארץ והכריח אותה לקיים עימו, יחסי מין אוראליים.

המקרה השלישי אירע באוקטובר השנה, כאשר הנאשם נסע בכביש אופקים בית־קמה ואסף לרכבו חיילת תושבת אופקים. גם במקרה זה סטה לדרך צדדית ושם אנס את החיילת תוך שהוא אותו בסכין ומאיים על חייה.

בעקבות התלונה על האונס הוקם במשטרה צוות חקירה מיוחד. התפנית בחקירה חלה כאשר החיילת תושבת אופקים, שנאנסה על־ידי האיש, שמעה על האונס והנסיון לרצח של החיילת מבאר־שבע והיתה סבורה כי מדובר באותו אנס. היא סיפרה על כך לקצינת הח"ן שלה וזו מיהרה להודיע למשטרה.

● מיבצע תיקון תנורי חימום לקשישים

במיבצע תיקון תנורי חימום חשמליים לקשישים פתחו החודש 60 חניכי החוג לאלקטרוניקה וחשמל במרכז הנוער „תקוותנו" ברחובות. המיבצע מתקיים זו השנה השנייה על־ידי תלמידי כיתות ר"ח עם מדריכיהם ומקיף את כל אוכלוסיית הקשישים בעיר.

זהבה מוזס

הטור השבועי

בחודש נובמבר אין ניכוי מס הכנסה מקיצבאות הזיקנה של הביטוח הלאומי –

בישיבת המזכירות הפעילה, הודיע הח' אוריאל אברהמוביץ, יו"ר הסתדרות הגימלאים, כי בחודש נובמבר לא ינוכה מס־הכנסה מקיצבאות הביטוח הלאומי של הפנסיונרים התקציביים ולא מגימלאי קרנות הפנסיה. כתוצאה מהפעילות של ההסתדרות הכללית והסתדרות הגימלאים, לא אישרה ועדת הכספים של הכנסת את התקנות המוצעות ע"י האוצר בענין גביית המס מקיצבאות הזיקנה ושאירים. הסתדרות הגימלאים תמשיך במאבקה נגד החוק המחייב ניכוי המס, ודורשת את ביטולו המוחלט. היא תשתמש בכל אמצעי חוקי כדי להכשיל ביצוע החוק הבלתי צודק.

נבחרו ועדות –

בישיבת המזכירות הפעילה, נבחרו הועדות כדלקמן:

ועדה לתקנות על הועדה לעבד תקנות פנימיות משלימות לאלה שתתקבלו בכנס בינואר 1984. בראש הועדה יעמוד חח' דוד קלדרון.

ועדה לקרן הצמיחה הכלכלית – בעקבות ההחלטה לשתף את ציבור הגימלאים, בקרן לצמיחה כלכלית, עליה הכריזה ההסתדרות, נבחרה ועדה בראשותו של חח' צבי שיפמן. על הועדה לעבד הצעה על פיה ישתתפו הגימלאים בקרן ולפעול לביצוע ההחלטות.

ועדת לריכוז כספים – המזכירות בחרה בח' נפתלי בלומנטל להיות רכז הועדה שמתפקידה לרכז אמצעים לתפקידים מיוחדים בתחום רווחה ועזרה לפרט, ארגון והסברה.

בארגון ותיקי התנועה –

פעילות גוברת – מורגשת בימים אלה בסניפי ארגון הוותיקים.

סניף רמלה – ב־26 בנובמבר ש.ז. התקיימה אספת ותיקי התנועה במקום בהשתתפות הח' יעקב כהן מהמרכז. חח' צבי סלובודקין נבחר כיו"ר הסניף במקום.

עפו – ב־1 בדצמבר ש.ז. בהשתתפות ש. ציפאר ודוד קורן.

רעננה – ב־1 בדצמבר ש.ז. התקיימה אספת חברים בהשתתפות הח' יצחק כנעני.

באר־שבע – ב־3 בדצמבר ש.ז. בשעה 10 בבוקר בהשתתפות הח' זאב שפירא.

גבעתיים – ב־4 בדצמבר ש.ז. בשעה 10.15 בבוקר בבית מנדלבוים בהשתתפות הח' יחזקאל גדעוני.

מחוז חיפה –

קרית־אתא – בטכס חגיגי נפתחה המכללה לגימלאים במקום. דברי ברכה השמיע הח' ישעיהו פלג ומרדכי זילברשטיין ממזכירות המחוז. מזכיר ההסתדרות ש. סורדי, וחח' בית חלוי ממועצת פועלי חיפה.

קרית־טבעון –

במסגרת שבוע הגימלאי התקיים ב־28 בנובמבר יום עיון לגימלאים בבית ההסתדרות. פתח והנחה הח' דב גרוברג, ח"כ שבח וייס הרצה על „הכנסת וועדותיה", חח' יחזקאל גדעוני על הסתדרות הגימלאים. הח' דוד בן דור וסוניה רונן ממחוז בחיפה על פעולות באזור. דברי ברכה השמיע מזכיר ההסתדרות בקרית טבעון הח' א. חן.

קרית־חיים – מזרח –

במת הגימלאים מתקיימת אחת לחודש ומארחת מרצה אורח. ב־28 בנובמבר ש.ז. התקיימה במה בבית הגימלאים בקרית חיים (מזרח) השתתפו עשרות גימלאים. פתח והנחה הח' ישעיהו פלג. הח' גדעוני יחזקאל הרצה על „ההסתדרות לאחר הועידה ה־15".

תל־אביב –

גימלאי עיריית ת"א – מאות הגימלאים־יות התכנסו ב־26 בנובמבר ש.ז. בבית עובדי העירייה לאספתם השנתית. למרות הצפיפות שררה באולם אוירה משפחתית עליזה. חח' לאה גיחון פתחה והנחתה את המפגש סקרה את בעיות הגימלאים התקציביים ונפרדה במילים חמות מחח' תדי קאופמן מזכיר מעה"פ ת"א־יפו, שכיהן בעבר כיושב ראש ארגון עובדי העירייה.

גימלאי הקרנות – עשרות ארגונים של גימלאי קרנות הפנסיה פעילים באיזור תל־אביב, בשטחים שונים. הקשר עם הסניף עדיין רופף ולא מוסדר: מזכירות הסניף בחרה בועדה מיוחדת שתטפל בנושא זה בכדי לחזק ולהרחיב פעולות הסניף בשתוף ובתיאום עם הארגונים.

פניה לראש העיר – מזכירות הסניף פנתה במכתב דחוף לראש העיר תל־אביב בו נדרשו צעדים מידיים להקל על מצוקתם של עשרות קשישים, הנמצאים במצב של הזנחה חמורה בדיור מזוהם ומופקר שמטיל חרפה על העיר.

דרישה להקלה במסים – מזכירות הסניף פנתה בתזכיר לעירייה לקראת השנה החדשה להקל בתשלומי המסים והארנונות ממקבלי הקיצבאות והגימלאים שהכנסתם ירדה והצטמקה בשנים האחרונות.

גימלאי הוועד הפועל –

יום־עיון – לגימלאי הוועד הפועל ומוסדותיו יתקיים ביום ג' 10 בדצמבר ש.ז. בביה"ס לפעילי ההסתדרות בת"א – התתכנסות בשעה 9.00 בבוקר. הרצאת הח' ישראל קיסר – מזכ"ל ההסתדרות סקירה על בעיות גימלאים – הח' משה ברטל יו"ר ארגון גימלאי קג"מ, החברים, שטרם הודיעו על השתתפות מתבקשים לעשות זאת בהקדם.

2 מיליון ו־700 אלף שקל – ההכנסה מ„שוק זוטא" שאורגן ע"י חברות נעמ"ת ותיקות „בבית מאשה" בתל־אביב. בטעות פורסם בשבוע שעבר שההכנסה היתה ½ מיליון.

הוועדה להגנת קשישים ואבטחתם –

הוועדה הנ"ל מוסרת בזה לפעילי הסתדרות הגימלאים בסניפים ובארגונים. כי בימים אלה הופיעה דפדפת ובה הנחיות לחברינו הקשישים בנושאי בטחון ובטיחות אישית ודירתית. הדפדפת תימסר לכל דורש בסניפים ובמועדוני הגימלאים ותופץ גם בהרצאות הסברה של קציני משטרת ישראל.

בארגון הגימלאים חיצבים בסולל־בונה –

מסיבת חנוכה של חברי הארגון תתקיים ביום ג' 17 בדצמבר בשעה 9.30 בבוקר בבית תבורי רח' שולמית ת"א.

מסיבת חג ההסתדרות – לחברי ארגון חיצבים (גימלאים) בירושלים תתקיים ביום ב' 9 בדצמבר ש.ז. בשעה 10.00 בבוקר באולם תל־אור בהשתתפות מזכיר מועצת הפועלים חח' ניסן חרפז והח' שבתאי שזו.

ניב לגימלאי חיצב – מס' 16 הופיע בימים אלה ונשלח לחברים.

יועלה שכרם של עובדי „כור"

מאת חיים מרגלית,
כתב „על המשמר"

הנהלת קונצרן „כור" החליטה להעניק לעובדיה תוספות שכר כפי שמתחייב מהחלטות ועדת זילוני שמונתה על־ידי יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הבר־פלד.

תוספות השכר שנכנסו לתוקף באוקטובר נעות בין 2 אחוזים בדרגות הנמוכות ל־15 אחוז בדרגות הגבוהות.

ועדת זילוני הוקמה בשעתו עקב תביעת מהנדסי „כור", שתבעו תיקוני שכר. בפיסקת הוועדה נקבע, שאין טעם להפריד בין שכר העובדים במקום עבודה בו קיים ועד אחד המייצג את כל העובדים למקצועותיהם ולכן הומלץ לתקן את שכרם של כל עובדי הקונצרן.

● פרופ' זאב לוז (53), דיקן הפקולטה לכימיה במכון ויצמן למדע, מונה לתפקיד סגן נשיא המכון לעניינים אקדמיים.

● שר התיירות א. ...הם שריר חנך אתמול את פרק ספיר בנוכחות קהל רב מישובי המקום ובהשתתפות בנותיו של פנחס ספיר המנוח.

שופט: חברת החשמל נתנה הוראות מטומטמות

מאת שלי יחימוביץ',
כתבת „על המשמר"

„בירוקרטים־שיכורי כוח", כך הגדיר שופט השלום בבאר־שבע, שמואל מינצר, את חברת החשמל. השופט אמר את הדברים בהקראת גזר־דינו של אדם שנחשד בצריכת חשמל במירמה ובניתוק מונה החשמל.

בשלוש השנים האחרונות חובלו ונגנבו באיזור מגוריו של החשוד, מלחו גונריאשוילי, שמונה מוני חשמל. חברת החשמל גילתה, כי בעלי המונים שחובלו קיבלו חשבונות חשמל נמוכים באופן מפתיע והשרה כי האנשים חיברו את ביתם ישירות לכניסות החשמל, במקום למונה, וכך לא נמדד החשמל שצרכו. כדי להעלים את העבירה, חיבלו במכוון במוני החשמל שלהם.

גם בביתו של גונריאשוילי נעלם המונה ובחברת החשמל חשדו, כי גם הוא העלים את המונה לאחר שחיבל בו. כעונש, ניתקה חברת החשמל את זרם החשמל. עובד החברה שהעיד במשפט, נתן דוג. ירש, הגיע לביתם של בני המשפחה ומשראה בבית תינוק בן יומו, הפר את ההוראות הממונים עליו והתקין את המונה מחדש. אחר־כך נותק החשמל שוב, בהוראת החברה.

בשבוע שעבר הובא גונריאשווילי למשפט בחשד שצרך חשמל ללא מונה. השופט מינצר גזר עליו אלף שקל קנס באומרו: „התלבטתי לא מעט עם התוצאה של משפט זה אינה צריכה להיות זיכוי. אך הגעתי לכלל מסקנה כי על אף האטימות של חברת החשמל, שיינתן לה מלוא משקלה בעת גזר־הדין, העבירה נעברה".

על היענות עובד החברה להתקין את המונה אמר השופט: „עובד החברה נענה לכך תוך תחושה שהוא עושה משגה כאשר הוא מפר הוראות. אם היו לו הוראות שחייבוהו להשאיר את המשפחה ללא חשמל בגלל חשד בלבד — הרי שהיו אלה הוראות מטומטמות ומרושעות וחסרות כל תוקף, שהפרתן צריכה להיחשב למצווה".

בפלילים

9 שנות מאסר להורג חברו בעקבות משחק

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

9 שנות מאסר בפועל גזרו אתמול השופטים אברהם פרידמן, מלכיאל סלוצקי ונתן קליינברגר על אברהם כהן בן 20 מקריית־חיים, לאחר שהרשיעו אותו בהריגת חברו דוד אטיאס בן ה־19 בחוף קריית־חיים ב־2 ביוני השנה.

אברהם כהן הואשם על־ידי התביעה ברצח והאישום הומר בהריגה לאחר שלבית־המשפט הוגש כתב־אישום מתוקן בעקבות עיסקת טיעון עם הסניגוריה.

אטיאס נדקר למוות במהלך קטטה שפרצה בין השניים על רקע משחק רקיטות. התביעה טענה כי מעשהו של אברהם כהן גובל ברצח והוא הורשע על סמך הודאתו. סניגורו, עו"ד ירון ברדיין אמר, כי הנאשם ניסה להתאבד לאחר שנודע לו שדוד אטיאס נפטר מפצעיו. הנאשם עצמו הביע חרטה על מעשהו ואף פנה מעל דוכן הנאשמים לעבר בני משפחת אטיאס וביקש את סליחתם.

השופטים כתבו בגזר־הדינם, לאחר שדחו את בקשת התביעה לגזור על הנאשם 20 שנות מאסר בפועל, כי שקלו לקולא גם את תרומתו של המנוח לקטטה ששש אלי קרב כמו הנאשם ולא שעה לפניית חבריו להימנע מכך.

„אדם העושה שימוש בתרבות האגרוף והסכין צריך לדעת שהדרך היחידה שהוא סולל בפניו היא לבית הסוהר", נאמר בגזר־הדין.

בא להודיע שאביו חולה ונשפט במקומו

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

מוחמד חסין אל־נצצרה, שהגיע לבית־משפט השלום בבאר־שבע כדי לדווח כי אביו הקשיש חולה ולא יוכל להגיע למשפט — נשפט במקום אביו, לאחר שהשופט מחק את שם האב והורה לרשום את שמו של הבן כנאשם.

לבית־המשפט המחוזי הוגש ערעור על פסק־הדין ועל הליכי המשפט. בערעור כותב עורך־הדין דמי יובל, בא־כוחו של הבן, כי בכתב־האישום שהוגש נגד האב יוסף חסן אל נצצרה הואשם האיש בבניית שלושה מבנים ללא היתר בנייה. „מפאת מחלתו", נאמר בערעור, „שלח חסין אל־נצצרה לבית המשפט את בנו, על־מנת שיודיע כי אביו נפל למשכב ולא יוכל להתייצב למשפטו".

עוד נאמר בערעור, כי התובע ביקש לתקן את כתב־האישום על־ידי מחיקת שם הנאשם והחלפתו בשם בנו, וכי השופט צבי סגל, נענה לבקשה, שפט את הבן והטיל עליו מאסר על תנאי למשך שישה חודשים, קנס של שני מיליון שקל ועוד 70 אלף שקל קנס בגין כפל אגרה. השופט גם חייב את הבן להרוס את המיבנה.

בנימוקי הערעור נאמר, בין השאר, שזכויותיו הבסיסיות ביותר של הנאשם הופרו וכי ההליך הפלילי שננקט אינו הוגן ואינו חוקי.

הערעור יידון בבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע.

ביום השנה ה־15 למותו של

אלעזר פרי ז"ל

ממנהיגי ההנהגה ההיסטורית של השומר־הצעיר ומפ"ם, האיש שעד ליום האחרון בחייו נשאר נאמן, תוך אומץ והתמדה לדרך ההיסטורית של התנועה והמפלגה

אנו יוזמים הקמת חוג־רעיוני ע"ש אלעזר פרי ויעקב ריפתין, חברו לדרך הארוכה והקשה

נאמני המורשת של א. פרי וי. ריפתין
חולון ת.ד. 2974 טל' 845244

ליורם, פנינה והמשפחה
ולקיבוץ ניר־עוז
אתכם באבלכם הכבד עם מותה של
דגנית ז"ל
בית עין־השופט

למנחם מאירי ולמשפחה
אתכם באבלכם במות האב
דוד
בית שמרת

ליהודה שולמן־כהן ומשפחתו, כפר עזה
אתכם באבלכם הכבד בהילקח
בנכם־יקירכם
סמל ירון כהן
אשר נפל בעת מילוי תפקידו
קופל ושות', כמיטרייד

למשפחת רוזנטל ולקיבוץ עין־השופט
משתתפים באבלכם במות
זאב
קיבוץ דליה

לחווה, לטובה ומיק
כאובים והמומים יחד אתכם
את מותו הפתאומי של
אריה צימוקי
אדם ועתונאי
מאורה ומוטי בסוק